

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

FAMILIEN HØEG
FRA DRAMMEN

FAMILIEN HØEG

FRA DRAMMEN

VED

S. ARBO HØEG

LARVIK 1940

ANT. ANDERSSENS TRYKKERI

INNHold

Slekten i Danmark	11
Vår stamfar i Norge	14
Peder Nielsen Høeg	18
Peder Nielsen Høeg's eiendommer	22
Ole Alsing Høeg	26
Elen Johanne Høeg	31
Brandene	34
Husene	36
Tiden efter branden 1870	40
Dagslett	45
Skibsinteressene	47
Hjemmet på Tangen, ved Hans Høeg	53
Elen J. Høeg's dagbøker	59
Elen J. Høeg's politiske nedtegnelser	68
Elen J. Høeg's familie	73
Hans Nielsen's skattsedler	77
Oversikt over Elen J. Høeg's familie	79
Spredte erindringer fra mitt barndomshjem, ved Arne Høeg ...	80
Familien Arbo	84
Navnet Høeg i Norge	86
Borger brev for Peder Høeg	88
Lærlingekontrakt	89
Brev fra Peder Wium	90
Brev fra O. A. Høeg til sønnene Fredrik og Thomas	91
Søvrine Nielsen's brever	92
Liste over Marianes utstyr	102
Slekten	103

FORORD

Elen Johanne Høeg har skrevet i sin dagbok for 1881: «Til betenkning for mine efterkommere leste jeg idag i Visd. 41. kap. 15. v.: *Hav omsorg for et godt navn*, ti dette bliver ved for dig mere enn tusinde store liggendefe av gull. — Et godt levnet har visse dagers tall og et godt navn varer evindeligen. Børn. Bevarer optugtelsen med fred.» Kom dette ihu. Må også den jordiske stamfar bli evig takket og velsignet for sitt levnet.»

Jeg kjente henne kun som den gamle bestemor. Men hun hadde fremdeles over sig det preg av myndighet og intelligens som fulgte henne hele livet gjennom. Jeg forstod at hun var en kvinne som stod over det vanlige. Min fars kjærlichkeit til henne og hans omtale av hvad hun hadde utrettet i livet medvirket også til dette.

Min far hadde også lært mig å ære sin far, Ole Alsing Høeg, som den rettenkende, arbeidssomme og målbevisste mann han hadde vært, og det var ikke bare sønnlig kjærlichkeit som lå til grunn, når han vilde vi skulde ære besteforeldrenes minne. Det var også fordi *de hadde hatt omsorg for et godt navn*.

Deres minne fortjener å bevares blant oss, og takket være alt hvad bestemor har nedskrevet og hennes barn i kjærlich erindring har tatt vare på, kan vi følge dem begge på deres livs vei. Vi kan lære å forstå dem som mennesker.

Hvad jeg kan få med i denne bok blir kun en liten del av det store materiale. Tiden er inne til å samle dette nu og samtidig ta med et slektsregister. Slekten er blitt så tallrik at de forskjellige grener av de yngre generasjoner begynner å stå fjernt fra hverandre.

Skolebestyrer Hans Høeg og overingeniør Johs. Arbo Høeg har ydet mig glimrende støtte. De har skrevet om sine fedre og skaffet mig mange opplysninger om sine søsken. Jeg har henvendt mig direkte til alle nulevende voksne av slekten og datoer og detaljer skyldes som oftest vedkommende selv. Dessuten har Hans Høeg skrevet kapitlet om hjemmet på Tangen.

For Niels Pedersen Høeg og Peder Høeg og deres barns vedkom-

mende har jeg omtrent alle opgaver over datoer for fødsel, død o.s.v. fra avdøde O.r.-sakfører A. Juel, Drammen. Det samme gjelder også for størstedelen opgavene over andre av navnet Høeg i Drammen.

Jeg begynte arbeidet på denne bok i 1930. Selvfølgelig var jeg sterkt interessert i å finne hvor Niels Pedersen Høeg stammet fra, og jeg har ført en stor korrespondanse om dette. Hr. Juel hadde arbeidet med dette i over 20 år. Mange falske spor er blitt fulgt. I 1933 kom jeg i forbindelse med Personalhistorisk Institut i Kjøbenhavn, som endelig i 1938 kunde gi mig de opplysninger om hans avstamning som er tatt inn i denne bok.

Sommeren 1939 opsøkte jeg sognepresten i Ledøje som forela mig J. P. Jørgensens bok «Ledøje kirke før og nu, dens Prester, Degne og Lærere» hvor jeg fant ytterligere opplysninger.

S. Arbo Høeg

Benyttet litteratur bl. a.:

«Drammen 1811—1911», Drammens Tidendes jubileumsnr. 1932, Norsk Slektshistorisk Tidsskrift, Personalhistorisk Tidsskrift, Larviks Historie, Skogerboken, J. P. Jørgensen: «Ledøje kirke før og nu». Lorentz Berg: «Brunlanæs».

Middelskoleeksamen er ikke nevnt under de forskjellige personer, da så å sj alle har den. Alt mellem () er tilføiet av mig, mens jeg har benyttet [] hvor det har stått parentes i originaltekst.

DØPENAVN TIL VÅR SLEKT HØEG

	Side		Side
Aagot Elise f. Bjerknæs	126	Fredrik Arbo	115
Abraham Nielsen	17	Fredrik (John F. Arndt)	51, 60, 73, 121
Agathe Johanne	127	Fritz Magnus	133
Agnes Harriet f. Nielsen	117		
Amelie f. Vauthier	113	Grethe f. 1930	118
Anders Pedersen	11, 13	Grethe Marie f. Nielsen	112
Anna Nielsdatter	11		
Anne	13	Hanna Cathrine Sophie	127
Anne Cathrine f. Arbo	18, 21	Hans Nielsen	53, 126
Anne Cathrine	136	Harald	116
Anne Nicoline	104	Helene Marie	11, 13
Arne	80, 113	Helvig Cathrine	12
Arne Johan	114	Henry Martin f. 1880	115
Arnold	127	Henry Martin f. 1915	116
Borghild f. 1905	115	Inger	114
Borghild f. 1913	127	Inger Marie	127
Cathrine Kirstine	11	Jan Martin	127
Christen Nielsen	118	Jan Thomas	134
Christiane Johanne	117	Jenny f. Øvrebo	115
Constanse f. Langerud	115	Jens Arbo	25
		Johan Fridrich	11
Edel Hylleborg Grubbe f.		Johan Fredrik Arndt	121
Bøckman	133	John Fredrik Arnt	127
Elen Johanne f. Nielsen	26, 31, 104	Johanne	127
Elisabeth Cathrine f. Blom	135	Johannes Arbo f. 1872	112
Ella f. Paulsen	115	Johannes Arbo f. 1893	117
Ellen	118	Johannes Nielsen	17
Ellen Johanne	133		
Ellen f. Marcussen	134	Kaare	119
Ellen Susanne f. Fridrichsen	136	Karsten	116
Else	126	Kirstine Adamsdtr. Meier	11
Emilie	125	Knut f. 1920	134
Emilie f. Malling	131	Knut f. 1924	118
Emilie (Olefine E.)	120		
Erik Arbo	135	Lisbeth (Elisabeth)	135
Eva Margrethe f. 1921	117	Liv	134
		Lucien Harald Alphonse	113

	Side		Side
Maren Andersdtr. Hovs	18	Ove	133
Maren Carine	17	Ove Fredrik Arbo	135
Maren Christine	17		
Maren Christophersdtr.	15	Peder Nielsen	17, 18, 22, 47
Maren Dorothea	15	Peder Pedersen	11
Maren Johannesdtr.	15	Peder Sørensen	11, 13
Maren Kierstine	15	Per	116
Maren Maria	25	Per Arbo	134
Margit f. Brandtzæg	118	Peter Hanibal	41, 42, 60, 109
Margit Kristofa f. Larssen	116	Peter f. 1899	119
Marianne	102, 104	Peter Hannibal	119
Marie f. Andersen	125	Peter Nicolay	115
Marie Louise	118	Petra Marie Annette	136
Marie (Petra M. Anette)	136		
Marie Sophie Cappelen f. Søholt	114	Ragna Johanne	115
Marit	115	Rønnaug f. Steenseth	119
Milli	131, 132	Ruth f. Malthe	114
Nicca, se Nicoline		Severine Marie f. Andersen	125
Nicolay	115	Sigrid	133
Nicoline (Anna N.)	104	Sigrid f. Bugge	132
Nicoline Louise f. Paus	112	Sigurd	132
Nicoline Louise (Nicca)	116	Sina Mariane	104
Niels Magnus	133	Sophie	127
Niels Pedersen	11	Stein	133
Niels Pedersen f. 1722	14	Søren Pedersen	11, 13
Niels Pedersen f. 1806	25		
Niels f. 1932	118	Thomas Arbo f. 1852	51, 59, 128
		Thomas Arbo f. 1894	134
Ole Alsing f. 1804	25, 26, 91, 104	Thomas Arbo f. 1920	133
Ole Alsing f. 1874	113	Thor	114
Ole Alsing f. 1910	114	Tom Arbo	135
Ole Dahle	25	Tøkk f. Klaveness	132
Olefine Emilie	120		
		Wenche Elisabeth	133

SLEKTSNAVN

	Side		Side
Allelew	17	Ekenes	112
Alsing	20, 26, 84	Eliassen	116
Andersen, Bie	49, 123	Engel	17
Arbo, familien	73	Enger	106
Arbo	14, 18, 20, 25, 26, 84	Erichsen	17
Bacher	17	Falkenberg	132
Backer	25	Feght	25, 26, 128
Bjerkeseth	117	Fiescher	23, 36
Bjerknes	126	Findsen	17
Blom	135	Fischer	85
Boulin	17	Flor	15
Boysen	22	Foen	28
Brandt	17	Fougner	23, 25
Brandtzæg	118	Fridrichsen	136
Brodahl	25		
Browne	107	Gade	116
Bugge	121, 132	Gedde	51
Busch	106	Gill	25
Buxrud	117	Gjersøen	115
Bøckman	132, 133	Gjærum	106
		Grunt	108
Caspari	106	Grøner	118
Charlier	113	Grønneberg	121
Christensen	134	Guttormsen	127
Clausen	18		
Coch	105	Haav	18, 20
		Haafmand	23
Dahl	17	Hafsrød	126
Dahle	17, 18, 19, 22, 25	Hallensen	15
Dandserud	87	Hansen, Jens	24, 85
Danielsen	118	Heath	107
Dietrichson	133	Herø	105
Dordorell	17	Hjorth	25, 26
Drolsum	114	Hoff	18
		Holm	17
Eckersberg	36, 38 131	Holst	17, 23, 25, 26
Eduardsen	121	Horne	119

	Side		Side
Hov, How	18	Nielsen, Wium	26, 75, 79
Hungnes	127	Nilsen, Holmestrand	26, 73—79
Høyer	132	Nærum	120
Iversen	117		
		Omsted	15
Jensen	105, 116		
Jenssen	105, 106	Pauss, Paus	104-109, 112
Johansen	115	Pauss, I. M.	40, 42, 45, 47-52
Johnson	136	Paus, Jensen	105-107
Juel	19, 23	Pay	15, 35
Jørgensen, Jens	19	Petersen	114
		Pettersen	108
Kiær	25, 38	Pouelsen	11
Kiøsterud	15		
Klaveness	133	Ray, Rey	84
Klein	17	Reeves	120
Knudsen	52	Roholt	23
Kobro	87	Rynning	116
Krabbe	17	Rytter	22
Krum	126		
		Salling	17
Langerud	115	Salvesen	104
Larssen	116	Scavini	106
Lie	14, 18	Schaboe (Skabo)	34, 127
Leffmann	112	Scharre	17
Lorentzen	21, 51, 121	Scheen	114
Lyche	25, 127	Schwartz	24, 36, 104, 121
Lønset	127	Scott	107
		Seeberg	25
Malling	25, 26, 131	Selmer	105
Malme	127	Sieber	18, 20, 25
Malthe	114	Schrouts	85
Marcussen	134	Smith	14, 75
Mejer	11	Solbraa (Solbro)	105
Michelsen	22	Solberg	28
Monrad	17	Stangebye	134
Mortensen	17, 23	Steenseth	119
Moxnes	114	Stibolt	25
Myhre	108	Strøm	25, 26, 104
Møller	108	Suhr	15
Mørch	106	Svell	17
		Svensen	121
Nickelsen	50	Syvertsen	51, 52
Nielsen, Drammen	112	Søholt	114
Nielsen, Gustav E.	107		
Nielsen, Isidor	117	Tande	117
Nielsen, Holmestrand	73	Taysen	86
Nielsen, Søvrrine	73, 92	Thoen	15, 18

	Side		Side
Thomsen	108	Wallin	13
Thorsgaard	120	Weldigh	12
Toen	18	Wium	26, 73, 90, 128
Torgersen	17	Wærner	25, 29, 34, 50, 85, 104, 120
Tufte	115	Wulf	132
Vauthier	113	Øvrebø	115
Vogt	17		
Wahl	106	Aas	36

SLEKTEN I DANMARK

Peder Pedersen (Høeg) i Hove i Smørum sogn er den første kjente av vår slekt. Han er antagelig født ca. 1630, død før 1679. Hans enke blev gift med en gårdbruker i Hove, Peder Pouelsen.

Hans barn var:

1. *Søren Pedersen Høeg*, også skrevet *Høgh*, som vår familie nedstammer fra gjennom sønnen Peder Sørensen Høeg og dennes sønn Niels Pedersen Høeg som kom til Drammen.

Søren Pedersen Høeg er født i Hove omkring 3. juli 1663 og død 1710, begravet 28. februar, 46 år, 7 måneder, 3 uker og noen dager gammel. Han blev student fra Roskilde 1688 og året efter degn i Ledøje og Smørum. I 1699 leiet han bort degneboligen, som var uten jordbruk, og bodde fra da av i en av kongens festegårder, hvor det efter skiftet blev holdt 12 hester, 6 plager (1 til 2 års foler), 6 stuter, 16 kuer, 14 svin m. m. Skiftet viser at han var meget velhavende. Enken og sønnen fikk 2179 rdl. 3 mark og 8½ skilling til deling. Hans hustru het *Anna Nielsdatter*. Hun blev begravet i Ledøje 3. juli 1737.

2. *Anders Pedersen Høeg* f. ca. 1668, død 1700. Sognedegn til Vår Frue Sogn i Roskilde. Han var student fra Roskilde Latinskole 1691. Gift med *Kirstine Adamsdatter Mejer* som blev begravet i Roskilde 3. juli 1713. Hun hadde tidligere vært gift med degnen sammesteds *Hans Pedersen* som døde 1694. De hadde to døtre *Cathrine Kirstine* født ca. 1696 og *Helene Marie* født ca. 1698. Ved sin død bodde han i Kamstrup.

3. *Niels Pedersen* som i 1700 var «blegmand» i Roskilde. Det er mulig at han kun var halvbror av de ovennevnte to, altså sønn av Peder Pouelsen. En «blegmand» bleket tøy for folk.

Ovennevnte familieforhold fremgår av Sømme herreds geistlige skifteprotokoll 1689—1704, skifte av 14. april 1700 efter *Anders Pedersen Høgh*. Navnet er her skrevet *Høgh*, mens det ellers gjennomgående er skrevet *Høeg*.

Det er mulig at også en *Johan Friedrich Høeg* født 1706 hører til familien. Hans fødested er ukjent. Han blev student fra Roskilde Latin-

skole 1729, skoleholder i Græsted 1742, og i 1755 sognedegn til Stenløse og Viksø på Sjælland, men 1761 måtte han avstå embedet til eftermannen mot å få inntektene av Viksø sogn, dessuten 4 rdl. hver høitid av Stenløse sogn, 2 skippund sedeland, værelser for sig og hustruen, og at hun efter hans død skulde ha 20 rdl. årlig. Han døde 23. august 1761 og var gift med Helvig Cathrine Pedersdatter. Det fremgår av skiftet at de ikke hadde barn. Prosten skriver i kirkeboken at enken, «skjønt formuende ikke gad å bekoste ham en ordentlig, hederlig jordefærd, hverken likpreken, sang ved graven eller klokkeringning, og neppe uten å tute på gaten var så mange å få, der kunde bære liket ut».

I sin bok om Ledøje kirke skriver sogneprest J. P. Jørgensen at den første kjente degn der var Jacob Larsen, 1689. Presten dengang skriver om ham at han «formedelst Liderlighed och Armod samme Boelighed (degneboligen) moxen ruinered efterloed.» Han syns å ha vært en rå og voldsom person. Efterfølgeren *Søren Pedersen Høgh* [Høeg] var født i Hove, «hvorefter han antok sitt efternavn.» (?) I 1699 festet han en av kongens gårder efter å ha utkjøpt den forarmede bonde. Husene rev han ned og bygget nye. I 1702 anla Henrik Weldigh til Edalgave rettssak mot ham ved Smørum Herreds Prosterett. Høeg hadde nemlig skrevet en «overenskomst» mellem Ledøje bymenn, hvor det het at den av Ledøje menn «der enten vilde tinge eller telle (tienden) med Signr. Weldigh skulde icke være bedre end en Skiælm». I retten undskyldte Høeg sig med at han hadde latt sig overtale og at det var skjedd av ubesindighet og «hastmodighet». Han bad nu om forlatelse. Weldigh nedla påstand om at Høeg efter lovens strenghet skulde fradømmes sitt embede og saken henvises til verdslig rett. Høeg bad om nåde fordi han av vankundighet og ubesindighet hadde vært føielig mot bøndene og tilbød å gi 50 rdl. til de fattige i Smørum nedre. Beløpet var betraktelig. Prisen for degneboligen var 40 rdl.

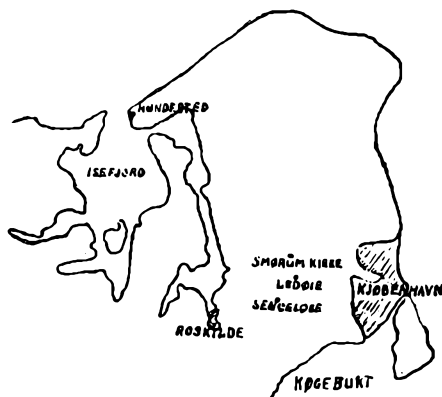
I samme bok nevnes også at Søren Pedersen Høeg var en formuende mann. Han hadde en fortrinlig besetning av hester og kuer som blev vurdert ualmindelig høit ved hans død. Dessuten eiet han 3 mark av Roskilde bys jorder på 15, 10 og 7 tønder land (ca. 175 mål) som blev verdsatt til 647 rdl. og hadde vært leiet ut for 24 rdl. om året. Den sed som fantes ved hans død blev anslått til: Rug «på loft og i lo» 12 pund á 6 rd. 2 m per td. — 312 rdl. Bygg «på loft og i strå» 8 pund á 4 rd per td — 128 rdl. Hos en brygger i Kjøbenhavn hadde han tilgode for 63 tdr. 7½ skjeppe bygg á 4 rd per td 225 rdl. 3 m. Langhalmen ansloges til 30 lass — 30 rdl. Rugutseden blev anslått til 16 tdr. Degneboligen hadde han kostet meget på. Ved skifteforretningen skrev presten: «End at hand kunde have Rum til Qvæg og anden Fornødenhed, hafver hand, som der ej var Rum og Platz paa Kirkens ladet bygge paa K. M. Grund.»

Hans hustru Anne var datter av en gårdbruker i Lødøje.

Søren Pedersen Høeg's eneste sønn var *Peder Sørensen Høeg* som er født ca. 1690, sikkert i Lødøje. Han blev student fra Roskilde latinskole 1710 og bodde derefter i Sengeløse. Det ser ikke ut til at han hadde noget embede, og det er derfor mulig at han har vært skoleholder, men i 1772 er han nevnt som landdragoner — hvervet dragon i kongens tjeneste. Dragonene bodde den tid inkvarteret eller på egen gård i det distrikt hvor deres kompani hørte hjemme.

I boken om Lødøje kirke nevnes at Peder Sørensen Høeg blev gift 1743 med sin kusine Helene Marie, datter av Anders Pedersen Høeg, som sies å ha vært skoleholder i Kamstrup. Hun hadde tidligere vært gift med Erich Wallin, sognedegn i Sengeløse. Deres ekteskap var barnløst.

Peder Sørensen Høeg's sønn Niels, vår stamfar i Norge, må ha vært av tidligere ekteskap.

Nordsjælland.

VÅR STAMFAR I NORGE

Niels Pedersen Høeg, døpt 3. juledag 1722 i Sengeløse på Sjælland, er sønn av foran nevnte Peder Sørensen Høeg. Han døde 23/2 1803 og blev begravet på Tangen 28/2.

Vi vet desverre lite om ham. Hans sønn, Peder Nielsen Høeg, som har nedskrevet alle data vedrørende sig selv og sine barn, har ikke nevnt annet enn sin fars dødsdag. Det har nok sin grunn i at det dengang eksisterte nedtegnelser om ham. Elen Johanne Høeg bekrefter forsåvidt dette som hun skriver: «Om min manns forfedre vet jeg kun at hans farfar Niels Høeg var danskfødt. Om den gamle Høeg eller hans herkomst vet jeg intet, ti de optegnelser min svigermor hadde gikk tapt med så meget annet ved ildsvåden 20. april 1850».

Niels Pedersen Høeg blev gift på Tangen 1767 og hans barn er døpt der. Han må altså ha bodd på Tangen minst 10 år før han blev lærer på Strømsø. Hvad han da var beskjeftiget med vites ikke.

Personalregisterne for Strømsø og Tangen er temmelig defekte. Av den grunn er det ikke lykkes å finne hans navn i forbindelse med fast eiendom før 14/2 1775, da han tinglyser en pantobligasjon til velagte Svend Laersen. I pantobligasjonen sies at Niels Pedersen Høeg har tilhandlet sig Svend Laersens «forhen eiende og iboende husebygninger på Kåbervigtangen for 80 rd». Av disse blev 40 stående i eiendommen til 4% rente. Huset lå i nærheten av sr. Abraham Lies gård. Pantobligasjonen var datert 12/4 1768. Den blev avlyst 1778.

Av en regnskapsbok bekostet av Anders Gabrielsen Smith som var forstander for Strømsgodsets skole fremgår at Niels Pedersen Høeg var skoleholder der fra skolens opprettelse 1778 til Michaely 1787, «til hvilken tid han forlot embedet». Regnskapsboken er ført fra 16/11 1778 til 1789. Det var fellesskap mellem Strømsgodset og Assiden hvad skolen angår og N. P. Høeg var lærer for begge kretser. Hans lønn var 50 til 60 rd. årlig, hvoriblant 4 rd. til inkassasjon av skolebidragene og 6 rd. årlig til husleie til dr. Arbo som eiet Plassen (Grønvoll) hvor skolen blev holdt, dessuten fikk han hjelp til ved. I 1784 fikk Strømsgodset eget

skolehus som ennå står ved Grønvoll, over 150 år gammelt. Barna blev undervist i kristendom, regning og skrivning og skulde søke skolen en til to ganger uken.

Ved folketellingen 1801 var han hos Erland Kiøsterud på Landfall-øen som informator for hans to sønner. Han bodde da ikke sammen med sin annen hustru.

Niels Pedersen Høg var gift to ganger. Første gang på Tangen 1/5 1767 med Maren Christophersdatter som døde i dr. Arbos hus på Strømsfjerdningen og blev begravet på Bragernes 5/3 1785, 42 år gammel. Ved dødsfallet kalles hun Niels Pedersen Høgs skolemesters hustru. Hun må altså være født 1743 og er antagelig Christopher Olsen Thonis (Thoens) datter. Madame Thoen var fadder til deres første sønn. Maren Christophersdatter var født på Bragernes og døpt 25/6 1743 med navnet Maren Dorthea. Hennes faddere var: Rebekka Suhrs, Alhed Flor, Halvor Pay, Niels Omsted og Nicolai Hallensen.

Han blev annen gang gift 27/4 1787 på Bragernes med Maren Johannesdatter f. ca. 1760 død på Bragernes 10/12 og begravet 17/12 1828, 68 år gammel.

Skifte efter ham blev begynt dagen efter hans død, men ikke avsluttet før i september 1808. I skiftet sies at retten innfant sig i seilmaker Peder Høg's hus. Denne oplyste at han var sønn av første ekteskap og at avdøde efterlot sig enken Maren Johannesdatter som opholdt sig dels på Eiker, dels på Lier, og en datter av annet ekteskap Maren Kierstine, 14 år gammel. Den fortegnelse som blev tatt viser at det var ytterst beskjedne ting han efterlot sig:

- 1 sort Hat 1 m 8 sk
- 1 brun Kiøle 2 m
- 1 Kattuns Trøye med hvitt Multanes Foder udi 1 rd 1 m
- 1 par Sorte Klædes Buxer 1 m 12 sk
- 1 gammel rødbrun Klædes Vest 16 sk
- 1 par blåe Uld Hoser 1 m 12 sk
- 1 silke Tørklæde 1 m 12 sk
- 1 Rød Nat Hue 12 sk
- 1 Rød og Hviid bommuls Dito 1 m
- 1 blaatt og hvitt lerredz Lomme Tørklæde 16 sk
- 1 lærretz og 1 strie Nat Skiorte 2 m 12 sk
- 1 par Handsker og 1 par Strømpebaand og 1 Snuus Daase 12 sk
- 1 par Pampuser 1 Tegne Bog 1 Kam 2 m
- tilsammen 5 rd 1 m.

Disse enkle eiendeler bragte han altså med sig da han 24. december -- julaften -- 1802 kom til sin sønn Peder, syk og nedbrutt, og bad om å få bo der. — Han fikk bo der, og skifteretten sier at Peder som

en god og kjærlig sønn pleiet sin far i sykdommen. Peder på sin side sier at han ga sin far en tarvelig men anstendig begravelse, og han forbeholder sig å få disse utgifter godtgjort. Det oplystes at avdøde hadde vært medlem av Bragernes Liig Casse og at Peder hadde betalt alle innskudd for sin far siden 24/9 1799. Før denne tid hadde faren selv betalt innskuddene.

Ved sesjonen 7/9 1808 oplyste Peder at han hadde fått utbetalt 80 rd av likkassen, at han hadde betalt innskuddene og dessuten hadde tilgode av sin far 94 rd 2 m 9 sk etter skriftlig tilståelse.

Niels Høeg's eiendeler blev solgt ved auksjon 1803, og det viste sig da at det var flere ting som ikke var tatt med ved registreringer. Foruten det allerede nevnte var der:

1 gulmahlet blommede Skatol laasfærdigt 5 rd og derudi finnes:

1 Kiol og Vest 2 m 1 sørge Kappe 3 m 1 graae kort Trøye og 1 gammel Hat 8 sk 1 Halv-Skiorte og 2 Kluder 12 sk.

Videre var der:

2 Peruqver 1 Skriver Tavle og 1 Tørklæde 8 sk

2 gamle Skiorter og 1 Trekantet Hat med Flor 1 m

1 Mahlet Skab, laasfærdigt 1 m

1 Bibel 2 m

David Crantz Historie von Grønland 8 sk

Inhalt einigen Reden zu Berlin gehalten Anno 1738 4 sk

Anvisning til at Døe Salig 4 sk

Holbergs Berømmelige Mænds Historie og Kiøbenhavns Beskrivelse ved Holch 8 sk

3 Anvisninger i Regne Konsten av Cramer 6 sk

1 Pakke forskjellige Bøger 4 sk

Samt noget Skrab 4 sk

Tilsammen inkom på auksjonen 21 rd 9 sk.

Boets aktiva blev efter dette 101 rd, passiva 160 rd, så det blev en udekket rest på 59 rd, men da sønnen hadde betalt enhver det de skulde ha blev skiftet avsluttet.

De eiendeler han efterlot sig gir oss, så enkle som de er, allikevel et inntrykk av mannen. Sørgekappen og den trekantede hatt med flor kunde tyde på at han har vært bedemann efterat han sluttet som skolemester og var blitt for gammel til å påta sig noget anstrengende arbeide. Det forredes en viss dannelse og verdighet i fremtreden for å kunne påta sig bedemannshvervet. — At han kunde tysk skulde vel tyde på at han har fått samme utdannelse som sin far og bestefar, og altså har vært student.

NIELS PEDERSEN HØEG'S BARN

Av første ekteskap:

- a 5 *Peder Nielsen Høeg* se neste side.
- b 5 *Johannes Nielsen Høeg* f. på Tangen, døpt 8/12 1769, d. der og begravet 20/8 1770, 3/4 år gammel. Faddere: Madame Dahle, Jomfru Scharre, Niels Boulin, Lars Erichsen, Jørgen Dahl.
- c 5 *Johannes Nielsen Høeg*, f. på Tangen, døpt 21/10 1771, d. der begr. 1/3 1772, 18 uker gl. Faddere: Madame Petter Kleins, Jomfru Brandt, Jacob Mortensen, Petter Dordorell, Hans Svell.
- d 5 *Abraham Nielsen Høeg* f. på Tangen, døpt 15/5 1773, d. der, begr. 31/7 1774, 11½ år gl. Faddere: Olene Krabbe, Grethe Salling, Lars Findsen, Abraham Torgersen.
- e 5 *Maren Carine Høeg* f. på Bragernes, døpt 17/10 1782, d. i Strømsfjordingen, begr. på Bragernes 19/2 1783, 4 mdr. gl. Faddere: Christian Bacher, Peter Nilsen, Jens Engel, Madame Allelew, Jomfru Elisabeth Monrad.

Av annet ekteskap:

- f 5 *Maren Christine Høeg* f. på Bragernes, døpt 28/4 1790, d. ?
Faddere: Madame Vogt, Jomfru Christine Brandt, hr. Christ. Holst, Niels Holm, Niels Klein.

PEDER NIELSEN HØEG

Peder Nielsen Høeg f. 14/6 1768 på Tangen, døpt 19/6, d. 16/6 1818, (O. A. Høeg skriver 17/6) begravet 22/6. Hans faddere var: Madame Toen (antagelig hans bestemor), Jomfru Christiane Dorthe Clausen, Abraham Lie og Ole Abrahamsen Dahle.

Han var medlem av privilegiekommissjonen 1802, og kirkeverge på Tangen fra 1802 til 1811. Hans dødsfall er avertert i Drammens Tidende 20/6 1818.

Peder Høeg tok borgerskap som seilmaker og høker 17/3 1795, da han overtok forretningen til sin pleiefar seilmaker Ole Abrahamsen Dahle som døde på Tangen 1794. Ole Dahle var født i Drammen, men hadde vært skipper i Middelfart på Fyn. Han tok borgerskap som seilmaker på Tangen 21/12 1767. Han giftet sig 9/5 1767 med enkemadam Birthe Maria Rolfsdatter som tidligere hadde vært gift to ganger.

Fra datoen for Ole Dahles borgerbrev kan altså regnes begynnelsen til seilloftet på Tangen som nu i 4de generasjon drives i vår familie.

Peder Høeg blev første gang gift på Tangen 5/3 1795 efter kongelig bevilling med Maren Andersdatter Hovs, d.v.s. Hovs eller Hoff's enke. Hun var født i 1749 på Tangen og blev begravet der 8/12 1800, 51 år gammel. Peder Høeg skriver at hun døde 2/11 1800. Hun var første gang gift med John Pedersen Hoff. Ved giftermålet skrives navnet Hoff, mens det ellers for det meste skrives Hov. Av skjøtet fra 1752 fremgår at familienavnet oprinnelig har vært Haafmand. O. A. Høeg skriver Haav.

I folketellingen for Tangen 1801 står Peder Nielsen Høeg som Seylmager og Enkemand, 33 år gammel, boende på Hedensrudtangen i hus no. 74 sammen med sine 4 stedbarn: Peder Johnsen Hov, 18 år gl., Marthe Kirstine Hov 17 år, Andrine Hov 12 år og Anders Hov 11 år. Han hadde en seilmakersvenn Mathias Sieber samt 5 læredrenge i alder 20 til 26 år og 3 tjenestepiker som alle bodde hos ham.

Peder Høeg blev gift annen gang 15/3 1801 på Strømsø med *Anne Cathrine (Nancy) Arbo* f. i Canterbury eller London 20/1 1773, konfirmert på Strømsø 30/9 1787, d. på Tangen 2/11 1853. Ved konfirmasjo-

nen angis hun i kirkeboken å være født i London. (Se det lille kapitel med oversikt over familien Arbo).

Elen Johanne Høeg skriver: «Jeg finner intet som viser når svigerfar tok borgerskap, men i 1794 blev han tilskjøtet eiendommen av Berthe Dahle [M. Ole Dahles] og sier hun i dokumentet*) at han blev adoptert av ekteparret da han var 1½ år gammel og hadde alltid vært dem til fornøielse, og gemyttlig var han nok. Hun var 73 år da han fikk huset for 300 riksdaler kurant.» Hun skriver at det var et enetasjes rød malt våningshus no. 300 med vanntomt og et lite seilloft. Annensteds sier hun: «Efter disse (Dahles) arvet han en liten gård på opsidan av gaten, samt seilloft og vanntomt og dertilmed en tilstøtende løkke og tomt til vannet. At Peder Høeg lot sig narre av naboer til å selge denne løkke og vanntomt for 300 spd. var min svigermor, med full rett, bitter over. I min tid blev denne tomt solgt til (skibs)byggmester (Jens) Jørgensen for 2000 spd., hvor han lot bygge en smukk gård, men efter branden 1870 blev grunnen tatt av byen og utstykket. Peters hus ligger på en del derav.» Hun tar feil her. Det er eiendommen no. 399 som har fulgt familien. No. 300 som han arvet efter Dahles blev antagelig solgt i 1804. Den løkke hun skriver om gikk sydover fra no. 399 og hus og seilloft ligger nu på dens nordre del.

Elen Johanne Høeg har skrevet om Peder Nielsen Høeg på forskjellige steder i sine nedtegnelser. Jeg samler det her og gjengir det såvidt mulig med hennes egne ord:

«Peder Høeg blev som ung tatt i huset hos seilmaker Ole Dahle på Tangen. Han var barnløs, og hans hustru var blitt så glad i Peder at hun forkjelt ham. Han lærte aldri seilmakerhåndverket, da pleiemoren helst beholdt ham oppe hos sig. Var bare selskapsmann og av naturen en godfjott, som lot sig narre av venner og naboer. Efter fars sigende hadde han ikke øvelse i eller lyst til selv å arbeide i sin profesjon, så den dreves ved en dansk mestersvenn Sibær (M. A. Sieber). Han var nok en jovial og gemyttlig anlagt mann, troskyldig og godhjertet mot alle sine venner. I sin tid hadde stillingen vært god. Penger hadde han bortlånt, men fikk intet igjen av, da krig og ulykke rammet alt og alle, så hele landet gikk jo fallit og pengene blev til intet. Skibsfart og arbeide stanset, så det blev kummerlige tilstande for de fleste. Han hadde også to eiendommer Gaardbo og Grundvig ute ved Svelvikveien samt kuer og tre hester på stallen hjemme. Disse eiendommer blev solgt, men så kjøpte han Laaland (Lollard) igjen, som mor beholdt til 1835, tror jeg, da lensmann Juel betalte den med 500 spd. Senere måtte der fratrekkes endel, da det kom et ukjent krav fra regjeringen om at den gamle Høeg hadde gitt et årlig

*) Dette dokument er det ikke lyktes å finne.

bidrag på 2 tdr. bygg [eller verdi derav] til universitetets opprettelse, der ei var innkrevet i fars tid, men måtte betales da.»

«15/3 1801 blev han da efter 3 ukers forlovelse gift med Anne Cathrine Arbo. Hun var opdraget i sin onkel Ole Alsing's store hus på Strømsø fra 7 års alderen. Senere kom hun ut som husjomfru og blev som sådan gift med Peder Høeg. Hun var en ualmindelig skarp og flink kone, så de beholdt hus og hjem, tross de mange hårde og bitre dager hun hadde å gjennomgå på forskjellig måte.»

«Krigen utbrøt jo i april 1801, og om alle de gjenvordigheter der tilfalt utenfra og mangt og meget innen døre, der forbitret livet for min av naturen mer enn almindelig skarpe og flinke svigermor, vilde bli altfor meget å skrive nogenlunde sammenhengende. De 4 stebarn var jo stadig iveien. En pike døde ung, en annen kom til Nøtterø og blev gift. En sønn kom på seiloftet, den annen var matros.»

«Så var her krig til forskjellige tider. Derefter hungersårene som berørte alle. Imidlertid var nok mannen ei så ganske iorden. Derefter blev han noget forstyrret og da dette var over fikk han et slaganfall, så han var lammet i den ene side, måtte ledes på gaten og i 7 år klædes av og på. Tilsist fikk han en voldsom vattersott, blev tappet, men døde 3 dager efter. Svigermor hadde besørget 11 lik fra sitt hus *) og hadde gjennomgått meget, så hun trengte det hele mot hun hadde. Av alderdomssvakhet holdt hun sengen i 2 1/4 år og døde med stor lengsel efter hvile for den trette kropp. Gud glede henne! Hun blev jo nær 83 år.»

Elen Johanne Høeg bruker temmelig sterke ord i sin omtale av Peder Høeg, og det er vel mulig at han en tid kan ha ligget under for den tids mangel på måtehold. Men man må også ta i betraktning hennes strenge syn på alle som ikke satte meget store fordringer til sig selv her i livet. Det må erindres at Peder Høeg utvilsomt hadde en god bedrift som han selv hadde oparbeidet, når han kunde ha mestersvenn og 5 læredrenger. Av privilegieskatten fremgår at han var no. 4 i rekken av skattydere på Tangen. Hans eiendommer var ganske betydelige, han var kirkeverge, og fortegnelsen over faddere til hans barn omfatter de bedrestillede i byen.

Han har muligens alt tidlig deltatt i arbeidet på Dahles seiloft; der finnes nemlig en regning for utført seilmakerarbeide datert 1785 og undertegnet av Peder Høeg, som da var 17 år gammel.

Peder Høeg var en mann som ikke somlet. Hans pleiefar blev begravet 15/11 1794. Allerede 17/11 var kontrakten med pleiemoren om over-

*) Jeg har forsøkt å finne navnene på disse 11 og regner som sikre: Niels Pedersen Høeg, Peder Nielsen Høeg, broren Johannes Arbo, sønnene Nils, Jens og Ole, en av Haav døtrene og Anders Haav d. 1833, som sannsynlig M. A. Sieber d. 1826, ialt 9.

tagelse av eiendommen og forretningen for 300 rd undertegnet, og neste dag blev pantobligasjon for beløpet tinglest. Hans første hustru blev begravet 8/12 1800. Skifte blev holdt 15/1 1801, og 15/3 var han gift igjen efter 3 ukers forlovelse.

I en gammel kontobok som har tilhørt en Fr. Lorentzen er Peder Høeg's konto i 1813 debitert med 1000 rd. svarende til £ 5 efter en kurs av 200 rd. pr. £. Posten gjelder 50 lb. seilgarn kjøpt i Cork for Peder Høeg. Kontoen er omtrent samtidig kreditert med 180 rd for «at sætte det norske Vaaben i en Giøst».

Johs. Arbo Høeg som i sin tid skrev ned hvad hans far hadde å fortelle om familien, sier at han hadde bestemt inntrykk av at faren hadde bevart et klart og kraftig bilde av Anne Cathrine Høeg, som minnet sterkt om det bilde vi har av vår egen bestemor Elen Johanne. Peter Høeg var 12 år da farmoren døde. Det anerkjennende eftermele den kritiske Elen Johanne Høeg har gitt sin svigermor bekrefter tydelig nok at Anne Cathrine Høeg var et sterkt og rikt utstyrt menneske. Johannes Høeg fikk det inntrykk at de to hadde meget tilfelles både i karakter og forstand, livssyn og virkelyst. Morens opdragelse hadde utvilsomt preget sønnen Ole Alsing Høeg, og hennes eksempel betydde sikkert meget for den intelligente Elen Johanne. Hjemmet på Tangen må derfor ha fått sitt preg allerede i Anne Cathrines tid.

PEDER NIELSEN HØEG'S EIENDOMMER

Ved undersøkelser i Statsarkivet er skaffet interessante opplysninger om de forskjellige eiendommer Peder Nielsen Høeg hadde i tidens løp.

Huset no. 300 på Tangen overtok han som tidligere nevnt etter sin pleiemor for 300 rd. Hun forbeholdt sig rett til å bo i den bygning hun da bodde i så lenge hun levde. Antagelig er gården solgt i 1804 idet pantobligasjonen er avlest da samtidig som han optok tilsvarende pantelån i gård no. 399.

Eiendommen no. 399 overtok han etter sin første hustru. Ved skiftet etter henne 1801 blev 302 rd utlagt madame Dahles bo og resten av verdien samt løsøret blev utlagt ham mot å betale all gjelden som var 3149 rd. Boet var insolvent. Han lovet samtidig å dra kjærlig omsorg for sine stebarn inntil de kunde forsørge sig selv. Pantobligasjonen på dette hus, 300 rd, blev avlest 1807, men samtidig lånte han 900 rd som blev avlest 1821, da enken optok et lån på 600 spd. isteden. Huset hadde i 1808 en brandtakst på 580 rd med en grunnskatt av 2 rd 40 sk og en næringskatt av 4 rd.

Vi kan følge eiendommen no. 399's historie tilbake gjennom skjøter som ennå er bevart. Det første er datert 11/8 1670. «Jæremias Boyssen boende på Kobbervigen tilskjøter Iffuer Pederssøn Tømmermand «endnu noget mere till sin beboende tombt paa Hedenssrud tangen» nemlig «Halff Syffuende Maale stenger» langs vandet, «och J fra Wandet op J Berget Elleffue Maale stenger, effter Huer Stang Syff Sellandsche Allenss Lengde». Årlig betaling: «Huer Ste: Mechelsdag Tre Rixdhr: Med Aarlig Sex Dagess Arbeide, som det Hannem er forundt paa, aff Aarsage hanss arbeide er noget mere kostbarer end en dell Anderess.»

Det annet skjøte — dateret 26/5 1684 — er fra Inger Rytter til Kobbervigen til Peder Chrestoffers, på en hustomt. Grunnleie 2 rd. Han blev forundt å være fri for arbeidsdager, men skjøtet stipulerer at han skal «Werre Mig som sin Rette landherre hørrig och lydig».

Neste skjøte er fra Hans Michelsen Velbeschichede Havne-Mester samt Borger og jndvohner paa Kaaberwig Tangen til Velfornemme

Skipper Casper Iachobsen Fiescher. Det er dateret 22/3 1736 og gjelder gården beliggende mellem Klocheren Monsr. Iørgen Roholts på øvre og Ole Foens gård på nedre side. Det nevnes særskilt at gården inneholder fire jern kakkelovner.

Derefter følger skjøte av 4/3 1752 fra Berte Maria sal: Casper Iachobsens til «agtbare og forstandige Unge Karel Monsr. *Peder Søvrensen Haafmand* på gården beliggende mellem Monsr. Iørgen Roholts og Lars Olsen Fons gårder». Eiendommen består i huset med: «Een dagligstue med Kachelovn udj og et Kiøchen med Skaarsten, Een stor stue med Kachelovn, Et lidet Sengekamer uden Kachelovn, og ved ssiden Een liden vinkielder hvorpaa Et Kielderkamer og Madbod hoss og Lofftrum over, J Gaarden en hestestald og fæhuus, Et Foerhuus og Et vedeschiul, Svinestie og hønssihuus, og En urtehauge, nest ved Siden af Gaarden Et lidet Leiehuus bestaaende av En stue med Kachelovn udj og Et lidet Kiøchen med Skorsten, ned til Vandet ere bestaaende Et Brygehuus med Bagerovn jtem En stald og et vedeschiul ligesaa en Søboed med 2de Boeder og 2de Kornloffte over, af Tombten Svares aarlig til Kaaberwigs Eier 3 rdhr. Grundleie». Gården hadde hun kjøpt på auksjon efter sin mann. Ved salget forbeholdt hun sig å bo fritt i den lille leiegård.

Det var denne gård Ole Alsing Høeg overtok, og efter hvad Elen Johanne Høeg skriver, forandret betraktelig. Den brente i 1850.

Peder Høeg hadde også andre hus på Tangen. I skattemanntallet for 1806 står Christen Holst og Peder Høeg som eiere av gård no. 355 med verdi 400 rd. I 1808 står Peder Høeg også som eier av no. 428 med forsikringssum 1260 rd, og no. 387 som han hadde kjøpt 1803 for 50 rd, samt no. 479 med forsikringssum 360 rd. I 1810 kjøpte han et hus for 250 rd og samme år kjøpte han og Niels Mortensen hus no. 412 for 90 rd.

Tidligere er nevnt Gaardbo og Grundvig ved Svelvikveien. Gaardbo (Gorbu) overtok han ved skiftet 1801 efter sin første hustru for 100 rd og solgte den igjen 1810 til Peder Fougner for 600 rd. Gorbu ligger straks utenfor øvre Knive. Grundvig er i sin tid fraskilt øvre Knive. Begge ligger til Drammensfjorden og grenser visstnok til hverandre.

Laaland som var på 100 mål dyrket jord og 50 mål havn forpaktet han fra 1803 av lensmann Anders Juel og kjøpte den 1806. I 1808 lånte han 1000 rd på denne eiendom og Gaardbo, avlyst igjen 1810. Sønnen O. A. Høeg overtok den ved skiftet 1834 for 400 spd og solgte den 1835 for 500 spd til lensmann Juel. Peder Høeg ga 2 tdr. bygg årlig til universitetet ved dets opprettelse. O.r.-sakfører A. Juel har i sin besiddelse det utstedte dokument datert 30/11 1812 og avlyst 1855. Peder Høeg's segl viser hans initialer i et riflet felt omgitt av en løvkrans og derover et vaiende flagg.

Den økonomiske krise i landet virket nok også på Peder Høeg's

stilling i hans siste år, men de verste vanskeligheter kom for enken etter hans død. I 1820 utstedte hun en pantobligasjon i løsøreeffekter for skyldige 600 spd til H. Dahle, og 1824 lånte hun 500 spd i Norges Bank mot 2den prioritet pant i hus no. 399 og eiendommen Laaland.

Samfrendeskifte etter ham blev holdt 24/3 1834. Enkens verge var svogeren kjøbmann Jens Hansen, og som verge for datteren Maren Marie blev opnevnt skibsfører H. J. Schwartz.

Status var:

	Verdi:	Gjeld:
Gården no. 399 på Tangen	spd. 800	345
Landeieendommen Laaland 1 lispd.		
Tunge under gården Eeg i Skouger ...	» 400	315
Løsøre — løsgjeld	» 200	40

Madame Høeg forbeholdt sig til sin død fritt anstendig ophold, pleie og opvartning, således som hun det fordrer, dessuten blev fastsatt at såfremt hun — madame Høeg — ei skulde finne sig tilfreds med den pleie og opvartning, som således blir henne ydet, da forbeholdes henne uinnskrenket rett til å bebo de værelser i gården, som hun ønsker, likesom bruken av boets løsøre, og dessuten blir henne av sønnen å utbetale 100 spd årlig, der alt skal hefte på boets eiendom næst etter den på samme hvilende gjeld. — Sønnen besluttet å la sin søster ta like arv med sig, og hver fikk 336 spd.

PEDER NIELSEN HØEG'S BARN

- a 6 *Ole Dahle Høeg* f. 24/5 1802 på Tangen, døpt 30/6 s. å., d. 22/5 og begr. 26/5 1803 på Tangen. Faddere: P. Arbo, Jomfru Malling, hr. Jens Arbo, hr. Anders Strøm, hr. Iver Stibolt, Jacob Fegth, Skibskaptein Gunder Gill. — Han veiet 26 merker (6 kilo) ved fødselen.
- b 6 *Ole Alsing Høeg*. Se neste side.
- c 6 *Niels Pedersen Høeg* f. 22/6 1806 på Tangen, døpt 13/8 1806, d. der 22/1 1812, 6½ år gl. Faddere: Madame Høeg, Jomfru Arboe, Byfoged Lyche, Hr. Kiær, Hr. Wærner, Hr. P. Arboe, Hr. Seeberg. (Feilskrift i kirkeboken for Sieber?).
- d 6 *Maren Maria Høeg* f. 23/8 1807 på Tangen, døpt 15/10, d. 1/3 1894 på Tangen. Ugift. Faddere: Madame Backer, Jfr. Jacobæa Holst, Jacob Fegth, Henrich Dahle, Svend Fougner, Brodahl og Adam Hjorth.

Hun var forlovet med sin fetter Thomas Arbo Wærner, som var sønn av Johan Wærner og hustru Elisabeth f. Arbo, en søster av Maren Maria Høeg's mor. Han var skipper og døde på et hospital i Newcastle som følge av et benbrudd. (A. Juel).

Elen Johanne Høeg skriver om henne: «Efter mors død kom datteren Maren i vårt hus, hvor hun forblev til sin død. Hun var jo avkrefitet de siste år, men lå kun tilsengs 3 dager og hensov stille. Totalt motsatt sin mor hadde hun aldri hatt iver eller arbeidskraft. Liten og tungvint av bygning mest lik sin far såvel av legemsbygning som av gemytt.»

- e 6 *Jens Arbo Høeg*, f. på Tangen 4/11, døpt 27/12 1809, d. der 4/5 (3/5) 1814, 4½ år gl. Faddere: Moren Anne Cathrine Høegh, Jomfru Anne Cathrine Høeg (utvilsomt feilskrift for Arbo) Faderen hr. Peder Høeg og hr. Mathias Sieber. — Elen Johanne Høeg skriver at han var en høit begavet gutt.

OLE ALSING HØEG

Ole Alsing Høeg f. på Tangen 18/1 1804 kl. 11 fm., døpt 21/3 1804, d. der 25/2 1874 og begravet 6/3. Faddere: Madame Strøm, Jfr. Fegth, Dr. Arboe, Johannes Arboe, Michael Malling, Adam Hjorth og Holst.

G. 21/10 1837 i Holmestrand m. *Elen Johanne Nielsen* f. 23/11 1819 i Holmestrand, d. 14/8 1914 på Tangen.

Med tanke på å få oppgave over Elen Johanne Høeg's faddere lot jeg undersøke i Statsarkivet. Merkelig nok viser det sig at hennes navn ikke finnes i kirkebøkene for Holmestrand, mens alle hennes søsken er døpt der. Heller ikke finnes hennes dåb i kirkebøkene for Hurum med Strømmen, Strømsø og Tangen. Hun blev konfirmert i Holmestrand 4/5 1834, fødested er da ikke nevnt og heller ikke ved giftermålet.

Ole Alsing Høeg tok borgerskap 19/11 1832 på seilduks- og tauverksfabrikasjon og tillike som seilmakermester. Dessuten hadde han borgerskap av 22/10 1833 som tauverksfabrikant og av 12/12 1840 som kompassmaker og glassmester. Disse tre borgerbrev finnes fremdeles. Hvor han lærte kompassmakeriet vites ikke. Svogeren Peder Wium Nielsen kom til ham som lærling 1831, og Elen Johanne Høeg har skrevet at han ovetok kompassmakeriet, men hun sier at P. W. N. lærte dette og stellet med instrumenter i Christiania.

Elen Johanne Høeg har skrevet så meget om Ole Alsing Høeg at vi kan danne oss et klart billede av ham og hans virke. Da hennes optegnelser er spredt og gir forskjellige detaljer, har jeg søkt å samle alt av interesse og føiet det sammen til et hele:

«Som bekjent var min evig velsignede, snilde, flittige, stille, moralske og ualmindelig menneskekjærlige ektefelle, Ole Alsing Høeg født 18. januar 1804. Han var opvokset under en streng mor og i en tidsperiode da forholdene var ytterst trønge. Han fikk navn efter morens onkel, Ole Alsing *) i hvis store hus på Strømsø hun var opdraget. Han blev konfirmert i 14 års alderen og hadde lyst til sjøen. Han gikk ut med et skib

*) Se kapitlet om familien Arbo.

O. A. Hæg med familie 1873.

Fra venstre stående: Thomas, Sophie, Fredrik, Emilie.

Sittende: O. A. Hæg, Nicoline, Peter, Mariane, Marie, Elen J. Hæg.

til Dublin, men da denne reise varte i 18 uker, vilde mor beholde ham hjemme, og nyttig blev han, ti seilloftet var lenge bestyrt av en dansk drikkfeldig mestersvenn og ga i trengselstiden lite av sig, så der måtte lånes penger på eiendommene. Så begynte far *der*, hvor han med umåtelig flid og nøisomhet arbeidet hele sitt liv inntil en måneds tid før sin død, da kreftene ikke tillot ham mere. Gud velsigne og lønne ham i all evighet for sin makeløse vandel.»

«Av vekst var han vel litt under middels høide, spinkel, lett og rask i sine bevegelser. Om aftenen hadde han lett for å sove, la sig alltid tidlig og var derfor alltid den første til sitt arbeide. Aldri vek han derfra eller fra sitt hus uten nødvendighet. Hele hans livsmål var virksomhet og gleden over å ha mange om sig dertil. Aldri tiltrengte han eller deltok i nogensomhelst adspredelse, brukte derfor aldri noget for sig selv uten det høist nødvendige. Var nøisom, tarvelig og fordringsløs såvel i klædedrakt som i levemåte. Ikke engang ur eller pengesaker bar han noensinde på sig, ei heller ring på sin finger. Alt hvad der bar spor av luksus var han en stor hater av. Da han var begavet med et sjelden rettenkende sinn, som heller ga efter ved alle leiligheter enn å påstå sin rett, hadde han såvidt jeg vet ingen uvenn, men heller ingen omgangsvenn, hvortil

han aldri følte trang. Han var benådet med en fortreffelig helbred inntil et år før sin død.»

«Ved branden 1870 blev han sterkt medtatt, og forbrennt blev han også. Fra den tid avtok hans krefter, da han visst tok sig det nær, skjønt han holdt det for sig selv. Våren 1873 blev han syk av blærekatarr, gikk dog oppe til 20. januar 1874. Efter en sterk forkjølelse svant kreftene, da han på grunn av troske intet kunde nyte uten flytende næring. Rolig og tilfreds og kjærlig klaget han aldri, hvorved hans sykeleie blev oss til velsignelse. Til siste øieblikk hadde han sin bevissthet. Onsdag 25. februar så vi dødsmerker, og da vi nevnte dette, sa han: «Ja, som Gud vil.» I det samme han da bad Fredrik om å reise sig litt utga han ånden uten et sukk i Fredriks armer. Takket og velsignet for sitt eksemplariske, kjærlige, fordringsløse og umåtelig arbeidssomme liv. I fred var døden som hele livet. Gud glede hans barnlige sjel.»

«Bedriften var jo lønnende når kun skibsfart og arbeide slo til. Men det tok lang tid innen det lyktes ham å få gjelden betalt og stillingen opprettet. I 30 årene blev det mere fart og mere arbeide for ham. Da var de eldre arbeidere døde. Det gamle loft rev han ned og bygget et nytt. Dette blev dog senere om- og tilbygget, da det var for lite.»

«For sin store hjelpsomhet mot enhver som bad om kausjon eller hjelp til å kjøpe hus eller småfartøier for, måtte far år efter år utbetale mange penger, foruten hvad der tapt ved å levere arbeide til uredelige folk. Selv måtte han låne av private og betale 9-12, ja, op til 20 % rente.»

«Da jeg kom hit var her 3 svenner og 9 læregutter. Disse skulde alle ha kost, losji og fulle klær med vask og istandsettelse av tøy. I de gode frakt- og arbeidstider som inntraff senere kunde det være op til 15 å 20 arbeidere på loftet — menn og kvinner.»

En bedre karakteristikk av Ole Alsing Høeg enn den hans hustru har gitt kan vi ikke få, og dog er det verd å nevne, hvad der er fortalt i familien av små trekk, som ytterligere klargjør det billede vi kan danne oss av ham.

Elen Johanne Høeg har fortalt at det var stor drukkenskap blant folkene på seiloftet da han begynte der. Ivrig som han var, fikk han dem så mot sig at det endog blev kastet med kniv efter ham.

Arne Høeg skriver: «Såvidt jeg forstod far var bestefars regnskap ytterst enkelt. Hans «kontor» var en vinduspost som var utvidet med en fjel med to knekter under. Og denne vinduspost var alltid optatt av merlespiker, seilhansker o.s.v., som måtte skyves tilside når bestefar skulde notere noget i en notisbok eller på en ledig plas på en konvolutt, på baksiden av en veksell eller lignende. Notatene blev så levert til bestemor om kvelden for å bokføres.»

«Da far efter avsluttet utdannelse begynte å ta del i ledelsen av be-

driften — og hvad den hadde av bibedrifter — seilduksveveri, riggloft, krittømle, gårdsbruk o.s.v. bebreidet han bestefar det mangelfulle regnskapsvesen, som ikke tillot full oversikt over de enkelte bedrifters lønnsomhet. Bestefar tok dette ille op og uttalte bare ønsket om at far måtte gjøre det bedre med sitt dobbelte og atpå til italienske bokholderi. Han pekte imidlertid på at da han begynte sin virksomhet, hadde han en gjeld på 600 daler og da var det bare en sjøbod på eiendommen. De bygninger som var kommet til senere, og de bedrifter som lå utenfor eiendommen var nu alle betalt, og nogen gjeld var det da heller ikke lenger tale om.»

«Bestefar var en arbeidstrell som var i virksomhet fra han om morgenen stod op kl. 5 og la i ovnen på verkstedet, hvor arbeidet begynte kl. 6 og sluttet kl. 7 om kvelden. Han gikk normalt tilsengs kl. 8 når han hadde spist sin grøt og melk og gitt bestemor sine notater. Betegnende for ham var at han alltid gikk med kabelgarn i lommen, for at han i ledige stunder, under ventetid på apotek eller tollbod kunde lage «seisingringer». Disse bruktes til kanting av de huller i seilet som revseisingene gikk gjennom. Han kunde aldri være ledig.»

At O. A. Høeg var en dyktig og forstandig mann med gode evner og klart omdømme er det ikke tvil om. Men han la all sin kløkt i arbeidet for sin bedrift. Hans mål var å arbeide den frem og trygge dens og familiens fremtid. Det viser de mange ombygninger og forbedringer av husene og de forskjellige borgerbrev han tok. Han hadde vel overveiede og store planer. Men nettop ved å gå så fullstendig op i sitt arbeide, kom han til å stå nokså ensom både i sin forretning og forøvrig, inntil sønnen Peter var voksen og svigersønnen I. M. Paus flyttet inn i huset og begynte forretning der. Da sluttet han sig sammen med dem om skibsrederiet, som jo var ganske betydelig.

Hustruen overtok efter hvert regnskapet. Alle penger blev levert til henne. Skulde han en tur til Bragernes, enten det var til børsen eller i andre forretningsanliggender, kom han gjerne til henne og sa: «Det er best du gir mig 4 skilling, hvis jeg skulde behøve å sette over.»

Han var meget flink i regning og han skrev pent med regelmessig, klar håndskrift. Setningene er knappe og klare, nettop som vi kan tenke oss ham efter hvad vi har hørt om ham. Han spilte fiolin. I et brev er nevnt at han spilte til dans i butikken hos svigermoren i Holmestrand da Agathe blev gift med A. Bie Andersen.

Elen Johanne Høeg har fortalt sønnen Thomas at O. A. Høeg skulde blitt stortingsmann og endog var kommet så langt som til å kjøpe sig tøy for å sy de nødvendige klær, men dette blev forpurret av fetteren Thor Wærner, som var en av byens mektigste menn. Dette hverv hadde vel heller ikke passet for ham, om han enn utvilsomt vilde ha lagt sine gode evner og sin arbeidskraft i det, som i alt hvad han foretok sig. Hans na-

tur var mot all deltagelse i det offentlige liv. Det eneste kommunale hverv han påtok sig var å være fattigforstander på Tangen.

— — — —
Fire brev fra O. A. Høeg til Elen Johanne er bevart. Det eldste fra deres forlovelsestid er datert «May 14. 1837»:

Min inderlig elskede Elen!

Halv angrer jeg paa ei at have reist til Dig nu i denne Høitid, men naar jeg saa tenker at jeg næste Søndag kan være hos dig, saa taber Angeren sig, og jeg håber Du ei vredes på mig derfor. Næsten i Spøg sagde jeg til Dig sidst jeg var hos Dig, at Du ei faar mere end et Brev fra mig før Pintsetid, men dette er aldeles imod min Villie dog gaaet for sig, men Du min elskte Elen takkes for din skrivelse.

Jeg tenkte at talt mundtlig med Dig angaaende Skorsten eller Komfur i Kjøkkenet, men jeg må nu gjøre det skriftlig, thi hvis Muurmesteren er flittig, saa lakker det snart til at han maa vide herom. For Tjenernes Skyld ønskede jeg at Kjøkkenet maatte opvarmes, hvilket med besparelse av Veeden vel lettest anbringes med Komfur, hvilken ogsaa kan opmures saaledes at den ei skulle ryge. Kun med Skorsten i Kjøkkenet maatte jeg da ogsaa have Kakkellovn, hvilket jeg troer vilde falde mig kostbarere. Jeg har Arbeidere nu for Tiden som jeg maa give svær Dag-løn, thi, min tilkommende elskte Viv, foruden vores Bolig har jeg med Reebslageriet, rigtignok i det smaae, ogsaa i Værk at sætte, saa mellem os være det sagt, Pengene svinder for Øieblikket næsten over Kræftene. Dog deraf intet angrer jeg paa, thi om Gud saa vil, haaber jeg i Fremtiden at vi kunne høste Nytten deraf.

Til hver dag giver den algode Gud mig saa velsignet nok at bestille, saa jeg snart aldrig i den Henseende drager et Suk. Er du, Moder og alle Dine nu friske vil det glæde mig. Jeg er som jeg pleier at være.

Ja, næste Søndag haaber jeg sikkert at være hos Dig, uden Hensyn paa Veir, og imidlertid ville Du maaske overtænke om ikke Komfur kunne være langt mere gavnlig end skadelig. Med den inderligste Hilsen til din Moder og Søsken og fornemmelig Dig henlever jeg

Din
oprigtige elsker
O. A. Høeg

ELEN JOHANNE HØEG

Elen Johanne Høeg skriver videre:

I sitt 32 år fikk han da lyst til å giftes, dette var jo naturligvis ikke efter hans mors og søsters ønske, og vel især fordi hans valg falt, så aldeles utenkt, *på et barn*, til forundring for alle. Aldeles uventet kom han til mitt hjem i Holmestrand den 29. mars 1835, en vakker søndag, for å spørre om jeg vilde dele livet med ham. Jeg var jo da kun 15 $\frac{1}{4}$ år og måtte selvfølgelig synes å være høist urimelig, da jeg i den alder langt fra var dyktig til å overta så stort og vanskelig kall, hvorfor jeg hadde mange skrupler, men en elskverdiger og hederligere mann kunde jeg jo aldri få, og i bønn til Gud og med fast tillit til at det var Herrens vilje vovet jeg dette skritt.»

Annensteds skriver hun: «Det var så utenkt og overraskende at jeg skulde komme hit, da jeg kun var 15 $\frac{1}{4}$ år da min velsignede ektefelle fikk det uimotståelige, men neppe fornuftige, innfall å komme med sitt spørsmål til mig med tilføielse av at han hadde båret mig på hjertet siden han så mig, da jeg var 7 år gammel. Hvorledes han som den eldre mann kunde falle på å ta mig i 17 års alderen til sitt store hus har jeg ofte forundret mig over.»

«I legemlig henseende var jeg tidlig utviklet. Fyldig med store arbeidskrefter, som kom vel med, men jeg savnet jo den lærdom og erfaring som jeg vilde hatt så god bruk for fra først til sist. Jeg fikk derfor tidlig studere mig til å handle på egen hånd så godt jeg forstod. I alle huslige anliggender vilde far stå aldeles utenfor. Heldigvis at jeg fra mitt hjem var vant til å behandle penger med stor forsiktighet. Ti også disse betrodde far mig å forvare. Om han så forøvrig i *ett* og alt var tjent med mig får stå hen. Jeg forstod ei å gjøre det bedre dengang. Nu ser jeg det litt anderledes, men forsent.»

«Med frykt og beven for hvad ektestanden skulde bringe med sig ekteviedes jeg til O. A. H. på en yndig lørdag 21. oktober 1837 i Holmestrand's kirke. Mitt hjem forlot vi den 23de.»

«Den første vinter blev her så koldt at småfugler falt døde ned, og

tårer i øinene når vi kom ut. Det vilde bli alt for vidløftig å fortelle om mangt og meget som tidlig og op igjennem tiden inntraff av forskjellige forstyrrelser. Men mange av de salomonske smårever kom uventet i mange slags skikkelser. Far var av naturen stilltiende og tilsynelatende lot han ei tap eller krenkelser av nogen art forstyrre sin søvn og hjertefred. [Som tilfellet var med mig.]»

Det bør nevnes at søsteren Petrine blev med henne til Drammen og bodde hos henne de første 8 år.

Hennes skolelærdom var ytterst liten. Bare 6 uker gikk hun på skole. Hennes dagbøker og brev viser hvilken vilje hun har hatt til selv å utvikle sine evner.

Hun har beskrevet sig selv som tidlig utviklet, fyldig og med store arbeidskrefter. Som eldre var hun middels, velproporsjonert, rank og lett i sine bevegelser. Hun hadde skarpe, blå øine. Nesen var kraftig, bredrygget og rett, — og for en kvinne å være — meget lang. Enkelte i familien har arvet den etter henne. Håret var mørkbrunt av farve og kun lite gråsprenget ved hennes død. Som eldre hadde hun et pent ansikt, som ung må hun ha vært vakker. Hun bar alltid kappe, til hverdags sort, til søndags hvit.

Hun var et sjeldent menneske, intelligent og dyktig, og en glimrende støtte for sin mann. Trofast stod hun ved hans side og støttet ham med råd og dåd. Forstandig styrte hun det store hus og varetok alle de anliggender som hvilte på henne. Det var nok under vanskelige forhold til å begynne med, for det var en myndig svigermor i huset.

Med alderen overlot hun styrelsen av huset til de døtre som var hjemme. Seiloftet gikk jo over til sønnen Peter, men hun fulgte interessert med og vilde selv ha avgjørende ord i sine egne affærer like til synet sviktet og den før så klare hjerne begynte å sløres nogen år før hennes død.

Et enkelt trekk fortalt av Ths. Arbo Høeg gir oss et klart innblikk i hennes hengivenhet for sin mann. Han hadde klaget over at nogen nye skjorter var stive og ubehagelige. Hun lå da med dem om natten for å ta stivheten av dem.

Gjennem dagbøkene kan vi følge hennes liv frem til den tid da vi yngre av tredje generasjon også husker henne.

Hun var sterk, men undgikk ikke alvorlige sykdommer i sitt liv. Det synes som om branden 1870 og det den bragte med sig, mannens sykdom, overanstrengelse og kanskje selvbebreidelse blev en for sterk påkjønning for henne. Brevene til sønnen Thomas tyder på det. Hun skriver selv i 1871: «I syk tilstand reiste jeg i følge med Maren til Holmestrand 25/2 og blev der til 2/6. Far var ute i april og besøkte mig. Kjærlig og i godt humør. I 1873 var jeg også sykelig og far besøkte mig to søndager efter hverandre. Gud lønne ham.»

En hård blindtarmbetendelse i 1877 efterlot slemme følger og i 1892 fikk hun rosen i hodet og var meget dårlig. Det fremkom ved at: «en liten ubevisst kvise var revet hull på ved kammen. Derfor vær forsiktig når det kan gi så meget av sig.»

I 1894 skriver hun: «Så har jeg da av Guds nåde atter oplevet en fødselsdag, den 75de. Gud være evig takk for *alt* og derfor at jeg har min sans i behold omenn syn og hørsel er svekket. Men ryggen er rett og legemet smertefritt med undtagelse av dårlig fordøielse og søvnløshet, men noget må der jo være for de fleste.»

Hun led av grå stær og det ene øiet blev fjernet nogen år før hun døde. I den siste menneskealder var hun meget tunghørt.

I 1909: «Jeg skulde skrive litt mer, men syn og sans svikter. Med mig går det fort nedover kjenner jeg. Takk til alle snilde, lydige barn og især til Herren som hittil har ført mig så nådig. Nu har jeg tapt mot til alt.» 1/4 1914 med klar skrift: «Nu ser jeg ei mer å skrive eller lese. — Gud give tålmod, så farvel og takk for mig til Gud og alle mine!»

Især de eldste av hennes barnebarn som husker henne fra den tid de var små og hun ennu var i sin beste alder, har mange hyggelige minner om henne. De bodde på Tangen og var ofte hos henne.

Lisken Paus Grunt forteller at hun var lun og morsom, og glad i barn. Hun hygget for dem når de kom op til henne, og det var alltid fest når de skulde dit eller hun og tantene skulde til dem. Hun dekket kaffebord med et eller annet godt som de satte pris på. Derefter fikk de Skilingsmagasiner å se på eller pinnespill å pusle med. Hun lekte også med dem. En av de episoder som har festet sig sterkest i erindringen er da Ole Høeg skulde danse med bestemor og veltet med henne til stor forskrekelse for dem alle.

Hun kunde mange regler og småvers. I skumringstimen gikk hun frem og tilbake på gulvet i den store, gammeldagse dagligstuen med filleryer på gulvet og sang for dem i lysskimmer fra trekkhullet i den gamle vedovnen med etpar av de minste hengende i skjørtet.

BRANDENE

Om brandene skriver Elen Johanne Høeg:

«Med hensyn til de to store ildsvåder der overgikk oss, da var disse måskje en prøvelse fra Herren for at vi ei skulde feste oss ved eller stole på jordisk gods. Vi hadde da et tarvelig, men velfylt hus på alt.»

«Den første utbrøt torsdag morgen kl. 8 den 20. juni 1850 i nærmeste nabohus, som var blokkmaker Schaboes (Skabo) gamle 2 etasjes gård. Alle våre hus og ialt 30 nordover gaten brente med liten assurance. Av vårt innbo tapte vi jo meget, intet løst var assurert, men verst var det med seiloftet, dettes inventar og store beholdninger av seilduk, vevgarn og taugverk m. m., da intet var assurert. Far hadde den tid et litet seilduksveveri igang, hvortil var innkjøpt redskap av alle slags og en stor del garn fra Skotland som gikk med, så tapet var stort.» Annensteds skriver hun: «Denne brand tok nesten alt fra bestemor (Anne Cathrine Høeg) til hennes store bedrøvelse. Hun var så vel forsynt. Vi blev begge overanstrengt da. Husly fikk vi for vinteren hos Thor Wærner. Seiloftet og en bryggerhusbygning blev så nogenlunde ferdig om vinteren, at vi flyttet inn i denne i april, skjønt det var så fuktig at jeg led svært av ansiktssmerter hele sommeren. Dette år blev hårdt for far, da han ved siden av sitt seilarbeide hadde å besørge alt til de forskjellige bygninger han lot opføre. — Seiloftet meget stort. Hoved- og to sidebygninger i 2 etasjer. Dertil fjøs, stall og flere skur til adskillig bruk.»

«20 år senere blev det verre da ilden utbrøt i vårt eget vedskur nettop i middagstiden en solrik lørdag den 21. mai 1870. Årsaken var at en fremmed var inne i nærmeste uthus, tendte en cigar og kastet fyrstikken i fliserusket.»

Ths. Arbo Høeg, som først opdaget branden, mente den var påsatt. Han så det brente i det ene hjørnet av uthuset og gikk igang med å skrue på en vannslange, da han fikk se luen også slå ut av det annet hjørne. Man hadde mistanke til en bestemt mann.

«I gården stod det nettop 20 favner tørr ved. Mange tjærede presenninger hang utspent til tørk, og inne i skuret var en hel del materialer, så

alt stod i lys lue med en gang. Seilloftet inneholdt dengang en større beholdning av seilduk og vevegarn enn nogensinne før. Alt gikk tapt, ti en stor bordpram, som av far og Peter blev fylt med seilduk og seil, tok fyr og brente til bunns. Far forbrente både hender og hals ved å springe over et gjerde, og Peter kastet sig i vannet for å svømme iland.»

Det fortelles at prammen var under slep ut, men blev suget inn igjen av branden, og at Peter måtte svømme 2-300 meter i det kolde vann for å redde sig iland. Full rigg til 13 skib brente (T. A. H.)

Da branden begynte lå O. A. Høeg og hvilte middag hos søsteren Maren som bodde over bryggerhuset. Han pleide å gjøre det da der var mere ro. Han sprang ned i skjorteærmene, og jakken som han hadde hengt fra sig fikk han ikke senere reddet. 400 spd som han nettop hadde mottat lå i den og brente op. Maren Høeg sprang op for redde sine ting men var så forfjamsset at hun stakk nøkkelen i kommodeskuffen og sprang ned igjen uten å ta noget med sig (H. Eckersberg).

Ths. Arbo Høeg har fortalt at han og en kamerat, begge 17 år gamle, fikk manøvrert pianoet ned trappen fra annen etasje og ut. — Pianoet er fremdeles i bruk.

«Til å redde innbo fikk vi ingen hjelp, og da vi tapte åndsnærværelsen, strøk det meste med. Tapet blev meget stort — 8-10 000 spd. Vi hadde intet reddet av mat, klær eller brukelige ting. Ikke engang skift linnen eller strømper til far, sønner eller mig selv. Dertil var vi alle utmattet og syke, så det blev en hård, tung tid. Mitt mot og mine krefter blev derved sterkt knekket, men det var kanskje en nødvendig prøve fra Gud. Herre om du vil, kan du hjelpe.»

«Hvor sant sa ikke David, at mennesket lever en stakket tid og mettes av uro, og iblandt de mennesker som føler dette er også jeg. I 1861 og 1865 inntraff omstendigheter som i høi grad forstyrret min sinnsro. (her siktes til begivenheter innen hennes familie) som jeg ennu ikke hadde gjenvunnet, da den store ildebrand kom over oss. Overveldet av skrekk over det plutselige utbrudd og den forferdelige fart hvori den utbredte sig, tapte jeg både åndsnærværelsen og legemskreftene, av hvilken grunn det brente så overmåte meget, — ja, så langt mere enn det skulde, når jeg bare hadde gitt mig lengere tid og gjort utvei efter hjelp. Gud må selv hjelpe!»

At brandene virket på sinnet fremgår av de stadige notater hos Elen J. Høeg om brand i nabolaget. O. A. Høeg, som ikke har efterlatt sig meget skrevet, har på et ark papir omtalt branden i 1850 hos ham selv, og senere brander i nabolaget. Idet han nevner en brand som begynte 1851 hos baker Pay som bodde 3 gårder sønnenfor ham skriver han, at disse brente tillikemed flere større og mindre gårder i syd, «hvorimot min dennegang blev spart.»

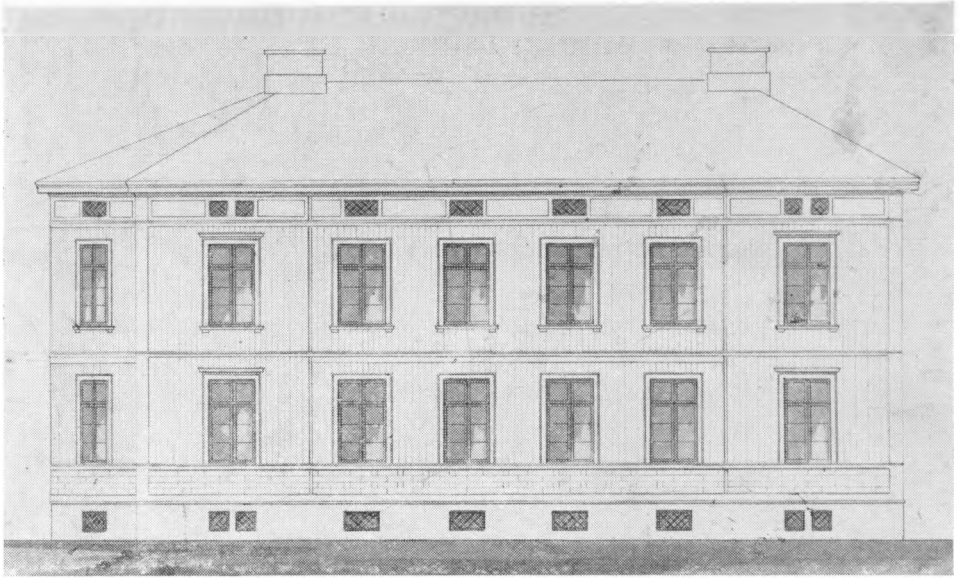
HUSENE

Skjøtet fra Berte Maria sal: Casper Fieschers gir oss en god ide om hvordan bebyggelsen var omkring 1750. Av hvad Elen J. Høeg skriver og av brev fra O. A. Høeg til henne mens de var forlovet forstår vi, at han utvidet og ombygget husene efterhvert, men desverre savner vi opplysninger om hvordan bebyggelsen så ut straks før branden 1850. Seil loftet lå inn til Skomakergaten, mens våningshusene lå på øvre side av Havnegaten. Efter branden blev seilloftet opført på samme sted, men beboelseshuset blev flyttet, så det også kom til å ligge på nedre side av gaten.

H. Eckersberg har efter hukommelsen tegnet den plan av bebyggelsen efter branden 1850 som her gjengis. Senere fant jeg både den oprinnelige fasadetegning til huset og plantegningen som også gjengis. O. A. Høeg har skrevet på tegningen: «Den var ei tilfredsstillende».

Gårdsplassen var dekket av plankegulv. Seilduken blev sydd sammen og derefter bredd ut på dette og merket av med rødkritt Man var dengang ikke så nøie med en skjøt i duken. I en notatbok har Elen J. Høeg skrevet: «Vi innla gassen 1860 og vann 1864. I vårt nye hus flyttet vi inn 24. april 1851 og tok først bolig i bryggerhusbygningen, som da var ferdig. Da hovedbygningen blev istand høsten 1851 fikk bestemor Høeg 3 værelser og kjøkken i første etasjes nordre del. I den søndre var 4 værelser og kjøkken bortleiet til kjøbmann L. Aas for 50 spd året. Johan J. Schwartz fikk hele øverste etasje for en leie av 80 spd om året. 1854 om våren flyttet Aas i sin egen gård, og da tok vi den bekvemmelighet i bruk. Schwartz flyttet i egen gård våren 1855. Høsten derefter kom Eckersberg i hans sted og blev til våren 1861. Siden fikk Ismar og Marianne bolig der inntil ilden skilte oss ad i en fart 1870.»

Efter branden blev oprydning av tomten med tanke på gjenopbygning straks satt igang. Den bok O. A. Høeg benyttet til regnskap for dette arbeide er bevart. Den blev senere brukt til bokførsel av alle utgifter vedrørende hans egen bolig. Elen J. Høeg har ført den helt frem til 1904. Første utgiftspost gjelder sankning av spiker, som blev betalt

Arkitekt Hansteens tegning av huset fra 1850.

oktober 1870, og byggerne skulde betale en mulkt på 2 spd for hver dag som overskred denne dato. Prisen var 1025 spd for tømmerarbeidet.

Brandtomten blev tatt av kommunen til brandgang og de nye hus blev rykket tilsvarende sydover. Det nye våningshus blev bygget i en etasje efter en ny bestemmelse som ikke tillot at man bygget høiere. Det kostet 1800 spd. Peter Hæg fikk sin bolig der mot en leie av 100 spd. Hans sønn Peter eier det nu og har foretatt omfattende modernisering.

O. A. Hæg kjøpte selv i oktober 1870 Havnegaten 56 av enkefru Inger K. Kjær. Huset var bygget 1830 av grosserer Andreas Solberg, Kobbervik. Det var en stor toetasjes enebolig. Senere blev det forandret til å inneholde en leilighet i hver etasje. Efter Elen J. Hæg's død blev det overtatt av Eckersbergs. Til huset som ligger på opsidan av gaten hører have og stor vanntomt med en 4 etasjes sjøbod samt bryggerhus med en liten leilighet. Prisen var 3000 spd, hvorav 1500 blev betalt kontant. Grunnleien blev innløst med 80 spd i 1872, og tomten til vannet blev da bortleiet til oplag av trelast. Ved takst i 1876 blev verdien satt til 7610 spd.

Efter ansøking fikk O. A. Hæg ved kongelig resolusjon av mars 1871 tillatelse til å heve en del av brandassuransen for den brente gård uten byggeplikt. Beløpet var 2000 spd hvorav 1700 blev transportert direkte til O. M. Hauge i Oslo for seilduk. Skrivelsen herom fra Den Kongelige Norske Regjering, Departementet for det Indre, er skrevet på papir som har bred sørgerand på grunn av dronning Louises død.

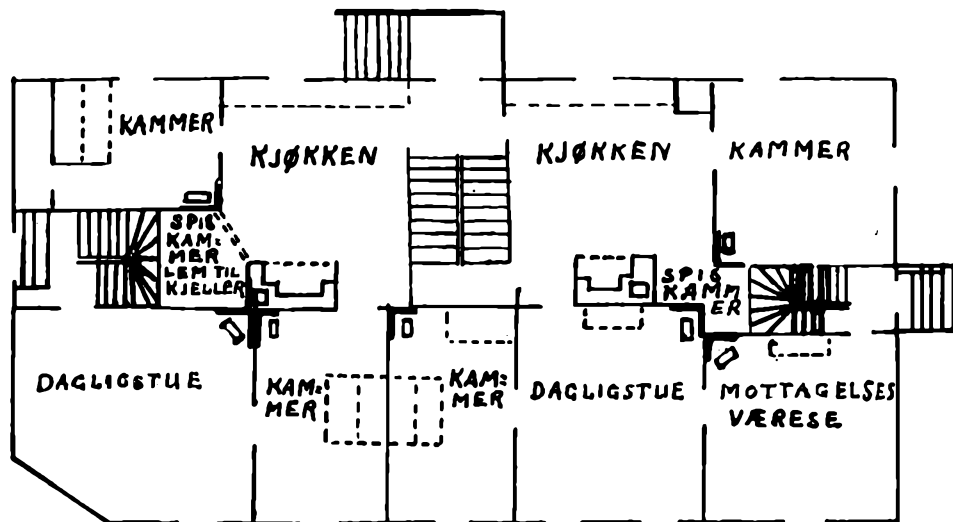
Elen J. Høeg skriver: «Søndag 20. november (1870) gjorde pastor Angell en pen forretning i det nye seilloft, hvormed det blev innviet og føtt i bruk mandag. Det var påbegynt 5. september og kostet 1200 spd. (Tilføiet:) «Senere påkostet mere». I 1876 var taksten 4472 spd for hele bebyggelsen.

O. A. Høeg eiet også en tid hus no. 309 og muligens no. 348 på Tangen. Allerede før branden 1870 eiet han gård no. 398 i Skomakergaten. Et lite og dårlig hus som blev kalt «Gabrielsgården». Det blev visstnok solgt i 1909.

Han eiet også «Påskesalen», nu Svangsgangen no. 1 på Strømsø. Den blev kjøpt i 1864 ved skjøte fra auksjonsforvalteren, da han hadde pant i den. I 1876 var den taksert til 1600 spd, og i 1883 blev den solgt for kr. 4000.

Dessuten eiet han «Hoffbråten» som i 1864 i et dokument kalles: «Et jordstykke med påstående huse». Det lå i Hurum i nærheten av Svelvik og er antagelig solgt 1876. Hoffbråten har sikkert vært benyttet til oppholdssted for seilmakerne og lagerplass i den tid da en stor del av Drammens skibsflåte lå i vinteroplag i Svelvik. Der kunde ligge op til 100 fartøier og trafikken mellom Drammen og Svelvik på isen var meget stor. Etterat Drammen hadde anskaffet isbrytere la skibene for det meste op i Drammen, og Hoffbråten blev da overflødig. Navnet kommer av at det lå på gården Hoff's grunn.

Gårdsbruket Dagslett i Røyken omtales senere.

LENGDE 32ALEN = 20 m. BREDDEN 16ALEN = 10 m.
TEGNET AV ARKITEKT HANSTEEN 1850.

Plan av 1ste etasje.

TIDEN EFTER BRANDEN 1870

«Far hadde alltid vært punktlig i pengesaker og vant derved full tillit hos medmennesker, hvorved hans kreditt var usvekket da han efter den ruinerende ildsvåde måtte begynne på nytt og på bar bakke. — Selv orket han ei å arbeide som før, men Peter var jo i den alder at han kunde avløse ham. De foregående års store skibsbyggeri på Holmen, hvor der i 1869 stod 9 skib på stabelen, var jo i avtagende, men her var dog endel skibsfart igjen og godt arbeide der hjalp oss på fote igjen. Tross de store tap ved ildsvåde og de mange bygninger far lot opføre med liten assurance for de nedbrente, samt de mange pengetap på grunn av fars godtroenhet og velvilje til å yde sine medmennesker hjelp i altfor stor utstrekning fra ungdommen av, tror jeg dog Herren, som så dette var utelukkende av moralske grunnsetninger, tilsist lot oss se hans vel-signelse, så vi fikk nyte fruktene av vårt felles arbeide og nøisomme levevis. Dette var nokså stritt til sine tider imot de almindelige forhold hos håndverkere nå for tiden. Det gikk dog, herfor være hans navn evig takket og priset.»

Fra tiden efter branden har vi langt bedre kilder enn før i hennes dagbøker som er ført regelmessig fra 1874 og en kontobok for O. A. Høeg ført av sønnen Thomas for tiden fra 1870 til 1874 samt statusbok fra 1868 til 1881, som omfatter husene, skibspartene og kontoen med sviger-sønnen I. M. Paus. Derimot er ikke seilloftet og huset hvor sønnen Peter Høeg bodde tatt med og er vel gått inn under bedriftens bokførsel.

Stillingen synes ikke å ha vært så håbløs som de selv har følt den fra første øieblikk efter branden og i fortvilelsen over de store tap av verdier. Det fremgår av de reserver som ikke blev trukket inn — skibsparter, eiendommer og andre verdier som ikke blev realisert. Bygningen av nytt seilloft og kjøpet av Havnegaten 56 tyder jo også på dette. Men en hård tid har det vært for dem alle og tungt å måtte begynne så langt nedenfra igjen. Alt som bedriften var avhengig av var brent. Peter Høeg, som da allerede i lang tid hadde vært den ledende på seilloftet, måtte nu ta det tyngste løft. Det fortelles at han straks lånte sig en flosshatt og

reiste til Christiania for å konferere med Timm, som hadde penger tilgode for seilduk, om denne gjeld og nye leveranser. O. A. Høeg hadde etterhvert trukket sig tilbake fra den direkte befatning med forrettningens drift. Han førte regnskapene og var optatt med driften av gården Dagslet.

Et brev fra Peter Høeg til broren Ths. Arbo Høeg skrevet 1907 gir oss et lite innblikk i stillingen like etter branden: «Ja, det er underlig å tenke tilbake på ildebranden 70 og slik ødeleggelse. Ewig takket være Han som styrer alle ting, at det var så meget å gjøre; og helse, mot og krefter til å *ta i og dra*, så det rettet sig igjen, og ikke minst en stokk snilde og villige folk, som uten å kny lystret kommando. — Nu vilde jeg ikke ha skjønnet å greie en sånn hespel. Nu pusler vi pent med 1 mann og en enkelt gang 1 á 2 kvinner fra 6 til 6, dengang var vi jo op til 30 fra 6 til 10, uke efter uke, bare utelukkende mig. Jo, kanskje du var med i regnskaper, men far lå jo forbrent i lang tid, også adskillig ledverk utover også, og endog daglig brød og litt å dele med andre inntil idag.»

Tidene hadde vært gode for alt som hadde med skibsfart å gjøre. Om det enn var nedgang i skibsbyggeriet, så fulgte straks efter de innbringende år under den fransk-tyske krig, og den gode stilling var snart gjenoprettet.

Til belysning av stillingen gjengis her status for nogen år i en litt sammentrengt form:

	Aktiva :		
	31/12 1868	1871	1874
Havnegaten 56, gård no. 364		3581	3600
Seiloft og våningshus, gård no. 399	6340		
Seiloft og våningshus, gård no. 400		3300	3500
Påskesalen, gård no. 119	1000	1000	1000
Gabrielsgården, gård no. 398	138	320	400
Dagslett	1000	1000	1500
Hofbråt	200		230
Hest og 2 kuer	40		
Hest og 5 kuer		200	
Skibsparter	8350	8900	12964
Innbo (I 1868: samt redskaper)	1500	1584	1600
Bank, sporvei, jernb. og industriaksjer	710	700	1050
Utestående fordringer for seiloftet	2500	4655	4135
Veksler		1620	1971
I Skouger Sparebank			1236
Kassa			151
Beholdning for seiloftet	1000	4120	5711
Beholdning, flaggkonto			767
Peter Høeg			325
Fredrik Høeg			385
Ths. Arbo Høeg			1073
I. M. Paus		1227	1787

Peder W. Nielsen			477
H. N. P. (?)		275	297
Pensjonsinnretninger	50	100	
	spd	22828	32582 44159

Passiva:

Gjeld på seilloftet	540		
Fru Kiær for Havnegaten 56		1350	900
Bankgjeld, Dagslett	110	65	40
—»— Påskesalen	115	85	65
—»— Gabrielsgården		150	130
Enkekassen, Dagslett	450	425	450
Kreditorer	1523	3012	1681
Olaus Dagslett			30
Peter Høeg			524
	Formue, spd.	20090	27495 40339

Der var ingen større stigning i formuen mellom 1874 og 1876. I 1877 opføres den med kr. 169 750 og i 1880 med 198 214.

En fortegnelse viser at utestående fordringer 1. juli 1875 var 9699-3-3 spd. Listen omfatter 81 skibsnavn og 40 person-navn.

Efter O. A. Høeg's død fortsattes driften av seilloftet med Peter Høeg som leder. Fortjenesten blev fra 1876 delt mellom ham og enken. Inntil da hadde han hatt 1/3del av fortjenesten, mens han for egen regning — delvis sammen med I. M. Paus — drev en god forretning i taugverk. Men den ordning som kom istand i 1876 blev i lengden ikke tilfredsstillende for nogen av partene. Elen J. Høeg var fremdeles den energiske og handledyktige kvinne. For henne føltes det som hun til en viss grad var umyndiggjort. Peter Høeg nærte nok også et ønske om større handlefrihet. Men der var ikke nogen strid mellom mor og sønn. Resultatet blev at bedriften 1. januar 1881 efter en konferanse med de øvrige barn blev overdradd Peter Høeg som betalte kr. 10 000 for seilloftet og utløste henne forøvrig. Den 2. januar 1881 skriver hun: «Ieftermiddag reiste Thom efter å ha avsluttet vårt fellesskap i den velsignede bedrift, som jeg ikke er glad ved å skilles fra,» og 6. januar: «Iaften har jeg da i Guds navn fraskrevet mig min hittil hadde andel i seilloftet, og Peter har overtatt og avertert i sitt navn.» Den 15/1 skriver hun at hennes 8 barn og svigerbarn var samlet for å se boets stilling. Formuen var da 200 520,60 kr. Det blev bestemt en utlodning av 16000 spd, så hver fikk kontant 2000 spd = 8000 kr. «Var ikke det en utenkt stor gave av Herren.» I 1898 omtaler hun atter dette og skriver: De øvrige faste eiendommer beholdt jeg og har efter beste evne forvaltet formuen med forsiktighet.»

Undertegnede myndige boringer i
 O. L. Høegs Bør (O. L. Høeg og Karsten G. J. Høegs
 søn og Svigerbørn) har idag holdt Skøde
 i Indledning Bælte Offens. Dets Statut for
 31. Marts 1832, optaget af Filer og Thomas Høeg,
 indviede et Overskud af Kr. 20520, (21 1/2 Hundrede
 Rixdaler, fem Hundrede og tyve Skilling og
 fire) Det besluttedes, at det af disse skulde ind-
 betales etaa ^{forbødig} til boringerne alleammen Kr. 64000
 altmaa Kr. 3000 til hver, og at de øvrige skulde
 indtil Videre overlades de Bør's Disposition,
 som saaledes at den ingen større Foranstalt-
 ning fortaager uden efter Konferens med os
 boringer.

Alleammen 15 Januar 1832

Nicolai Høeg, ~~Adolf~~ Peter Høeg
 G. L. Høeg, J. Høeg, Jakob Høeg
 Forbødig ^{indtaget.} sine Høeg.
 G. J. Høeg

Samtlige barns og svigerbarns underskrifter.

I dagboken for 1899 noterer hun at hun er skatteliget for en formue av kr. 145 000 med kommuneskatt kr. 1000 og statsskatt kr. 200. «Dette går nok over streken.» Den 29/3 1902 «Langfredag Thomas alene. Han besørger idag [lørdagen] å utta av Privatbanken kr. 56 000 for derav å utdele til hver av mine 7 barn kr. 8000 i likhet med hvad de fikk efter far. Gid dette aldri må angres. Idet jeg ber Herren vil la sin velsignelse følge dem som mig.»

Grunnen til denne utdeling må nu forekomme oss noget merkelig, men tar man i betraktning hennes forhold til politikken og det syn hun hadde på venstre — som da var ved makten — og som hun jo langtfra var alene om, så er det ikke så underlig at hun i sin dagbok åpent angir som grunn den «urettferdige» lov som da var vedtatt og skulde tre i kraft, at barn skulde betale arveavgift til staten av arv efter sine foreldre. — Hun nevner også at de 56 000 var omtrent hennes halve beholdning av penger.

I 1901 skriver hun: «Idag har jeg skrevet til magistraten og sendt

mitt gavebrev av 1. juli ved siden av en pantobligasjon kr. 6000 som begynnende grunnfond til legat for fattige og derved opfylt fars uttalte ønske.» Dette legat blev forhøiet med kr. 4000 av Nicoline Høeg.

Av rentene av legatets kapital skal på O. A. Høeg's fødselsdag hvert års 18. januar utdeles kr. 50 blandt «lemmene» på Tangens fattighus, mens resten av rentene tillegges kapitalen til den har nådd kr. 10 000, hvorefter halvparten tillegges kapitalen til den har nådd kr. 20 000. Resten av rentene utdeles i porsjoner på 20 til 40 kr. til verdige trengende. Senere tillegges kapitalen kr. 100 hvert år, mens resten utdeles inntil kr. 50 000 er nådd (om ca. 250 år). Efterkommere av Elen J. Høeg skal være fortrinsberettiget til å erholde porsjoner på minst kr. 100, under særegne omstendigheter inntil kr. 400, uansett om de bor i Drammen eller annensteds i Norge. Kapitalen utgjorde i 1931 kr. 21 590.

DAGSLETT

Elen J. Høeg skriver: «I 1857 lot far sig friste til å kjøpe en utpint, avsidesliggende eiendom for kr. 8000, og mere jord tilkjøpte han senere. Der var ei hus av nogen slags, så der blev bygget i all tarvelighet, og til opdyrkning blev intet spart, da far var iherdig og antok den *skulde* komme til å lønne sig, men heri tok han feil. Det blev nedlagt en stor kapital. Efter fars død var det ingen til å stelle med eiendommen, hvorfor hele herligheten med 8 kuer og all redskap blev solgt for en spottpris av kr. 5400, som ei var halv verdi.» 1876 skriver hun: «Idag skal da endelig Dagslett være solgt for 2000 spd med 7 kuer, hest og avling. Med tanke på hvor meget arbeide den velsignede avdøde med så stor interesse har nedlagt der, er det med en vemodig følelse jeg slutter denne dag.»

O. A. Høeg's tanke med å anskaffe denne gård var at han dermed skulde opnå å ha sine folk beskjeftiget i stille perioder, særlig om sommeren når det var lite å gjøre på verkstedet. Det er ikke tvil om at driften av Dagslett interesserte ham sterkt på slutten av hans liv, da Peter var kommet langt nok til å overta driften av seilloftet. Han var iherdig og hadde liten lyst til å gi op et begynt arbeide. Hustruen så det anderledes og mente det var ingen god forretning. Sønnen Thomas har fortalt, at hvis det overhodet var tale om uenighet mellom de to ektefeller, som ellers forstod hverandre så inderlig godt, så var det når det gjaldt Dagslett.

Høeg rodde om morgenen sammen med folkene over til Dagslett, og der arbeidet de til kvelden. Omkring 1860 lot han bygge en stor spissgatter på sin egen tomt for å føre «flisedunk» over til Dagslett til blanding med gjødselen. Dette blev så kjørt op fra stranden til gården som lå høit og langt fra sjøen.

Av en kontrakt med en gårdmann fremgår at Dagslett var bortleiet til I. M. Paus fra 1865 til 1868, da Høeg selv overtok den igjen, mens kontrakten med gårdmannen fortsatte. Kontrakten gjør uttrykkelig oppmerksom på at det gjelder et tyendeforhold. Mannen skulde holde og betale all arbeidshjelp, bringe all avling til Paus', senere til Høeg's bolig, kjøre

op inntil 150 lass fyll eller gjødsel fra Brøholtstranden og endog møte på Tangen for å utføre arbeide, men da mot kost og losji. Som godtgjørelse fikk han 70 — senere 90 spd — om året, for nok til en ku og bruk av et jordstykke stort nok til å sette to tønner poteter.

Av et sammendrag skrevet av 'Ths. Arbo Høeg ser vi hvad gården ga i utbytte i 1874, nemlig:

700	potter fløte	a	24/	140	spd
1982	»	nysilet melk	»	4/	66- 8 »
6692	»	skummet melk	»	2 ¹ / ₂ /	139-50 »
252	»	tykk melk	»	2/	4-24 »
					<hr/>	
					349-82 spd.	
8	kalver	a	4 ¹ / ₂	36	spd
8	tønder	poteter	»	1-2/4	9-72 «
					<hr/>	

SKIBSINTERESSENE

Seiloftets virksomhet var alltid like til seilskibsfartens hendøen så nøie knyttet til skibsfarten, at det har sin interesse å se litt næiere på dens stilling i Drammen. Av de temmelig utførlige opplysninger som finnes i boken: «Drammen 1811—1911» gjengis følgende korte opplysninger om dens vekslende kår:

Alt under den nordamerikanske frihetskamp hadde Drammens skibsflåte skutt en kraftig vekst. Byen hadde i 1801 46 skib og stod som no. 1 av norske byer. Tidene var glimrende for skibsfart og handel inntil krigen brøt ut i 1807. Skibsfarten lå nede under krigen og tapet av skib var stort. Fra 1809, da det atter var anledning til handel med England, var det en opplussen. Men 1813 og 1814 bragte igjen tap. Fra 1816 til 1819 var antallet av skib steget med 1, men tonnasje gått ned til det halve.

Peder Høeg's stilling som vi kjenner den fra Elen J. Høeg's beskrivelser og andre opplysninger fulgte skibsfartens gode og onde dager nokså nøie. Seiloftets drift var også i stor utstrekning avhengig av den skibs-trafikk som var på Drammen. Men ut- og innførsel fulgte så nogenlunde de samme konjunkturer som skibsrederiet, selv om svingningene muligens ikke var fullt så store.

Tonnasjen sank ytterligere i årene utover fra 1819 selv om antallet skib var det samme, og det var liten forandring i de første 8-10 år fremover. Det var nettop i disse år at O. A. Høeg slet som verst med gjeld og vanskeligheter. Men fra da av gikk det fremover. I 1832 utklarertes 794 fartøier til utlandet fra Drammen, og i 1835 var det 80 skib hjemmehørende der. I de gode år mellom 1846 og 1850 begynte skibsbyggeriet i Drammen, og i denne periode blev det bygget 10 større skib på Drammens verfter. Og nu kom de gode år for skibsfarten under Krimkrigen mellom 1853 og 1856, som hurtig hjalp O. A. Høeg på fote igjen efter branden 1850. Antallet av skib steg fra 123 i 1850 til 175 i 1855 og skibsbygningen gikk jevnt fremover. De gode tider for skibsfarten fortsatte, men høikonjunkturen kom først med den Fransk-Tyske krig. Efter denne periode

kom nedgangen. 1878-79 var kummerlige år for handel og skibsfart, men seiloftet hadde god rygg og de direkte tap synes å ha vært små.

Peter Høeg hadde kort før sin død skrevet «Nogen erindringer om forholdene på Tangen fra midten av forrige århundrede». De finnes trykt i Drammens Tidendes jubileumsnummer 1932. Han forteller fra sin skolegang og guttelivet på Tangen, om skibsfarten på Drammen og trelastskibningen. Tangen var dengang centrum for skibstrafikken, og vi kan godt forstå at en bedrift som O. A. Høeg's med seilmakeriet og sidebedrifter som repslugeri, seilduksveveri og riggloft hadde gode arbeidsmuligheter nettopp der. Skibslaget begynte ved hans seiloft og rakk sydover til Merket. Peter Høeg sier at her lå som regel hele sommeren gjennom til senhøstes fartøi ved fartøi og lastet, så man ofte kunde gå fra det ene til det annet hele rekken gjennom. Det hendte at det lå op til 50 stykker der, og der var liv med heisen og halen som alltid foregikk under sang, den hele utslagne dag; et liv som man nu ikke kan gjøre sig nogen forestilling om. Som regel lå det også skib ved kranene til reparasjon. Om høsten just før isen skulde legge sig blev de lastede skib seilt ut til Svelvik for vinteroplag. Det var ingen vei langs fjorden til Svelvik før midten av 70-årene og ferdselen gikk derfor om vinteren på isen. Man kjørte last, proviant og utstyr ned og ankommet last tilbake.

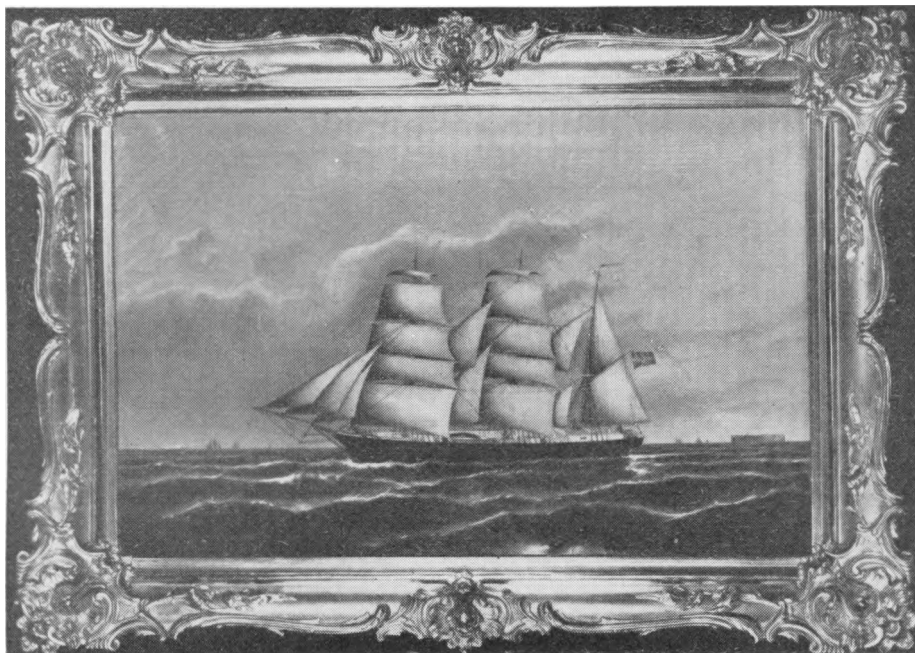
Elen J. Høeg forteller også om den store skibsfart og virksomhet på Tangen da hun kom dit. «Alle tomter som kunde anvendes, hvoriblandt også vår, var i bruk hele sommeren gjennom til bjelkehugst fra 7 morgen til den sene aften.»

I en artikkel i Drammens Tidendes jubileumsnummer 1932 omtales Høeg's seiloft som det eldste Drammensfirma og samtidig nevnes den første annonse fra O. A. Høeg i 1837 som lyder: «Hos hr. seilmager Høeg på Tangen er innlagt til forhandling: 1 mersseil, 1 missan, 1 gafftopseil og 1 bram-lescil.» Bladet hilser denne sin eldste annonsør som har fulgt det gjennom 100 år.

Om Peder Nielsen Høeg var interessert i skibsrederi vet vi ikke, heller ikke når O. A. Høeg først blev det, for alle regnskapsbøker mangler. Men vi vet at O. A. Høeg hadde endel skibsparter omkring 1865, og senere i de gode år gikk han inn for skibsrederi i større stil sammen med sønnen Peter og svigersønnen I. M. Paus. Regnskapsbøkene viser hvor nøie disse tre var knyttet til hverandre i skibsrederiet. Betalingen for de fleste skibsparter er kreditert I. M. Paus og reisefortjenesten er debiteret ham. Peter Høeg, som på den tid var medinteressert i seiloftets drift, var også parteier i de skib faren var interessert i. Vi kjenner Peter Høeg's parter i de fleste av skibene, men vet ikke hvor store parter I. M. Paus hadde.

O. A. Høeg hadde den største part i flere av skibene, men i skibs-

registrene står I. M. Paus m. fl. som reder. Skibene blev disponert av partsrederne i fellesskap. Hver reise blev gjort op for sig, og det blev betalt utbytte for reisen når fraktremissen var kommet, eller tilskudd fra partseierne hvis reisen hadde bragt tap.

„Concordia“

Det første skib vi vet Ole Alsing Høeg var interessert i er:

1. **Brig «Silvan»** 108 kommercielæster. Bygget 1864 i Grimstad, reder A. B. Andersen & Co., Grimstad. (Svogeren).
O. A. H. hadde allerede i 1864 2/16 part bokført med 1228 spd. og har vel vært med på å la skibet bygge. Parten bragte en gjennomsnittsfortjeneste på 10 % p. a. i de 8 år han hadde den, men salget i 1872 bragte tap. Den blev solgt til A. B. Andersen for 800 spd. Skibet seilte på Frankrig og England, men siste tur før salget av parten var på Jamaica. Peter Høeg var interessert med 1/10, men ikke I. M. Paus.
2. **«Uller»**. En liten skonnert. Dessverre har vi ingen nærmere opplysninger om den, men etter min far har jeg fotografi av et maleri av dette fartøi. Det er mulig at hans interesse i dette skib er eldre enn i «Silvan».
3. **«Coalier»**, reder I. M. Paus. Skibet må være solgt eller forlist i 1867, idet Paus da er kreditert for «anpart i «Coalier»s reparasjon og tap» med 731 spd., men til gjengjeld er innkommet erstatning for assuransen. Peter Høeg var også interessert.
4. **«Josephine»**, reder I. M. Paus. Skibet var antagelig kjøpt i 1867 til erstatning for «Coalier». O. A. Høeg eiet 1/6 part betalt med 611 spd. Skibet forliste eller

blev solgt i 1869. Reisene ga fortjeneste.

5. «Lydiana». I 1869 betalte O. A. Høeg til I. M. Paus for 1/3 i dette fartøi 166 spd. I 1872 var parten opført med 100 spd. og den må være solgt det år. Peter Høeg eiet 1/3 part.
6. Skib «Svalen». I status 1869 er opført 3/16 part med 3500 spd.
7. Brigg «Hermes». 71½ kom.l. Bygget 1855. Reder I. M. Paus m. fl.
Skibet blev kjøpt i 1867 sammen med I. M. Paus og antagelig Peter Høeg, som også var interessert. O. A. H.s halvpart kostet 1800 spd. Han solgte parten igjen i 1871 for samme pris. I. M. Paus fikk 1 % kommisjon av salget. Maren Marie Høeg hadde 1/8 part. Nettofortjenesten for O. A. H. i de 3½ år var 845 spd., til tross for et havaritam i 1871 på 417 spd. på hans part. I 1871 blev det kjøpt kullast til skibet. O. A. H.s andel i lasten var 306 spd. og hans fortjeneste på den var 167 spd.
Fredrik Høeg var 2den styrmann i 1867.
8. Brigg «Normand», 65 kom. l. 222 tons last. Bygget i Skien 1864. Reder I. M. Paus m. fl.
Skibet blev kjøpt av O. A. Høeg sammen med I. M. Paus og Peter Høeg, som hver eiet 1/4 i det. O. A. H.s 1/2 part blev betalt i 1868 med 2250 spd. I 1872 byttet han 1/4 mot 1/8 part i «Hans Egede» og verdien av parten blev satt til 750 spd. Samme år solgte han også 1/6 part for 666 spd. Skibets hele verdi var da 4000 spd. Det gav glimrende reisefortjenester, men et havari i 1871 bragte et tap på O. A. H.s part på 645 spd. Nettofortjenesten ved utgangen av 1872 efter salget av 1/4 og 1/6 var 864 spd. Den gjenstående 1/12 gav i 1873 netto 64 spd. og blev i 1874 solgt til F. W. Wærner mot hans aksept for 333 spd. For dette skib finnes flere reiseregnskaper.
9. Skib «Gerda», 208 kom. l. Bygget 1869. Reder i 1871 I. C. Nickelsen & Co., Drammen.
O. A. H. har antagelig vært med på å la dette skib bygge, idet han i 1869 betalte til Jørgensen & Knudsen, som bygget det, 1939 + 550 spd. for 1/10 part. Skibet ga 411 spd. I utbytte innen parten i november 1872 blev solgt til I. C. Nickelsen for 1700 spd. Da han i dette ene tilfelle har debittert kontoen for renter blev den avsluttet med et tap på 726 spd.
10. Brigg «Renen», 85 kom. l. = 56.5 nylæster, 280 tons last. Bygget i Maine 1851. Reder I. M. Paus m. fl.
Skibet blev i 1870 kjøpt sammen med I. M. Paus og Peter Høeg som begge var i Hamburg og besiktet det. For 1/2 part betalte O. A. H. 1650 spd. Første reise bragte 136 spd. i utgifter. I mars 1871 er bokført en reparasjon som på O. A. H.s part kostet 2737 spd. I januar 1873 er parten opført med en verdi 4000 spd. I juni 1873 kjøptes 1/8 part av Paus for 1100 spd. I status for 1875 er bokført 37/72 parter med 4500 spd. 1/8 part blev 1875 overtatt av jomfru P. Nilsen, svigerinnen i Holmestrand, for 750 spd. Maren Marie Høeg hadde 1/8 part. Ths. Arbo Høeg kjøpte i 1872 (20 år gammel) 1/8 for 400 spd. og beholdt den til skibets forlis. Pengene lånte han av sin far. Peter Høeg's part var 1/4. — I 1876 blev det budt 6000 spd. for skibet. — Dette skib ga fin fortjeneste på O. A. H.s parter, i 1871 spd. 715, 1872 spd. 829, 1873 spd. 415, alt på 1/2 part, derefter på 5/8 part 1873 spd. 758. I 1874 spd. 166 (grunnet tap på 4de reise ved havari spd. 376), 1875 tap spd. 20, 1876 spd. 635, 2. januar 1877 meldtes skibet sønderslått av en bråtsjø og sunket med alle mann. Det var forsikret for 6300 spd. og frakten for 450 spd.
11. Skib «Hermod», 90 kom. læster, 98 Drammen standard. Reder I. M. Paus m. fl.

Kapt. Gedde 1872 og 1ste tur 1873. Syvertsen 1873 2den tur, kapt. Christensen 1873 3dje tur, kapt. Lorentzen 1873 4de tur og videre.

Skibet blev kjøbt for £ 1425 = 6458 spd. av O. A. H., I. M. Paus og Peter Høeg, som hadde 1/8 part i det. Kapt. Gedde var i Hamburg og overtok det og selte det til Drammen, hvor det utstyrt og påkostet kom på 7320 spd. — For sin 1/8 part betalte O. A. H. i 1873 spd. 915. I oktober samme år overtok han fra I. M. Paus ytterligere 2/8 parter for 1840 spd. I status 1874 er opført 1/4 med spd. 1600. — Fortjeneste i 1873 spd. 216, 1874 spd. 350, 1875 spd. 16. Skibet forliste i 1876. Ved opgjøret innkom henimot den bokførte verdi av parten. Fredrik Høeg og Ths. Arbo Høeg var interessert med 1/16 hver kjøpt 1873 for 460 spd. som blev lånt av faren. — Peter Høeg kjøpte i 1876 ytterligere 1/8 for 400 spd. — På kjøpekontrakten mellem O. A. H. og Paus har Elen Johanne Høeg skrevet i nederste hjørne: «Prægtig handel [?]».

12. Skib «Hans Egede», 106¹/₂ kom. l. Antagelig bygget 1856 i Bergen. Reder I. M. Paus m. fl.

1871 i juli er kjøpt 3/16 som er betalt til I. M. Paus med 723 spd. I 1872 er 1/16 part solgt til Paus eller gjennom Paus for 250 spd. og 1/8 part gjennom Paus til Bastiansen for 500 spd. Dermed var altså O. A. H. for en tid uten interesse i skibet, men samme år i oktober kjøpte han av Paus 1/8 part mot 1/4 i «Normand» og verdien er bokført med 500 spd. Skibet forliste i 1873. Ths. Arbo Høeg skriver i et brev, at det ved Kristiansand støtte sammen med en ruglastet skonnert og at man var engstelig for det, da man siden ikke hadde hørt fra det. Assuransen blev godtgjort med 4000 spd. med fradrag av 4¹/₂ % for forsvunnet skib. Fortjenesten på reisene var 1871 og 1872 185 spd., men 1873 bragte et tap på 430 spd. på grunn av forliset. — Peter Høeg eiet 1/8 part.

13. Skib «Medborgeren», 146¹/₂ kom. l. 434 tons last. Bygget 1857 på Prince Edward Islands. Reder 1873 I. M. Paus m. fl.

1/4 blev kjøpt i april 1872 for 1300 spd. Første reise ga 64 spd. i fortjeneste. På annen reise grunnstøtte skibet ved Eckensund og det blev betalt 2000 spd. for avtagingen — heri bidrog dog lasten. Skibet hadde på denne reise ialt 3 havarier og det blev solgt efter siste havari i Flensburg. I havari-bidrag fra lasten innkom 3558 spd. og salget innbragte 6333 spd. Nettofortjenesten blev da på O. A. H.s part 194 spd. Peter Høeg var interessert, men hans part kjennes ikke.

14. Skib «Rifondo», 340 tons last. Bygget i Baltimore 1855. Reder I. M. Paus m. fl. inntil mellem 1877—1880, derefter Peter Høeg.

Skibet blev kjøpt i 1872 for 6785 spd., men kostet i Drammen efter første tur og utstyr 7468 spd. og blev om vinteren ytterligere reparert og utstyrt for 2211 spd. Det blev kjøpt sammen med Peter Høeg som da tok 1/4 i det og I. M. Paus. De var begge i Hamburg og besiktiget det. O. A. H.s 1/4 opføres med 2500 spd. I status 1877 opføres parten med kr. 4800,— og i 1881 med kr. 4000,—. Fortjenesten på hans part var 1873 318 spd. og 1874 431 spd., videre ukjent. Skibet forsvant antagelig i 1895. Nicolai Høeg forteller, at man en morgen fant at billedet av skibet var falt ned fra veggen. Man tok dette for et dårlig varsel, og det hørtes siden intet fra det.

15. Skib «Rachel», 113 kom. l. Bygget i Drammen 1867. Reder I. M. Paus m. fl.

I 1873 er ført reiseregnskap for dette skib, men det fremgår ikke at O. A. H. var interessert. Peter Høeg hadde 1/4, senere 1/2 part.

16. Skib «Concordia», 141 ny-læster. Bygget 1874 i Drammen. Reder C. H. Knudsen m. fl., senere Peter Høeg.

O. A. H. eiet 5/24 part, som i status 1874 er opført med 3264 spd. I 1876 med kr. 10 000,— og i 1881 med kr. 6 000,—. Konto for parten innes ikke, men reiseregnskaper for 1874 viser en fortjeneste på hele skibet på 1500 spd. I 1879, da Carl Knudsen hadde innstillet sine betalinger, skrev Peter Høeg til Ths. Arbo Høeg, at seiloftet hadde tilgode for hele leveransen til skibet kr. 2278,19 samt for taugverk kr. 1252,55. Såvidt jeg kan forstå taptes intet på dette. Skibet tjente i 1889 kr. 3 270,— (hvorav assurance kr. 800,—), i 1881 litt over kr. 3 000,—. Nicolai Høeg fortalte at fortjenesten i 1888 var kr. 10 000,—. Parten blev solgt 1897 for kr. 1 666,67 eller skibet forliste.

18/7 1878 skrev Peter Høeg til Ths. Arbo Høeg at skibet var sunket i nærheten av Stornoway med saltlast. Han betegner det som: «en inntruffet meget heldig finansoperation». Senere melder han å ha fått telegram: «Concordia raising», og 10/8 1878 skriver han til T. A. H.: «Fra «Concordia» kan jeg nu hilse og melde at den er innkommet til Stornoway. For å få den dit har de dog vært nødt til å kappe all stående rigg overbord [og ubrukelig], da den ikke vilde rette sig. Mast'er og mersstenger skal dog stå igjen, hvorledes disse med rær kan stå når riggen er borte skjønner jeg forresten ikke. Forøvrig er 9 dekkbjelker mellom stor og fokkemast brukket. Dekket gått op, rekkene stykkevis, skanseklædningen borte, og huden, den del som enda var å se, ofilet. Efter dette å dømme uttalte direksjonen (assurance) sig for abandon. Gid dette var så vel, ti enten blir det således eller et havari så stort som vel mulig på dette skrog. Vi får håpe de beste og være forberedt på det verste». 16/11 1878 skriver han: «Concordia» skal nå være avgått fra Stornoway». Av et annet brev fremgår at skadetaksten var £ 1200, så skibet blev allikevel ikke abandonnert.

17. Skib «Mirjam», (ex. «Union»), 522 reg. ton, 256 $\frac{1}{2}$ kom.l., 270 St. Petersburg standards. Bygget i Bjørneborg 1865. Reder I. M. Paus m. fl.

Dette skib blev kjøpt i desbr. 1874 sammen med Peter Høeg og I. M. Paus. Kapt. Syvertsen var i Memel og besiktiget det og reiste i april 1875 atter til Memel med mannskap og overtok det. Skibet kostet £ 2500 = 11424 spd., men da det kom til Drammen efter reise Memel—London og efter å ha fått endel utstyr var verdien satt til 13150 spd. O. A. H.s part var oprindelig 1/6 som kostet 2191 spd., men i status 1874 er opført 5/24 part med 3264 spd., og i 1875 med 3000 spd. E. J. H. skriver i sin dagbok 27/6 1875: «Vårt skib «Mirjam» kom for første gang på havnen idag», og 5/7: «Idag har vi vært ombord i det prektige skib «Mirjam». Ved en ufullstendig fortegnelse over hvad hun eier har hun med blyant tilføiet: «Mirjam» tok Paus fra mig». H. Eckersberg bekreftet dette, forsåvidt at Paus maste så på å få kjøpt parten at hun tilslutt gav efter, men senere stadig angret på det.

Skibet tjente i 1876 spd. 2415-3-12/. Paus hadde da 1/2 part, O. A. H. og Peter Høeg 1/4 hver.

18. «Ragna». I mai 1878 skriver Elen Johanne Høeg: «Idag er gått et skib på vannet fra Holmens Verft der fikk navnet «Ragna». Det skal måle 5 å 600 kom.l. og er det største skib som er bygget her. Vi er interessert med 1/15 part». Reder for skibet var C. I. Gullichsen m. fl. I status 1877 er opført utlagt på nytt skib 1800 spd. og i status 1880 1/40 part i «Ragna» med kr. 4000,—.

HJEMMET PÅ TANGEN

AV SKOLEBESTYRER HANS HØEG

Av selvsyn kjenner jeg ikke bestemor Høegs hjem anderledes enn det var i Havnegaten 56. Og det hadde da fått det preg som det i alt vesentlig beholdt til det ved hennes død blev opløst i 1914. Efter tur stelte en av døtrene henne: Nicoline, Sophie og Emilie. Mariane bodde i sine siste år i huset og også Eckersbergs fra 1912; men i den tid var det frk. Hanna Ulltveit som førte husholdningen og pleiet bestemor med stor troskap.

Det var naturlig at de gode formuesforhold hvorunder bestemor levde i de siste 50 år av sitt liv, gav hjemmet et noget annet preg enn det hadde hatt i de første trange og vanskelige årtiere. Og dog var det alltid noget som minnet om at det var blitt til i en tid da man visste hvad brødkivene kostet, da saltet var dyrt, og sukker mere blev regnet for et krydder enn et næringsmiddel. Det var ikke så underlig. Tross den store aldersforskjell mellem bestefar (f. 1804) og bestemor (f. 1819) hadde de begge sine barndomsinntrykk og ungdomsintrykk fra den vanskeligste tid som norsk næringsliv har hatt å gjennomkjempe. Og den sparsommelighet som måtte gjennomføres i husholdningen, hvis det skulde bli mat nok til alle munner, var ikke minst merkbar i byens borgerhjem.

Nøisomhet inn i de minste småting var derfor gjennomført også her på Tangen. Den kunde på enkelte områder merkes like til det siste, så det var ikke fritt for at den yngre slekt nok kunde synes den undertiden blev drevet vel vidt. Bestemor hadde dog alltid et åpent hjerte for andres nød, og neppe gikk noen, som hun fant virkelig trengende, uhjulpel bort fra henne. Eiendommelig er det hvad gamle tante Maren Høeg har fortalt. Hun bodde i huset, men stod ikke på noen god fot med svigerinnen, idet hun selv har karakterisert forholdet slik: «Jeg skal si dig, jeg er redd Elen Johanne.» (Louise Jensen). Hun berettet at i den første tid av sitt ekteskap brukte bestemor å skrive av bibelsteder og sette dem op på lett synlige steder i huset, særlig ved dørene. Det var fortrinnsvis ord som omtalte gavmildhet mot fattige.

Havnegaten 56.

Bestefar var av de mennesker som vanskelig kan si nei, når noen ber dem. Derom vidner noksom hans mange kausjonsforpliktelser, som flere ganger bragte store tap. Alt som kunde smake av luksus eller overflod var han derimot en hater av. Han hadde endog vanskelig for å glede sig over at døtrene fikk nye kjoler av annet stoff enn hverken, så den snilde Emilie engang skal ha sagt: «Ja, far, jeg vet at du helst så at vi støtt gikk i hverken; men det er ikke alltid det passer».

Selv var han dog meget pen når han søndag formiddag gikk til kirke i snippkjole og flosshatt. Men i det daglige kunde han påtale endog en slik ting som at det blev gitt ham mere vaskevann enn strengt tatt nødvendig. Slikt var sløseri i en tid da alt vann måtte bæres langveisfra.

En så gjennomført nøisomhet sammen med det intense arbeide som krevdes av alle familiens medlemmer, kunde ikke annet enn legge en viss demper på livet i hjemmet. Kvinnene deltok i alle ledige stunder i bedriftens arbeide med flaggsyng. Hvad tid dette tok, kan man tenke sig, når det erindres at før 1865 blev alt arbeide utført med hånden. Bestemor (E. J. H.) skriver om den forandring som da skjedde. Det fører oss like inn i det sociale spørsmål: «Siden 1865 er en mengde symaskiner innført, der har bevirket at håndarbeidet blir overflødig, og dermed arbeidsløshet, og en overordentlig stor armod og trang tiltatt år for år.» I samme forbindelse nevner hun forandringer på andre områder av erhvervslivet. Og da det er karakteristisk for hele hennes syn, tas det med her: «Skovene utryddes sterkt, og dampsgær utfører nu hvad menneskehender før var beskjefitiget med. Således ser det for vårt korte syn mørkt ut — men Gud lever og vil vel av nåde unne sine skapninger livets ophold på en eller annen måte. Hjelp oss Herre!»

Bestefars jernflid satte sitt preg på huset. Om sommeren var han oppe kl. 4, om vinteren kl. 5. Ferier i vår betydning av ordet var det ikke tale om. Ofte blev mindre presserende arbeide lagt til side for å tas frem når barna fikk fri fra skolen. En tur til Holmestrand for å besøke tan-
tene der var årets store opplevelse. Selskapelighet i ordets vanlige betydning forekom ikke. På den måte blev hele familien interessert i arbeidet for utkommet. Men der blev liten tid til lek og fornøielse. Av vesen var han dog blid og vennlig og kunde more sig over en god spøk. Men selv hadde han ingen trang til adspredelse, og forstod derfor ikke riktig de unges ønsker i så henseende. Spurte guttene om de kunde få være med sine kamerater ut og slå ball eller delta i annen lek, lød svaret vanligvis: «Ja da, men jeg må først ha et bud op til Rebansbakken.» (Eller et annet langt borte-liggende sted). Når så vedkommende efter et par timers fra-
vær kom tilbake fra det uopsettelige ærende, var i almindelighet moroen over for denne gang.

Bestefar selv synes ikke å ha interessert sig for annen slags sport enn skøiteløping; men der skal han ha vært en ren kløpper.

Sparsommeligheten i husholdningen kom til syne på alle vis. Belysningen i stuen om kvelden var f. eks meget spartansk. Barna leste sine lekser ved det blafrende skinn fra den åpne kakkelovnsdør, og kvinnene satt med sitt håndarbeide omkring et talglys som var plassert på den ene ende av bordet. (Fredrik Høeg). Dette blev dog anderledes efter at byen hadde fått gass i 1856. (Innlagt hos Høeg's 1860).

Maten var ens for arbeider og arbeidsgiver. Alle på seilloftet hadde kosten, og før 1860 hadde de dessuten også hatt klær, som måtte vaskes og holdes istand. De som ikke hadde hjem i nærheten bodde også i huset. Hvad det hadde å si å skaffe mat til så mange munner, kan man tenke sig når det berettes at f. eks. i 1865 var der 25 menn og kvinner i arbeide på seilloftet og 10-12 inne.

Til frokost blev det smurt smørbrød. Det var 2 skiver ca. 3 cm. tykke til manns og kaffe. Alt brød bakes i huset. Barna fikk gjerne brød og melk om morgenen. Middagen var til hverdags så tarvelig som vel mulig. Ukens menu så jevnlig slik ut i disse år: Mandag: Salt fisk eller lutefisk og melkesuppe. Onsdag og lørdag: Spekesild og øllbrød. Torsdag: Salt kjøtt. En dag erter og pannekake. Meget brukt i tiden efter slaktingen var en sort, salt blodpølse uten sukker. Den lå i saltlake vinteren utover, og blev vannet ut før bruken. Sukker var en ren luksus. Det kom bare på bordet søndag aften til teen. Da blev det også traktert med ansjos og nøkkelost til smørbrødet, og undertiden rull. Hverdagsaftenen var det alltid rugmelsgrøt.

Den store nøisomhet i dagliglivets kosthold må ikke forståes som om der var knepent med mat i huset. Gjennem gårdsbruket Dagslett holdtes

Gammelt interior av seilloftet. (Peter og Grethe Høeg med to av barna.)

kjeller og matbod godt forsynt med hvad der trengtes. Men det gjaldt om å holde utgiftene nede og ikke høine levestandarden utover det strengt nødvendige.

Til tross for dette enkle levevis og den strenge disiplin som hersket, hørte man aldri barna i de eldre år uttale annet enn glede og takk ved tanken på barndomshjemmet. Dit søkte de så titt og ofte leilighet gaves.

Bestemor nevner et sted i en av sine optegnelser «den besværlige barneopdragelse». Og vi som tilhørte 2nen generasjon, syntes nok hun ofte lite forstod barnenaturen. På sin vis var hun dog glad i barn. Hun har sikkert aldri hatt vanskelig for å skaffe sig respekt. Et ord eller et blick fra henne var nok. Min far fortalte et eksempel på hennes pedagogikk. Han hadde i tolv-årsalderen en dag vært så heldig å få tak i en cigarstump. Den skulde han i stillhet nyte oppe i haven. Han hadde fått den tendt i kjøkkenet og sprang opover havegangen, idet han holdt hånden på ryggen, uten å tenke på at bestemors skarpe øine kunde følge ham fra vinduet. Da han efter en stunds forløp kom inn i stuen, blev han møtt med: «Nå? — smakte den godt, gutten min?» — Det gikk lang tid før han igjen forsøkte sig på en cigar.

Skulde man prøve å finne et ord som kort uttrykker den ånd som hersket i hjemmet på Tangen, så vil det neppe kunne skje bedre enn ved det kjente: «Guds frykt med nøisomhet». Om disse ting hersket der visstnok mellom ektefellene den skjønneste enighet. Bestefar var i sine vaner og i all sin ferd en ordensmann. Han forsømte heller aldri kirkegangen.

og ved bordet blev der bedt stille borbønn. Der måtte ikke føres høirøstet samtale under måltidet og man måtte ikke le. Kom nogen av barna på latteren og ikke straks fikk stanset den, blev de vist ut. Der blev gitt det almindelige råd at hvis de kjente at latteren kom over dem, da skulde de lese lavt salmeverset: «Skriv dig Jesus på mitt hjerte —». Dog fikk barna lov til å *sitte* ved bordet; mens de andre steder ifølge tidens skikk ofte måtte spise stående.

Så vidt jeg kan se omtaler ikke bestemor i sine dagbøker noget steds sin manns personlige gudsforhold undtagen i forbindelse med hans død. Der sier hun: «I begynnelsen av sin sykdom følte han sig trett og mismodig, men var hele tiden tålmodig, vennlig, Gud hengiven og var tilfreds med å vandre herfra efter fullendt dagsverk. Hvad han klaget over var dødstrettheten i de siste døgn; men inntil siste øieblikk hadde han alle sine sanser, enn ikke synet var fordunklet. Han var omgitt av hele sin familie, der leste Guds ord, som han alltid gjerne hørte».

Efter at hun så har fortalt hvordan han døde i sønnen Fredriks armer, fortsetter hun: «Velsignet i livet, velsignet efter sin død vil han bli så lenge nogen er tilbake, der har vært vidne til hans edle og sjeldne livsvandring.»

Bestemor har et sted uttalt at hun har grublet meget over livets gåte. Hun kunde ha tilføiet: «Og over evighetens». Hun må fra sitt hjem i Holmestrand, hvor der utvilsomt hersket en ydmyg, gudfryktig ånd (sml. E. J. H.'s uttalelse om sin bestefar Wium), ha tatt med sig en dyp respekt for alt Guds ord. Hennes intelligens krevde å få tankens klarhet over meget som kun er egnet til å gripes i tro. Ofte hørte jeg henne lede samtalen inn på slike spørsmål. Det var vanskelig for henne å finne hvile i troen på hvad Kristus har gjort for oss. Loven hadde hun lettere for å forstå enn nåden. Dog tror jeg å vite at det mot slutten av hennes liv inntrådte en forandring heri, så hun virkelig fikk gripe frelsen i Jesus Kristus.

For henne stod den moralske side ved kristendommen sterkt i forgrunnen. Alt hvad uhederlig var, var henne en pest. Og at nogen av efterkommerne skulde kaste stenk over familienavnet var henne en utålelig tanke. Hun blev aldri trett av å formane oss unge til ærlighet og rettskaffenhet. Men hun minnet oss også om de ting som ligger over og bak dette liv.

Et rørende bevis på hennes kjærlighet til den avdøde høit aktede husbond har jeg funnet i en diktsamling som har tilhørt henne. Der forekommer et dikt av den danske forfatter C. Ploug, som heter: «Vil du elske mig?» Siste vers lyder så:

«Vil du elske mig, når jeg har fundet
hvilen, som mig dette liv ei gav;
når det mål, min streben her har vundet,
er en tue jord, en ukjendt grav?
Vil du vore børn da trofast lære,
hvem jeg var, hvorfor jeg stred?
Vil du mig i kjærligt minde bære,
til du ved min side legges ned?

I margen rett ut for de siste linjer har bestemor med fast hånd skrevet: Ja, ja!

Hun blev i sannhet sitt løfte tro.

Anm: Meget av det som her er fortalt, skriver sig fra muntlig beretning fra Marie Høeg, som i 1865 sammen med broren Axel Andersen et års tid bodde hos sin tante Elen Johanne Høeg.

Hans Høeg

ELEN J. HØEG'S DAGBØKER

Dagbøkene begynner med spredte optegnelser og betraktninger hvorav de eldste er fra før branden 1870, men de fleste fra tiden mellom 1870 og 1874. Fra 1875 har hun ført regelmessig dagbok, hvor hun har nedskrevet alt av interesse for sig selv og efterslekten. Fra 1902 er det atter kun spredte optegnelser.

Bøkene er skrevet med gotisk til omkring 1874. Hun har selv klippet ut enkelte sider, og et sted har hun skrevet: «Dette burde jeg kanskje klippe.» Skriften er klar og pen. Hun har hatt lett for å gi sine tanker uttrykk og skrive det ned uten vaklen og rettelser. En må også beundre hennes evne til å begrense sig. Dagbøkene gir det bestemte inntrykk å være skrevet like meget med tanke på etterkommerne som på henne selv. Det er derfor uten følelse av å gjøre urett mot hennes minne at jeg legger åpent så meget av hvad hun har betrodd sine dagbøker. Jeg finner at det kun kan gi leseren den samme følelse av beundring for henne som det har gitt mig.

Dagbøkene viser oss det klarttenkende menneske, som ikke alene fulgte med i alle begivenheter i Norge og utenverdenen, men også gjorde sig op en mening om alt. De gir oss inntrykk av hennes utvikling gjennom årene. Notatene er fra begynnelsen av korte nedtegnelser av fakta. Først etterhvert kommer hennes egne tanker og meninger frem. Her spiller vel også inn at hun etterhvert fikk mer tid tilovers fra plikter i huset. Det hele er preget av hennes dypt religiøse, kanskje litt grublende, sinn. Meget ofte har hun skrevet av salmer eller omtalt prekener som har grepet henne.

Familien er selvfølgelig stadig omtalt, og dagbøkene inneholder mange småtrekk, som det har vært umulig å ta med under de enkelte personer. Ting som gir oss av de yngre generasjoner forståelsen av hvor forskjellig forholdene var dengang fra nu. Vi ser at Thomas julaften 1875 «kom glad kjørende hjem landeveien fra Laurvig» og kjørte tilbake 2den januar «med beklemmt hjerte» med opphold i Holmestrand for natten. Han har selv fortalt at han kjørte fra Larvik i karriol $\frac{1}{2}$ 7, kom til Hol-

mestrand 13 $\frac{3}{4}$, forlot forlot Holmestrand 15 og kom til Drammen 18 $\frac{1}{2}$. Tilbakereisen tok lengere tid. Han kjørte da fra Holmestrand 8 $\frac{1}{2}$ og kom til Larvik 17. En tur som nu tar 1 $\frac{1}{2}$ time med bil. — Og at Marie (Høeg) og Louise Paus 29. mars 1876 fikk kjøre med malmslede til Holmestrand, men kom forsent med krans til mor Jansens bære. — De stadige besøk i hjemmet av de barn som flyttet til andre steder omtales, og merkedagene — hennes fødselsdag og andre dager som blev festligholdt, da alle barn som hadde anledning møtte frem — er omtalt gjerne med en takk til dem som møtte og en takk til Gud for en milepel som atter er passert i hennes liv. Det bestod alltid et hjertelig forhold mellem henne og barna. De holdt sammen om sin mor og sitt barndomshjem, og de møttes hos henne så ofte som mulig. Hun skriver efter en fødselsdag at det hadde vært 14 nattegjester hos henne. Selv besøkte hun også barna, men mest holdt hun forbindelsen vedlike ved regelmessig korrespondanse, og interessen for barn og barnebarn slappedes ikke før alderdommen kuet tanken og hukommelsen de siste par år av hennes liv.

Om sine barn har hun skrevet meget utførlig i en bok som hun begynte på i 1898 for Fredrik Høeg. «De 8 barn jeg blev mor til lever og er i virksomhet i hver sin stilling og på sitt sted. Med takk til Gud var de alle velskapte og med almindelig sund forstand, lite avvikende fra hinannen. Denne har de brukt efter beste evne, så de ved flid og orden har arbeidet sig frem til en aktet stilling. Til alt hell for mig var de som barn lydige og fri for all egenvilje. Guttene var friske og kunde gå ut sin skoletid, men fra den tok far dem alt i 15 års alderen, da han satte større pris på å få dem i tidlig arbeide. Peter og Fredrik tok han på seiloftet straks de var konfirmerte. Mine pikebarn var ei sterke i barneårene. De måtte tidlig forlate skolen, så de fikk ikke den fulle lærdom de skulde hatt. Senere kom de sig og hjalp i den store gjerning som i den tid fordredes.»

Hun må ha hatt en stor bekjentskapskrets. Det er stadig nevnt navn — både kjente og ukjente for oss yngre — i forbindelse med besøk eller annet, men mest ved dødsfall og da nesten alltid med en kort liten trefende bemerkning om den avdøde, somoftest rosende, men langt fra alltid, skjønt aldri nedsettende. For den som kjenner henne vil forstå, at når hun nevner et dødsfall med tilføielse av «tver og lei» så er det en karakteristikk som ikke er verre ment, enn når hun et annet sted skriver: «Lindboe død [Var ilter rød på tingen.]»

Hun omtaler de forandringer som foregikk i samkvem og virke, og maskinene som efterhvert vant innpass — selv kjøpte hun den første symaskin i 1866 — jernbane, dampskib, telegraf, telefon og det elektriske lys, og det er ikke så underlig at hun, som hadde levet op med talglys, seilskib og hesteskyss, på sine gamle dager fant meget av dette overflødig og undret sig over «hvad folk skulde bruke sine hender til». Men

hun fulgte også med i utviklingen og fant sig lett tilrette med det nye. Alt i 1875 var hun med dampskib i Kjøbenhavn, og lenge før hennes død var det telefon og elektrisk lys i huset.

Tidens sociale spørsmål får sine bemerkninger. Oprettelsen av arbeiderakademierne, som ennå eksisterer i mange byer som folkeakademier, har fått følgende omtale: «Nu arbeider en del menn i Cxania for å få istand en høiere skole for sønner av arbeidere som skal nevnes «arbeiderakademier» og bestå av tilskudd av stat, kommune og frivillige bidrag samt 1 krone årlig av de som er medlemmer. Her er allerede trangt for levebrød og verre ser det ut til å bli om verden skal bli stående.» 1887: Det ser ille ut nu i mange henseender. Maskiner — maskiner til alt hvad menneskehender har vært anvendt til så disse er overflødige. For ungdommen gjelder det kun å få så megen boklig lærdom som mulig, men staten inndrar embeder og poster på alle kanter. Dertil kommer at lettsindige menn og kvinder holder foredrag om at de unge bør inngå i et løst forhold til hverandre så snart som mulig.»

Det sier sig selv at hun, som hadde vært opdradd i nøisomhet og hadde følt de trange år i hjemmet etter farens død, hadde vanskelig for å forstå de voksende krav til det hun kaller luksus. Hun omtaler det flere steder i sine dagbøker, især med hensyn til tjenestepikene, som nu forlanger en lønn op til 200 kr. året og «går klædt som frøkener.» Vi har også regnskapsbok fra 1848 til 1910 for samtlige tjenestepiker i huset, og det var mange, for inntil O. A. Høeg's død var det alltid flere samtidig. Lønnen var 8 spd om året, men steg snart til 16 og holdt sig der til omkring 1896, da den gikk op til kr. 100 for så å stige jevnt så en hushjelp i 1902 hadde kr. 120 og i 1908 kr. 180. Så sent som 1887 har hun skrevet over kontoen for en hushjelp at hun skulde ha 16 spd = 64 kr. om året. Men når vi ser disse lønninger må vi tenke på at prisen for et par støvler var 1 spd, og at det ikke var andre fornøielse enn «marken», — Drammens marked hvert år i februar — hvor det lot til at pikene selv brukte meget lite. Forøvrig synes det å være pikens mor som har hevet lønnen til langt henimot århundreskiftet.

De store brander i Drammen og annensteds er omtalt, og hun har gitt en lengere beskrivelse av de forandringer som har funnet sted i Drammen i hennes tid.

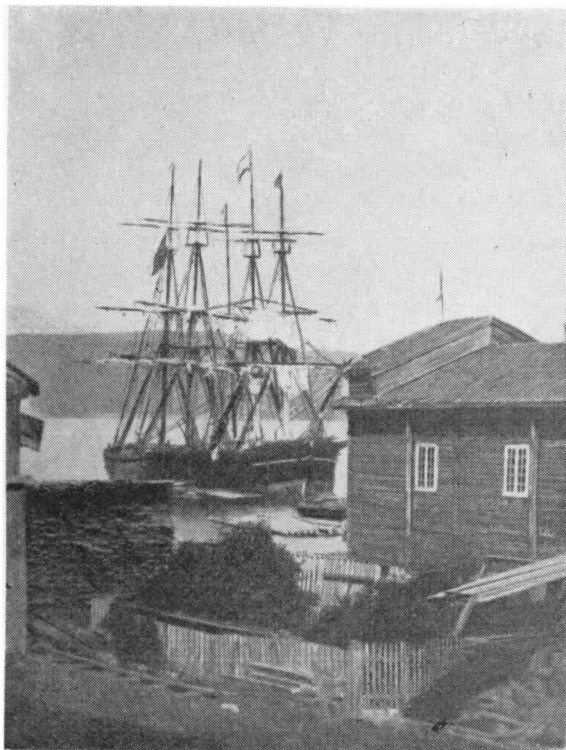
Av de mange små notater i dagbøkene har jeg samlet noen ganske få som kanskje kan interessere, selv om de gjelder vidt forskjellige ting og gjengis uten sammenheng:

1875 1/3 Kasse abelsiner kjøpt for første gang i livet. 11/3 Kjøpt gravsted for far og mig. 14 □ alen á 2 spd for evig. 24/4 Idag konfirmeres kronprins Gustav. Det er en pen, alvorlig gutt. 9/6 Idag har stortinget bevilget til jernbaneanlegg mellem Drammen og Laurvig

samt fra Bergen til Voss. Unyttig. 1877 Idag har jeg vært en liten tripp i Christiania og besett Tidemands malerier. 10/10 Idag er her stas i byen da vår elskelige konge besøker oss for å innvie ny frimurerloge. 1881 17/9 Iblant almuen var her stor forskrekkelse for at en komet, efter sigende, skulde berøre vår jord 19de. Men Guds time var ei da. 1885 27/4 For annen gang er en gutt død under dr. . . . 's behandling med kloroform på sykehuset. 1894 Torsdag i forr. uke blev et avskyelig mord på en uskyldig pike begått av et udyr av menneskeskudd ganske nær Vestre Akers kirke, idet hun blev kvalt av svinet. 23/9 Idag er sprogstreberen Ivar Åsen død 83 år gl.

En kort dagboksnedtegnelse må gjengis i sin helhet fordi den viser hvilken evne hun hadde til å få alt med og uttrykke det i få, korte setninger. 1898 16. aug. «Iaften berettes at den verdensberømte, store statsmann og tyske fyrste v. Bismarck døde lørdag 83 1/4 år, f. 1/4 1815. Han var en herskesyk, ubøielig mann og kaltes jernkansleren. Han styrte Tyskland inntil den unge keiser Wilhelm kom, som selv vilde regjere og ga ham avskjed, 20/3 1890, 2 år efter den gamle keisers død. Bismarck var årsak til danskekrigen 64, Østerrike 66, Frankrike 70 til 71. Tuseners elendighet.»

De vekslende tider i skibsfart og næringsliv omtales, især har hun ved nyttårsskiftet sett tilbake på det år som svant, og ofte trukket sammenligninger med forhold fra hennes ungdom og de første år i Drammen. Seiloftets drift har selvfølgelig interessert henne sterkt, og vi ser hvordan det fulgte tidene, men selv i bølgedalene allikevel gikk ganske tilfredsstillende. Hun omtaler nedgangen straks før 1870, de gode år 1871-73 og nedgangen som atter begynte i 1875, da hun skriver i juli: «Dårlige frakter og stille i alle forretninger. G.ske lov arbeide på loftet for 12.» 1876: Marianes fødselsdag, som vi ikke fikk tid til å gratulere, da vi hadde sprengravelt med to nye standere til Kiærs nye skiber.» Januar 1877: «Levnettsmidlene er ualmindelig dyre og arbeidet begynner å minke, da enhver er usikker av frykt for en forestående krig mellem Rusland og Tyrkiet.» 8/5 «På seiloftet er det gudskjelov mot all forventning så meget arbeide i denne tid at Peter vet neppe å klare det. Derimot er skibsfraktene så elendig lave at dermed er for nærværende intet å tjene.» 25/5: «I denne tid ombyttes våre speciepenger med krone og øremynt, som forvolder adskillig bryderi for dårlige regnemestere. Mat er dyr. Kjøtt 2 spd bm. pundet og fisk lite av til høi pris. Det ser forunderlig ut. [Især når jeg som nu er søvnløs og dyster.] Janr. 1878: «Pengetrangen er ualmindelig stor nu. Skibsbyggeriet og andre næringsveier ligger stille, så nu lider arbeidsklassen nød og falitter begynner å inntreffe blandt de handlende. Vi har ingen grunn til å klage, da det forløpne år ga oss litt mer enn 1876. Sept. 1878: «På mange år har det ikke vært så tomt for

O. A Hæg's seiloft før branden 1870. Barkskip „Petrus“ og brigg „Freden“. Flåten blev brukt å skylle vasken på.

arbeide på seiloftet som i denne sommer.» Janr. 1879: «Seiloftet har også i det siste år gitt oss utkomme ennskjønt så dårlig det var og ser ut til å bli med skibsfarten.» De mange fallitter omtales og hun nevner at det i 1843 også var mange fallitter, men dog ikke så gjennomgående mørkt for alle og i alle henseender som nu. April: «Alt er gudskjelov vel hos oss, men forholdene i byen er like sørgelige. 30. Mai: Her er dødsstille i forretninger. Intet skib under lastning. Av mangel på vann kan intet tømmer komme ned.» Juni: «Ennskjønt så stille her er med skibsfart har dog Peter vært så heldig at det hittil har vært noget å bestille på seiloftet, men han har jo ikke mange folk der.» 1883: «Flaue tider og de aller laveste frakter klages det over. De par små skibsparter jeg har ga mig i forrige år usigelig lite, neppe 800 kr. tilsammen. Men Gud være lovet som ga såvidt overskudd av vårt felles strenge arbeide, at jeg derav kan leve med nøisomhet.» 1884 «Det heter at skibsfarten aldri i vår levetid har ligget så aldeles nede som nu, da en frakt neppe kan opdrives på noget sted.» Juli 1885: «Vi har fremdeles en vakker sommer,

men en dødsstillhet i alle mulige forretninger, som jeg ikke har oplevet make til. Seiloftet er fremdeles tomt for arbeide og folk, som riktig er å bedrøves over.» Hun omtaler også Wærner familiens fallitt og den lange rekke konkurser på våren 1885. Det synes å ha vært rent fortvilede forhold i Drammen da. 16/5 1895: «Mange flagg som vi hjelper Peter med til imorgen.»

Efter denne tid har vi kun et kort notat om seiloftet antagelig skrevet 1899: «Efter året 1880 gikk det nedover med skibsfarten så det til forskjellige tider har vært ganske tomt for arbeide på seiloftet. Seilskibene er forsvunnet herfra ved stadige forlis og ingen har vovet å kjøpe igjen, da fraktene inntil ifjor har vært så elendige at det kun har vært tap.» Men hun har skrevet meget om den økonomiske stilling i sin alminnelighet både i Drammen og i landet forøvrig, spesielt om jobbetiden omkring 1900, som hun omtaler første gang i 1898: «Her er en svare spekulasjonstid. Nye banker i hver by. 3 i Xania og aksjene går fort. Derinne er de nu rent desperate til å kjøpe og nedrive kostbare gårder for atter å bygge større fra $\frac{1}{2}$ til hel million. Fabrikker av forskjellig art hele landet rundt. Går det godt?..» Alt i juli 1899 skriver hun: «Ja, nu ser det ut til at virkningen kommer med pengeknapphet og fallitter» og hun gir en lengere oversikt.

Den fransk-tyske og hver av de senere kriger er utførlig omtalt etterhvert som meddelelser om store begivenheter nådde Norge og likeledes alt som beskjeftiget samtiden. Men det som har mest interesse for oss, bortsett fra familienedtegnelsene, er den politiske del av dagboken som må få et kapitel for sig.

Intet kan gi oss et bedre bilde av hennes dagbøker enn et sammenhengende utdrag fra en av dem:

1888. 15/1. Vi har marked med vakkert vær, men 16 gr. og en masse sne, så ren og hvit at føret er prektig.

I Sveriges Riksdag blev bestemt at fra igår skal tollen på korn forhøies til $2\frac{1}{2}$ kr. pr. tønne eller 100 kg. og for mel til $4\frac{1}{2}$ kr.

18/2. I vårt storting er det ugreie. Joh. Sverdrup står ikke lenger så høit hos de største radikale som før. 3 statsråder, Arctander, Kildal og Astrup tok avskjed igår. Igårftes kom her etterretning om at Harald atter hadde vært uheldig. Efter 11 ukers seillas kom «Xenophon» igår inn til Gravesend istedenfor at den skulde vært i Pensacola d. 10de for å få betingede frakt. Skibet blev lekk og måtte vende. Ja Gud sørger å bøie og ydmyke oss på mange forskjellige måter. Måtte han da også opnå sin hensikt?, men fort går det jo ikke dermed.

18/2 kulden slått om til 3 gr. idag som vel er. Følgende dager atter 10-15 gr.

1888

23/2. Brev fra Marie, og sendt til henne.

26/2. Nicolai Paus meget klein.

1/3. Idag har vi 12 gr. Igår 19. Koldt hele febr. også. Tyskland, Belgien og Danmark, Rusland så overvettes snefall at jernbaner og post forsinket. — Atter har Herren lagt en prøvelse på Peter. Da han idag ved middagstid gikk hjem ifølge med Sofie, falt han om og brakk sitt ben. Å ligge bundet for ham i denne vårens tid faller hårdt, men han setter sitt håp til Herren.

2/3. Natten var slem uten hvile. Imiddags døde Sofie Jensen.

3/3. Likeså slem denne natt. Henry har strupehoste og meslinger. Idag er alle barn hos Paus hjemme av forkjølelse og Nicolai er klein og urolig natt og dag, så Mariane anstreges til det yderste. — Herre giv din kraft til å holde ut. — Fremdeles koldt så havisen er til hinder såvel for damp som seilskib.

4/3. Inatt 18 a 19 gr. — Igårftes var to frøkener fra c.xania, Wedel-Jarlsberg og Esmark, i Bedehuset på Bragernes og holdt religiøst foredrag. Gid disse og flere måtte bære frukt i denne oprørte tid med all sin usedelighet i tale og skrift.

9/3. Nu kom her ekstrablade om at den 91 år gamle tyske keiser Wilhelm hensov idag formiddag kl. 8½, så vet Gud alene hvad følger dette vil få for oss. Styr du Herre.

Kronprinsen (av Tyskland) der i mere enn ett år har lidt meget ved operasjoner i strupen og er for tiden klein, er født 18. okt. 1831 og gemalinnen Victoria, datter av den engelske dronning, født 21. novbr. 1840.

12/3. Kulden vedvarende. I natt 20 gr. Svære snestormer i Danmark og Sverige, flere ihjelfrosne på landeveien. I de forløpne dager har Peter hatt store smerter i sitt ben. Forbindingen er flere ganger omlagt. M.bl. (Morgenbladet) melder idag 30 gr. celsius ved Hafkloa. Gjentatt uhørt snestorm i Danmark og Sverige, så alle jernbaner stod uryggelig fast og mange mennesker finnes livløse begravet i sneen.

10. og 11. Havisen hindrer damp og seilskib som overligger i Chr.sand og Arendal.

14. Igårftes telegram at Harald og M. var avreist fra England. Her koldt og visst 18-20 gr. Peter i bedring. Henry overstått meslinger, i dem ligger nu Nicolai og lille tulla.

15/3. Idag har prins Oscar og frk. Munk bryllup i Bornemouth, hvor dronningen er for sin helbreds skyld. I Hattfjelldalen 36 gr. R. igår.

17/3. Fremdeles 20 gr. M. og H. kom til Arendal 15de, ingen kan komme lengere for havis.

20/3. I Chr.sand ligger der nær et snes skib som venter på åpning i isen, med en av disse dampskib er Harald og Marie. Idag er kulden rimeligere, ingen is på vinduet.

1888

21/3. og 22/3. mildere, men havisen ikke åpnet, fremdeles uhørte snestormer i Sverige. 24/3. I eftermiddag kom endelig Harald og Marie fra den lange reise. Hindret av sjøisen i 9 døgn fra Chr.sand og hit. Usle begge.

28/3. Kom Thom til fredag 30.

31/3. I de siste dager rusket vær med sne. Ikke koldt.

1/4. Sne. Igår kom E. og Nærum. Sludd.

2/4. Idag klart. 4 gr. inatt. Tante P. kom op.

3/4. Klart og 5 gr. 1/2 11 reiste Emilie og N.

6/4. Inatt 9 gr. Det går smått med snesmeltningen, klar luft disse dager. Vårt lands statsgjeld sees nu å være ikke mindre enn 106 millioner. Så regjeringen vet ei hvorledes de skal få balanse i statskassen.

9/4. Igår aftes fant lægen at Arne hadde difterit i Halsen og måtte øieblikkelig flyttes ovenpå. Likeledes hadde Peter det i øinene med store smerter når de hvert kvarter blir innsprøttet.

12/4 I eftermiddag kom isbryterbåten gjennom råken. I bygdene mangel på kreaturføde. Peter og Arne bedres. — Fra Tyskland er hjerteskjærende beretninger om uhørte ødeleggelser ved dikebrudd og oversvømmelser.

13/4. Idag så jeg en linerle spasere på sneen. Lærken er hørt.

15/4. Peter idag kommet op av sengen. Hans øine er ennu så syke at han ei kan lese eller skrive. Endelig er nattekulden ophørt så det begynner å tine op.

23/4. Idag kom P. herop ved hjelp av to stokker.

2/5. Idag har vi hatt litt regn så sneen er for det meste vekk.

6/5. Koldt med frosset vann inatt. N. O. vind. Imorges kom Nærum og Emilie til oss. Helga besøker Harald idag. Han har holdt inne hele uken for forkjølelse. Marie var i Laurvig fra mand. til onsd.

8/5. Idag er dr. Nansen med 6 andre avreist fra Leith for å forsøke å gjøre en skiferd over Grønlands innlandsis. Der uttales forskjellige meninger om dette høist dristige foretagende.

15/5. Prektig kledestørk idag.

17/5. Endelig et velgjørende regn idag. Med hårdnakket hoste har nu Harald vært innesperret i 3 uker.

23/5. Fra pinseften har vi nu hatt riktig varm luft så løvet spretter. Peter og S. var i Cxania til igår. Tante besøkte oss 2den ds. Idag måtte jeg til Myhre igjen, da jeg har hatt så ondt i tungen. Årsaken var maven sier han.

25/5. Litt kjøligere vind. Ildløs på Lierstranden kl. 12 — 2 skudd.

28/5. Idag har madm. Gulbrandsen sydd mig en ny sommerhatt som kostet vel 11 kroner. Likeså har jeg kostet mig en fin sort ullkjole hvor-

1888

til forbrukt 8 meter a 2,70. Min siste vinterhatt fikk jeg 84. De siste støvler 30. okt. 85. For N. og M. er også i disse dager sydd nye kjoler.

31 5. Inatt og idag et velgjørende regn efter lang tørke. — Nu har vi da fått Bjørnson igjen til å utbasunere sitt opvigleri. Det arbeides nu på å få den forhen så forgudede Johan Sverdrup vekk fra ministerposten. Statsminister Richter skal allerede ha inngitt sin avskjedsansøking. Ingen kan gjøre de rene venstre tilpass. De vil ha kongen avsatt og republikk. Frankrig med sin oppløste tilstand står som mønster på den rette forfatning.

(Dessuten er notert mottatte og avsendte brev).

ELEN J. HØEG'S POLITISKE NEDTEGNELSER

Den overordentlig interessante politiske del i hennes dagbøker, hvor hennes egne meninger og tanker kommer sterkest frem, er så omfattende at den kunde danne en liten bok for sig. Vi må nøie oss med et utdrag. Men først vil jeg nevne, at Morgenbladet var familiens avis. Det blev holdt så langt tilbake som min far kunde huske og visstnok lenge før, sannsynligvis fra før 1840. Familien tilhørte det gamle høireparti, som Morgenbladet var ledende organ for. Elen J. Høeg var trofast mot sitt parti, ikke alene fordi hennes mann tilhørte det, men også fordi det var hennes overbevisning at høires mål og midler var de eneste rette for vårt land. Med sitt skarpe sinn fulgte hun begivenhetene og gjorde sig op en mening om alle spørsmål. Hun fulgte partiets utvikling fra den sikre overbevisning at foreningen med Sverige var nødvendig for vårt land — men uten prat om broderskap — gjennom kampen, til bruddet kom og blev mottatt som den naturlige følge av utviklingen, men med en beklagelse over at vi derved mistet vår konge, Oscar II. Den «folkekjære konge» som hun kaller ham. — Er hennes uttalelser enn sterke, så er de dog treffende og sikre, og vi må huske på at kampen var hård. Hun stod ikke alene om sine meninger og motstandernes kampmidler var ikke alltid de reneste.

Det vilde være galt å tenke på å censurere hvad hun skriver. Jeg har nettop tatt med enkelte av de sterkeste uttalelser, for de har mest interesse for oss. Vil man søke motvekten, må man erindre hvordan det hele norske folk stod samlet om Bjørnson da han hadde moderert sig og fått andre mål å kjempe for, og om Johan Sverdrup har beundrere skrevet bøker som langt fra deler Elen J. Høeg's syn på ham.

Johan Sverdrup er nevnt første gang 1878 da hun skriver: «Forslaget om å innføre borgerlig ekteskap blev også dennegang avslått av Stortinget, ennskjønt både Sverdrup og Jaabæk talte derfor. Det vil tidsnok skje. Ringeakt for alt kirkelig, og frihet som det heter, er nutidens løsen.» Allerede 1879 har hun sin mening om ham klart oppgjort, da hun skriver: «Idag avsluttet Stortinget sine forhandlinger. Bondepartiet med

og ved hjelp av sin nensynsløse, snakkesalige, stridslystne høvding Johan Sverdrup, der overgår alle andre i kjevleri og bitterhet, så det år for år blir verre for dem der ikke kan dele hans anskuelse i ett og alt. Kongens råd gjør allting galt så de får gå igjennom for hans skjenderi».

I 1882 skriver hun: «Det var dog usselt og feigt av den kjepphøie høvding Johan Sverdrup at han under kongens nærvær (ved Stortingets åpning) meldte sig syk og gikk inn i et sideværelse, men kom tilbake så snart kongen var gått og overtok sitt presidenthverv igjen». Kongens tale betegner hun som kraftig.

I 1883: «Nu har Johan Sverdrup mistet sin kone, gid det måtte mykne hans bitre sinn. Snart skal vel den samme splid og strid fortsette i tinget igjen.»

Bjørnson får langt enklere omtale. Det hun hadde å utsette på ham var at han forkastet all religion; men hans radikale ideer og hans hat til kongen i skrift og tale fordømmer hun også. I 1880 under valgkampen sier hun: «Bjørnstjerne Bjørnson holder ved med sitt kongehat. Han gjør meget ondt, da han reiser rundt og holder storslagne republikanske taler og forteller at husmennene lider den største urett under den nåværende regjering. Gud forbarme sig over vårt dyrebare hittil så lykkelige fedreland. Så ille at en mengde skolelærere nu påvirkes av de mange urostiftere og derved blir ungdommen opplært i samme retning». Et annet sted kaller hun Bjørnson «venstres trommeslager i alle aviser».

1883 omtaler hun Gambettas død og skriver: «Han var et mønster for Sverdrup, Bjørnson m. fl. En fritenker der ved sin flytende tunge og sine frihetsidealer skaffet sig venner og beundrere. Han, som Sverdrup, var mest ivrig for å sette ondt blod i den uvitende folkehop, rive ned på alt bestående og skaffe sin egen mening gehør.»

Bemerkningen 17. mai 1884 er karakteristisk i sin knapphet: «Verre og verre blir Sverdrup og hans venner. Skyting og flagging er hvad vi her på Tangen vet om dagens høitid, som jeg nu synes er noget tvilsom.»

Den urettferdige riksrett 1884 som satte alle normenns sinn i bevegelse får selvfølgelig sin omtale, og hun sparer ikke på rammende uttrykk. Hun sier på forhånd at alle dagblad (d.v.s. høreblad) er fylt av sterke bemerkninger om den, «som en fra venstre ugrunnet og skammelig handlemåte, mens venstre på sin side bruker alle optenkelige midler for på forhånd å sikre sig en fellende dom». Senere omtaler hun at stortingsmajoriteten har bestemt at alle statsrådene skal settes under tiltale hver for sig, for at de ikke i fellesskap skal benytte sin utskytelsesrett.

I 1884: «Se så da. Endelig er nu Joh. Sverdrup nådd op til å skaffe sig «all makt i stortinget», som han lenge siden har forkynt. Hvor ufattelig at kongen ikke kunde få valgt sig et råd på 10 konservative menn, men måtte gripe til det siste middel å ta Sverdrup til første minister, til-

late ham å ta med likesinnede og gå inn på å sanksjonere alt hvad de forlanger. Jo dette ser ut. Ekstrablade herom kom kl. 7. Og senere samme år: «I bladene bebreides nu kongen av høiremenn, til handling er *de* jo enten for få eller for *små*. Det heter vi lever i en vanviddstilstand».

Kongens person nevnes av og til. Hun kaller ham den folkekjære konge. Men selv med all den respekt og ærefrykt hun føler for ham, så kan hun dog av og til ikke helt godkjenne hans handlinger.

1885 skriver hun: «Nei, nu er kongens handlemåte ganske ubegriplig. På sin fødselsdag 21de ga han St. Olaf ordenen til 37 menn i forskjellige stillinger, hvoriblandt også var hans motstandere Johan og Jacob Sverdrup, samt en gårdbruker Fogner og en annen som var med på 9de juni 1880 å ville nekte ham hans grunnlovsmessige rett og tvang ham til å avskjedige sitt råd». Annensteds kaller hun Sverdrup «Den med munn og penn skvaldrende opvigler» og sier om venstre: «De taler i tinget som glupende ulve». Et sted sier hun (1892) under omtale av «venstres nyopfundne reformer og planer»: «og kongen gir sitt samtykke til *alt*, som er så ufattelig for de fleste av oss. Fredselkende som han er, men visstnok altfor eftergivende.»

5. juli 1892 nevner hun at ca. 1500 menn og kvinner fra Drammen var reist inn til Cxania for å være med på et hyldningstog til kongen «ianledning av det avskyelige rabalder som radikalerne holder fordi kongen ikke vil danse efter deres pipe».

Og samme år: «I det politiske er der nu en svare strid og ugroeie, da stortinget og regjeringen er besatt av de rødeste radikale, som vil sprengne unionen, da de finner det ydmykende å stå i forening med Sverige. Bjørnson egger av alle krefter nu. Sverdrup var dog ophavsmannen, da han ved sitt umåtelige skvalder og hensynsløse skrivi opsatte folket til splid og tvedragt og misnøie med alt bestående. Nu er hans munn lukket, idet han døde av slag i forrige uke og begravet idag. Men han fikk oplært en mengde til å følge i sitt fotspor. Kongen og kronprinsen er her nu, men de har nok en meget vanskelig opgave å løse å dømme efter bladene. Vi som har hatt fred og gode dager i så mange år».

I 1893: Her strides av alle krefter av de to partier, da de voldsomme radikale vil ut av unionen og få republikk istedet, og for å sette sin vilje gjennom er der en voldsom avisfeide og en masse blad har de til å utgyte sin ondskap i, såvel mot kongen som mot det nuværende Emil Stangske ministerium, der med makeløs tålmodighet tåler hån og skjeldsord fordi de står på forfatningens grunn, hvorfor de blir kalt 1/2 svensker og landsforrædere o.s.v. Ja, Gud hjelpe oss».

17. mai 1894 skriver hun at det var skoletog om formiddagen og voksne om eftermiddagen. «Det burte vært mange flere av byens borgere for å vist sig som konservative, da venstre troppet op i stor mengde på

en annen kant av byen. Spliden og striden fortsettes i tinget, i aviser og møter rundt om i landet, så det ser mørkt ut for et *høire* valg til neste ting. Tapes det da Gud hjelpe oss».

24. juli 1894: «Endelig skal idag det eglesomme storting avslutte. En verre samling ondskapsfulle menn til å gjøre sine motstandere all optenkelig fortred og øse av statskassen til å belønne sine egne venner har da aldrig vært samlet i tinget. For en skam».

30. juli 1895: «Idag er da endelig dette års uverdige, hensynsløse storting oppløst. Med 4 manns majoritet har de til siste øieblikk brukt sin brutale makt til å plyndre statskassen, pålegge oss nye skatter, håne kongen og regjeringen og gjøre alt det onde de kunde uten kraftig motstand fra *høirepartiet*, der vel trettes ved kjevl og despoti. Hvad det blir til vet ingen, da det for tredie gang er mislykkes å få dannet en ny regjering som kongen er tilfreds med. Venstre vil ha sine frem og om mulig få oppløst unionen».

1899: «Det later som seminarielærer Ulman er den viktigste på tinget og en rørlegger Sunde finansminister. Så der tas ei stort hensyn til å velge lærdom og erfaring nu fortiden».

Av andre ting kan nevnes «den grusomme lov om at almindelig stemmerett skal innføres, visstnok den mest skjebnesvangre av alle be- drøvelige lover», og omtalen av flytningen av Norges Bank fra Trond- hjem til Oslo. «Dens hele bestyrelse er venstremenn». Samlagsstriden omtales, men uten at hun tar noget standpunkt. Flaggstriden går stadig igjen, og hun nevner at man i Christiania lot politimesterens flaggstang avskjære, da han nektet å etterkomme formannskapetets beslutning om å heise rent flagg. «Loyale folk, fy for skam». — Om juryen skriver hun: «Den uhyre kostbare jury feller den ene urettferdige dom efter den annen, som staten skal betale». Her må også nevnes hvad hun skriver 2/8 1897: «Idag er prinsesse Ingeborg av Danmark 19 år. Hun skal i denne måned giftes med den svenske (!) prins Carl, 36 år». Fredssaken som en tid var så aktuell får sin omtale, men hun har ingen tro på at kongresser kan utrette noget.

Statsbudgettet og statsgjelden som stadig øker får regelmessige be- merkninger. Den stigende skatt og de nye skatteformer er hun imot, kan- skje mest fordi hun finner at det sløses med statens midler til «unyttige» jernbaner, krigsskib, festninger mot Sverige, stipendier og reisepenger til venstremenn til fredskongresser i utlandet. Ny direkte skatt i 1892 om- tales og hun skriver da, at venstre til opkrevning herav har opnevnt 700 mann av sine egne meningsfeller der skal lønnes.

1905 er behandlet utførlig men helt nøytralt fra hennes side. Hun skriver «i dette merkelige år 1905 fikk kong Oscar av sitt svenske råd ei lov til å sanksjonere en lov om egne norske konsulere d. 27. mai, og da

han ingen nye statsråder kunne få, blev kongen avsatt og unionen opløst 7. juni». Hun omtaler så folkeavstemningen og valget av kong Håkon og fortsetter: «gid det nu blev ende på all splid og strid. Så gikk da oppjøret av i fred med eftergivenhet av vår høiaktede regjering, som Michelsen fra Bergen stod i spissen for og fikk hele stortingets bifall. Berner fra Bergen som president i stortinget har også stor takk for at det gikk av i fred».

Efter 1905 synes det som om det ikke lenger hadde den samme interesse for henne å følge med i politikken. De egentlige dagbøker slutter også ved den tid.

ELEN J. HØEG'S FAMILIE

I et hefte som er skrevet for Fredrik Høeg på hans opfordring skri-
hun i mars 1908:

Når jeg nu i den 11te time av mitt liv er anmodet om å nedskrive
hvad jeg vet om familieforhold eller annet, da vet jeg jo at dette vil bli
høist ufullkomment, såvel med skrift og stil som med det ubetydelige jeg
kan fra hukommelsen finne frem. Men la mig da begynne med at der om
mine forfedre vil kun være lite å berette, da jeg utelukkende vet hvad
min mor leilighetsvis nevnte da jeg som barn var hjemme. Alle beste-
foreldre var døde lenge før jeg blev født. De var jo alle i tarvelige livs-
kår. Min farfar, Nils Pedersen, hadde nok vært en robust, sterk sjø-
mann, men hvad stilling han inntok vet jeg ei. Han var senere ansatt som
tollbetjent i Holmestrand. I sitt hjem var han nok hård og brutal. Mor
kjente ei hans hustru Cathrine, hun skulde vært et stille, ydmykt, tål-
modig menneske, døde tidlig fra 10 barn, 5 sønner og 5 døtre. Den eldste
av disse stelte da huset for de øvrige. Såvidt erindrer jeg henne som en
storbygget, modig kvinne. Hun var gift og hadde to pene sønner. Den
ene var gift. Begge døde. Avkom kjennes ei.

De øvrige søstre var borte fra byen. Kun fars ene bror, Jens, kjente
jeg. Han var far til Anders Jensen (skibsverftsformann i Holmestrand
d. 2/5 1887). De øvrige brødre var visst alle sjømenn. Den eldste hadde
ført skib på Ostindien, som nok var storartet i de dager. Han het Peder.
Knut og Axel var borte. [Denne ugift.] Mere vet jeg ei om hele denne
slekt.

Min mor var født her i Strømsø Mellemgate av foreldre Peder Hansen
Wium og Maren Christensen, f. 1739, d. 1817, (Slektsregister for Wium-
familien sier 1818), fikk slag og lå tilsengs et år. Mor var født 28. januar
1778 (døde 18/7 1860). Hennes far var født på Jylland 1721 i Aalborg,
døde 1806. (Slektsregisteret for Wium sier 1805). Han og en bror var på
vei til England, da de som ganske unge håndverkere forlot hjemmet, men
motvind førte dem til Norge. Broren blev på Vestlandet. — Min morfar
var utlært som fingerverver til å berede det på den tid til klær meget bru-

kelige semskede skinn. Han hadde arbeidet stille i all opriktighet for Gud og mennesker. — Giftet sig ei før 40 års alderen, da han først vilde eie hus og hjem. Men da gikk det ham som Thom og mange andre, han mistet sin første hustru ved en sønns fødsel til stor sorg. Barnet døde i 4 års alderen. Men den 21 årige kvinne han da fikk, passet visst ikke så ganske til hans stille sinn og liv, såvidt jeg forstod. De hadde 7 døtre, hvorav mor, Søvrine, var den yngste.

Jeg burte tilføie at min bestefar var *aktet* og meget avholdt og kjent som en sjelden gudfryktig mann av prester og andre der har spurt efter hans navn i vår tid, endog jeg ved konfirmasjonen, da bispen hadde nevnt ham på Botne prestegård. Da hans bedrift slog feil (En kjøbmann hadde av brødnidd blandet tjære i den tran han brukte til garvingen. Peter Høeg) tilbød de ham i 70 års alderen å overta almueskolen, som dengang ei var stor og holdtes i gården rett overfor Grønneberg ved Strømsø kirke, og der blev han og konen til døden.

Av mors søstre var 5 gifte, dog så ganske tarvelig, at derom er intet å si, 3 var barnløse. En av disse der var eldst av alle var gift med klokkeren i Grue og blev blandt de mange, der ei kunde komme ut da kirken brente der, første pinsedag, jeg tror 1824. Hans Iver Hesselberg var prest, og hos ham hadde moster Maren vært husholderske i mange år. Den tildragelse var gyselig og nesten ufattelig at ei en øks kunde splintret døren, som sloges inn istedenfor ut, hvorfor almuen blev stående kvalt i trappen fra koret pakket som sild. Føgden lå død på gulvet men hans ur gikk da de fant ham.

Jeg takker ofte bestefar for alle de forbønner som han i sine søvnløse netter sendte til Herren for sig selv og efterslekten, hvoriblant jeg uverdige E. der fra barndommen av er bevist så store velgjerninger at jeg aldri kan få fulltakke Herren derfor. Måtte kun mit troes øie oplates, så jeg kunde få syn på de herlige ting i Guds lov og få en forsmak på den tilkommende verdens krefter. Gud hjelpe mig! at jeg ved mitt livs ende måtte få en sakte og salig utgang fra kampen her til frelsen i den himmelske bolig. Vårt liv er mig en gåte (tilføiet senere: over den har jeg grublet helt fra min barndom).

Mine foreldre Hans Nilsen og Søvrine Wium skulde begge sett meget godt ut i sin ungdom. Ja, far var jo ved sin død kun 49 år og i full vigør, fyrig og pen med sine lyseblå øine, fin hvit hud med røde roser, blendende regelmessige tenner der stod som en perlerad i munnen. Da han kom hjem som død, så han nettop ut som han sov. Munn og øine tett lukket og farven som levende. Som jeg et annet sted har skrevet eiet far et mindre fartøi. Med dette forlot han oss torsdag morgen 9. februar 1832 for å avhente en ladning rug, kom samme aften til X.ania, skulde gå over isen til byen for å avlevere et viktig papir, men føreren tok feil så de falt

igjennem, hvorved far og en annen blev vekk. Sin tegnebok fikk han dog kastet fra sig og bad de øvrige å redde. De var 4 ifølge. (Denne tegnebok har Arne Høeg nu.) Dagen efter kom det overveldende sorgens budskap som blev frembragt av mine søstre, da ingen uvedkommende hadde mot til å melde det til mor. To menn med pram blev sent inn efter fars avskjelede legeme, som straks var funnet. Mor var syk og sorgen på oss var stor. Men Gud skje takk han ligger ærlig i graven og vi led aldri nød for nøisomt brød likeså litt før som efter fars død.

Jeg har nevnt at vi var 7 barn med forskjellige gemytter og åndsevner. Måske var jeg den minst begavede, ti det forekommer mig som de andre hadde lettere sinn og opfatning.

Min eneste bror var liten, men lubben, vakker i sin ungdom, snild og umåtelig stille og tilbaketrukken hele livet gjennom. Flittig til sin lærdom, avholdt av lærere og kamerater, men holdt sig helst for sig selv. Puslet alltid med ett eller annet, som å tegne, gravere, male etc. Således visste vi lite av ham, gjorde intet opståk eller bryderi, men for fars ivrige gemytt passet han ei. — I X.ania lærte han kompassmakeriet og stellet med skibsinstrumenter der blev hans levevei her i Drammen, hvor han da blev fortidlig gift 1840 med Petra Fegth og far til 8 sønner og 8 døtre.

Mor døde 18. juli 1860. Ved et fall på gulvet hadde hun forslått sin hofte, så hun måtte holde sengen i 2½ år, men så dog godt ut og hadde fyldig, pent legeme. Omhyggelig stell og tilsyn fikk hun av mine søstre. Hun satt nettop i sin lenestol og leste salmen «Gå under Jesu kors å stå», da et øieblikkelig slag endte hennes liv. 82½ år. Takk og velsignelse over foreldrene.

Jeg har av hjertet å takke Herren for mitt kjære barndomshjem, hvor alle var gode imot mig og likeså for det sorgfri hjem Han gav mig. Uerfaren og ufullkommen var jeg, derfor blev her mangan kamp å bestå i mine yngre dager. Men det uskattelige gode å eie en alltid hjemmевærende, *edru*, flittig og trofast, moralsk, alvorlig ektefelle, snild og fri for luner og uorden var jo en stor velsignelse som jeg aldri her på jorden kan fulltakke Herren for. Guds fred og velsignelse hvile over den trofaste mann og far.

I en optegnelse for Ths. Arbo Høeg skriver hun: Far, Hans Nilsen, var født i Holmestrand 2. mai 1783 av foreldre tollbetjent Nils Pedersen og hustru Anne Cathrine Jensen. De hadde 10 barn, 5 døtre og 5 sønner, hvorav far var nestyngst såvidt jeg vet. Han var skipperborger i Holmestrand såvelsom den eldste av brødrene, der førte skib på Ostindien, men såvel han som de øvrige brødre, som alle var sjømenn, var enten døde eller borte fra byen før jeg har erindring om dem. Min far der var en stor, sterk, rask og jeg tør si vakker mann, blond med lyse øine, fin av

hudfave med de deiligste hvite, friske tenner der stod som en perlerad og ei var skjemt ved *tobakk* eller spiritus. Han kom aldri til å føre skib, ti rederiet der hadde gitt ham løfte derom gikk fallitt etter krigsårene og den nedgang som derpå fulgte for hele landet. Men arbeidssom som han var, kjøpte han sig et mindre fartøi og ernærte sig med fart på Danmark. Selv kjøpte han bord, lekter og jern av bønderne og tjente derved det nødvendige, så vi aldri kjente til gjeld, hverken for mat eller klær, men mor forstod å holde sparsomt hus og opdrog sine 7 barn til å være flittige og nøisomme. Gud velsigne foreldrene.

Om sine to søstre i Holmestrand har hun skrevet: Maren Anne var godt begavet, et lett humør, selvopofrende og alltid vennlig, Petrine hadde usedvanlig store arbeidskrefter, elsket av alle mine barn.

Moren begynte handel straks efter farens død, og denne fortsatte de to søstre med stor dyktighet. De la tildels an på å handle med bønderne og hadde derfor alle slags varer i sin butikk. I gårdsplassen hadde de stall for bøndernes hester. Det gikk godt, og Petrine som var den lengstlevende eiet ved sin død 3 hus ved siden av hverandre. Hun elsket søsteren Elen Johannes barn og de var ofte på besøk hos henne. Blandt min fars kjæreste minner fra barndommen var sommerferiebesøkene hos tante Petrine.

Om huset i Holmestrand skriver E. J. H.: Grunnstenen til dette hus i Holmestrand blev lagt den 18. mai 1855 av søster Petrine Nilsen, som besørget og bekostet det opført og istand, så vi alle var samlet der i pinsen 1856. Huset blev bygget i 2 etasjer efter et lite, gammelt efter foreldrene som blev nedrevet. Har no. 5 overfor kirken.

De to søstre i Holmestrand opprettet 1882 til minne om sin far et legat på 1200 kr. hvorav rentene utdeles til trengende av sjømannsstanden. Kr. 10,— tillegges kapitalen hvert år.

På neste side gis en kort oversikt over Elen J. Høeg's slekt. For videre opplysninger om slekten Wium kan henvises til trykt slektsregister, som forøvrig ikke går lenger tilbake enn til Peder Hansen Wium. Efter O.r.sakf. Juels sigende inneholder det mange feil.

Hans Nilsen har skrevet sine barns fødselsdager i et lite hefte. Han hadde en pen, øvet håndskrift.

Ti brev fra Søvrine Nilsen er bevart. Skriften er gammeldags og vanskelig å lese. Disse brev har så stor interesse at det er berettiget å gjengi dem her med utelatelse av en del uvesentlig.

No 396
 Hans Nielsens famn at betale
 Procento Skat af 450re for Aaret
 1810 med ----- 1re 12/-
 Holmest Betalt til
 d 23 Febr 1810 P. Christiansen

No. 396.

Hans Nielsen haver at betale 1/1
 Procento Skat af 450 r for Aaret
 1810 med ----- 1rd ,, 12/-
 betalt til
 Holmest P. Christiansen
 d 23 Febr 1810

Hans Nielsen famn at betale
 for aaret 1810.
 Broelægning 16
 Medicin Gage 20
 Vægter Skat 20
 Inqvarterings Skat 16
 Organist Skat 12
 Byg Skat 2
 Restalt = 1re 12/-
 Jorg Schaarup

Hans Nielsen haver at betale for Aaret 1810.

Broelægning 16
 Medicin Gage 20
 Vægter Skat 20
 Inqvarterings Skat 16
 Organist Skat 12
 Bye Skat 2 ,,

Betalt 1rd 1 12/-
 Jorg Schaarud

No 12
 Hans Nielsen for betalt
 Brandbielpen fra 31. Mays 1810
 til 30 Juny 1810 med 2re 1m 4/-
 Holmestrand 27 Novb. 1811 Fred. Dessen

No. 12

Hans Nielsen har betalt
 Brandbielpen fra 31 may 1807
 til 30 Juny 1810 med 2r 1m 4/-
 Holmestrand 27 Novb. 1811

Fred. Dessen

No 5.
 Skip Hans Nielsen fornuet at
 betalt til underskudmet for Skatten
 til de 2 Millioner Rbd. Indløsning
 med 24 rbd., hvoraf det halve beta-
 les strax — det andet halve til
 1 July d. a.
 Holmestrand d 30 Jan 1817.
 Poulsen
 M. Poulsen af osant men
 er betalt med 12 rbd.
 betalt til Poulsen Poulsen

No. 5.

Skip Hans Nielsen haver at
 betale til undertegnede for Skatten
 til de 2 Millioner Rbd. Indløsning
 med 24 rbd., hvoraf det halve beta-
 les strax — det andet halve til
 1 July d. a

Holmestrand d 30 Jan 1817.

Poulsen.

Det halve af ovenstaaende
 er betalt med 12rbd

Poulsen

Betalt 1/2

Poulsen

No 15.
 Hans Nielsen for Lægt
 Anken af godhjelpen til Rige
 Banken for Aaret 1813 med
 3 Rbd 34 ³/₄ /N.V. forfor Qvitteres
 Holmestrand d 16 Novb 1814.
 Hans Backer

No 15.

Hans Nielsen har betalt
 Resten af Hæftelsen til Rigs-
 banken for Aaret 1813 med
 3 bd 34 ³/₄ /N.V: hvorfor Qvitteres
 Holmestrand d 16 Novb 1814,
 Hans Backer

OVERSIKT OVER ELEN J. HØEG'S FAMILIE

Hennes farfar Nils Pedersen var 53 år gammel ved folketellingen 1801, toldbodrøyer, enkmann efter første ekteskap. Hennes hjemmeboende barn var da Jens, Peder overstrøket, Hans, begge enroullerte matroser, Knud, fisker. Anne, tjener sin far. Maria.

Av kirkebøkene for Botne fremgår at han hadde følgende barn: 1) Peder døpt 8/8 1770, 2) Jens døpt 17/9 72, 3) Anne Mathea døpt 26/12 74, 4) Marthe Catharine døpt 29/12 76, 5) Grethe Maria døpt 23/3 78, 6) Maren døpt 9/1 80, 7) Erica døpt 30/9 81, 8) Hans døpt 10/5 83, 9) Knud døpt 9/1 85, 10) Maria døpt 10/10 87, 11) Axel døpt 4/11 90 og jordsatt 23/2 1800.

Ved barnas dåb er morens navn ikke nevnt, det står kun Nils Pedersens barn. Men 3/1 1793 blev Nils Pedersens kone Anne Erichsdatter begravet 47 år gammel. Det må utvilsomt være vår Nils Pedersens hustru. Herpå tyder også at et av barna er kaldt Erica. Elen J. Høeg har riktignok skrevet et sted at hans hustru het Anne Cathrine Jensen og et annet sted at hun het Cathrine, men hun sier samtidig at hennes mor kjente henne ikke, og det er mulig hun tar feil. Den eldste datter som ifølge folketellingen tjente sin far het Anne Cathrine. Hun blev senere gift og muligens med en Jensen. Nils Pedersens vielse finnes ikke i kirkebøkene for Botne mellom 1765—1770. Heller ikke er det funnet noget skifte efter hustruen.

Hans Nilsen har skrevet at han er født 5/5 1783. Han døde 9/2 1832. Hans faddere var: Mad. Blom, Jfr. Engel Rømøe, Secretair Sunde, Sr. Alsing og Gabriel von Cappelen.

Hans Nilsen blev g. 23/11 1809 i Holmestrand m. Søvrine Wium. Alle deres barn er født i Holmestrand — muligens undtatt Elen Johanne.

Maren Anne f.	19/12 1809	d.	2/9 1881	i	Holmestrand.	Ugift.
Nicoline »	24/4 1811	»	8/9 1829	i	»	»
Petrine »	9/12 1813	»	20/9 1898	i	»	»
Peder Wium »	3/10 1815	»	2/9 1893	i	Drammen.	Gift.
Hanna Søvrine	... »	23/10 1817	»	9/4 1847	i	Holmestrand.	Ugift.
Elen Johanne »	23/11 1819	»	14/8 1914	i	Drammen g.m.	Høeg
Inger Agathe »	16/10 1821	»	13/12 1860	i	Grimstad g.m.	

Opgavene er skaffet fra Riksarkivet.

Bie Andersen.

SPREDTE ERINDRINGER FRA MITT BARNDOMSHJEM

VED ARNE HØEG

Mitt hjem var et almindelig solid middelstandshjem. Far var en økonomisk uavhengig håndverker. Han drev sin virksomhet på samme tomt hvor bedriften har vært drevet og gått i arv fra far til sønn gjennom generasjoner — og var sterkt tradisjonsbunnet.

Vår opdragelse var meget spartansk, også sett i forhold til kameratenes i hjem hvor vi ferdedes, og hvor de økonomiske forhold ikke var så betryggende som i mitt hjem.

Grunnsetningene for opdragelsen vet jeg ikke så sikkert om var fremgått av særlige overlegninger. Jeg tror heller at de helt naturlig utgikk fra fars eget — fra hans barndomshjem utviklede livssyn.

Målet var visstnok — bevisst eller ubevisst — å gjøre oss hurtigst mulig til nyttig hjelp, dernest eller samtidig til selvstendige, ansvarsbevisste mennesker — med ansvar overfor slekt, medmennesker og samfund. —

Vi blev derfor tidlig satt til nyttig arbeide — vedbæring og vannbæring til haven er de første oppdrag jeg erindrer. Så kom ærender tilfots og i båt, så vedhugging og havearbeide, og tilslutt hvad som helst. Noe barnepiketilsyn forekom ikke i den tid jeg kan huske.

Min bror og jeg, henholdsvis 6 og 5 år gamle, husker jeg seilte til Bragernes efter en kasse duer; en kvart mil opover elven, efter ordre fra far.

Seilas til andre byer — med fravær hjemmefra om natten — tillotes først ved en alder av minst 13 år. Min første tur på egen hånd gjaldt Drammen—Horten—Moss i åpen skibsbåt, og med kjetting til ballast. På kjettinghaugen slumret vi også inn for natten, med storseilet til bolster og dyne, og med den sammenrullede fukk til hodepute. Provianteeringen husker jeg ikke i sin helhet. Men jeg husker prikken over i'en — en mysostbit av form og størrelse som et såpestykke. Forøvrig var vel kosten brød, smør, stekt hvitting, som vi fisket, og vann.

Vi fikk lese så meget vi vilde — formodentlig fordi vi ikke brydde oss større om lesning — men lediggang tåltet ikke hverken ute eller inne.

Hadde vi ikke noe bedre å ta oss til om kvelden, måtte vi knytte «hefsetter» d.v.s. knytte sammen hampegarnstumper — avfall fra seilduksveveriene, brukt til ombinding av seilduksrullene. Disse sammenknyttede stumper blev så nøstet til store nøster, og i sin tid sendt til vevekonene, for å brukes til veft i vev til lakener, putevar, underbukser og håndklær.

En ny underbukse av dette tøy husker jeg jeg satte fra mig på gulvet. Og når et håndklær av dette tøy var nytt, kunde vi ta det i et hjørne og holde det rett ut.

Kostholdet var enkelt men godt og tilstrekkelig varieret. Det eneste var at frokosten kunde bli litt ensformig med «melkogbrød» hver morgen undtagen søndag, men så fikk vi til gjengjeld brød og melk om kvelden.

Middagsmaten var programfast hele uken gjennom. Visste vi hvad dag det var, visste vi også hvad mat det var — eller omvendt. — En appelsin til deling søndag middag husker jeg engang som noget enestående.

Egg forekom bare til frokost første påskedag og ellers aldri hverken for barn eller voksne. «Nce godt» forekom ikke i mitt hjem, likeså litt som leker.

De krav som blev stillet til oss, synes mig nu helt urimelige, men vi reflekterte ikke over dem da.

Jeg erindrer f. eks., at piken vekket oss en sommernatt med den beskjed, at vi måtte stå op, for vi skulde ro far til Holmestrand. Det var 4 mil, og det var ennu tidlig om morgenen da vi nådde inn i havnen i Holmestrand, og ennu blev vi hisset til å henge i, da nogen gutter yppet sig og vilde kappo med oss.

«Julebordet» — vi brukte ikke juletre efter at mor døde, så lenge far var enkemann — bestod vesentlig i andakt. Laaches eller Gossmers huspostil — og så noget nyttig, som kniv, skje eller gaffel, kjelke, ski, klær, lue, votter eller annet til virkelig bruk. Julekvelden inntar ingen lys plass i mine barndomsminner. Det har vel sin grunn i at mor døde en julekveld. Jeg var da 10 år gammel, og siden brente det ingen lys så lenge jeg var hjemme. Far var sterkt optatt med kommunale og sociale anliggender, og sitt forhold til oss barna uttrykte han visst nokså korrekt, da han på tantes spørsmål og hvordan det gikk hjemme nu, da han måtte være både far og mor, svarte: «Jeg er nok Gud bedre det ingen av delene. Jeg er likesom bare politi jeg».

De hygieniske problemer var løst på en besnærende enkel måte. Vi kjente bare to slags sykdommer hjemme, og to mediciner. Enten var vi

«klein» — «ussel» — og da fikk vi petroleum med vann, eller også var det maven som var i uorden, og da fikk vi stenkull med vann.

Vi var derfor lite meddelsomme med hensyn til sykdom — gikk heller i stillhet og la oss.

Hvorfor det engang blev veket fra dette forenklete system vet jeg ikke, men jeg erindrer at jeg kom hjem en lørdag middag mens familien spiste sin siidemiddag og refererte lægens uttalelse. — Jeg hadde efter ordre vært innom en læge på veien hjem fra skolen, — jeg skulde holde diet. —

Da jeg herunder meddelte, at jeg ikke måtte spise salt mat, blev «frøkna» — vår husbestyrerinne — fortvilet, da det jo var sild til middag akkurat den dagen. Innen hennes hjerne hadde fått tid til å arbeide sig frem til f. eks. en tallerken «melk og brød», hadde far funnet en fullt tilfredsstillende løsning.

Han bare viftet til «frøknas» fortvilelse, og sa det var da ingen grunn til å ta slik på vei. For hadde ikke gutten gått til lægen idag, så var han jo først gått mandag, og det måtte vel greie sig, om han begynte dietten da. Dette syntes greit for alle parter. Det var forresten første og eneste gang vi drøftet diet i mitt hjem. Da mandagen kom falt likesom spørsmålet bort av sig selv, for da var det grøt og tirsdagen med erter, salt kjøtt og flesk kom så lenge efter lægeundersøkelsen, at det blev ikke noe mere snakk om den.

Så avvendt var vi med å føre klager over vårt befinnende, at jeg blev rent brydd, da far en dag da jeg kom hjem fra skolen, sa: «Jeg hørte du holdt på å drukne for mig igår. Hadde jeg visst det, kan du forstå jeg ikke hadde bedt dig gå på aftenskolen.»

Jeg var dagen i forveien gått gjennom og var kommet under isen. Jeg blev trukket frem i bevisstløs tilstand, men kom til mig igjen, og kom hjem nettop tidsnok til å skifte og gå på aftenskolen.

Jeg husker forresten et annet tilfelle hvor jeg blev rørt over fars ømhet. Det var en skolefridag og tidlig på eftermiddagen. Jeg var nettop kommet hjem efter en rotur en kvart mil opover elven med taugverk eller annet som skulde sendes med et dampskib. Jeg satt nettop og koset mig på kjøkkenbenken med litt formiddagsmat. Da kom far ut og sa: «Du er vel gjerne trett, du, men jeg skulde absolutt hatt noe mere last med den båten, noget som det blev ringt om efter at du var rodd avsted.» — Jeg får ennu klump i halsen ved tanken på den rørende omsorg — denne tanke på om jeg var trett, — denne undskyldning at en varebestilling var kommet efter at jeg var reist første gang. Jeg erindrer ennu hvor jeg rodde glad iveri — takknemlig over fars vennlighet.

Jeg har av og til når jeg i min virksomhet har benyttet ungdom til assistanse, reflektert over hvad far forlangte av oss barn, — som helt

selvfølgelig — og med en trygghet for resultatet som nu forbauser mig. Og jeg husker at jeg, når vanskelighetene meldte sig var helt på det rene med at det eneste vi ikke kunde benytte oss av, var det å meddele, at vi ikke greide å utføre det som vi var satt til — det å komme tilbake med uforrettet sak.

Jeg husker således at min yngste bror og jeg på senvinteren blev sendt med et kjelkelass med drev og taugverk til et skib som lå og lastet ved Holmen i Drammen. Planen var å ta veien over isen ved Tollboden. Elven hadde imidlertid tæret så sterkt på isen, at et lass var gått igjen tidligere på dagen, og politivakt var opstillet for å forebygge flere ulykker. Den eneste adkomst var da veien over Bragernes bro til Bragerøen, og over jernbanens gangbro til Holmen.

Føret var urimelig tungt i sneløsningen, og brobakken og gangbroen helt uten føre. På Holmen var det jernbanespor å krysse og godstog å omgå uavladelig. Det blev sent før vi kom frem, og ennu mere natt før vi kom hjem. — Der møtte oss en uvant scene. Far og «frøkna» satt oppe. Frøkna hadde grått. De hadde hørt om ulykken på isen, og hadde vel ant det verste, da vi blev borte så lenge. Vi var jo dradd iveri tidlig på eftermiddagen, og kom først hjem ved 3-tiden om natten. Efter å ha fått beretning om turens forløp bebreidet far oss, d.v.s. mig, da min bror var bare 11 år og jeg 16, at vi ikke hadde snudd da vi hørte at isen ved Tollboden ikke var farbar — —. Som om det gikk an å vende tilbake fordi om isen ikke var farbar ved Tollboden! — når det var bro over elven lenger oppe, selv om føret var slett og lasset tungt, og veien frem og tilbake blev en mil med mange forhindringer. Det var dog det siste jeg hadde tenkt på med den erfaring jeg hadde efter et helt barndomsliv i mitt hjem.

Sitt syn på oppdragelsens mål uttrykte far sikkert, da han til en bebreidelse fra bestemor sa: «Jeg har forsøkt å lære guttene å seile jeg mor. Passe dem kan jeg ikke».

Strengt og spartansk som mitt barndomshjem var, minnes jeg det dog med takknemlighet og kjærlighet. Jeg har visstnok inntrykk av at det hadde vært bedre, om noget av nutidens ånd og tone hadde hersket hjemme, men sikkert vilde det vært til gagn for individ og samfund, om mere av datidens ånd hadde hersket i nutidshjemmene.

Erfaring har lært mig at jorden lett blir for fet, og at blomstringen da lett hemmes, eller helt uteblir.

Arne Høeg.

FAMILIEN ARBO

En kort oversikt vil sikkert være av interesse. Opgavene er tatt fra slektsregister utgitt 1867 av Wilhelm Lassen, men korrigert og supplert av O. R. Sakf. Juel, Drammen.

- a 1 *Povel Thomassen*. Skolemester og rådhuskriver i Viborg, d. før 1699.
- a 2 *Peter Poulsen Arrebau*. Generalkvartermesterløitnant i København. F. i Viborg 1656, d. i København 30/3 1689.
- a 3 *Peter Arboe*. Handelsmann på Strømsø. F. 12/6 1689 i København. D. på Strømsø 25/11 1761. G. m. Anne Cathrine Wiel. 14 barn hvorav 7 døde unge. Her skal nevnes:
 - g 4 *Johannes Arbo*. Rik bord-og bjelkehandler og eier av repperbanen på Strømsø. F. 1729, d. 1799.
 - h 4 *Sibylla Arbo*. f. på Strømsø 1730, d. der 1813. G. m. kjøbmann på Strømsø *Ole Alsing* f. i Larvik 26/12 1725 d. på Strømsø 9/9 1789.
 - l 4 *Jens Arbo* f. på Strømsø 1737, døpt 5/12, d. der 12/8 1818. Ole Alsing Høeg har skrevet at han døde 15/7 og blev begravet 20/7, men dette er feil, da hans dødsfall er bekjentgjort i Drammens Tidende 14/8. Han lærte silkeveveri i Lyon og bodde fra ca. 1760 til 1780 i Canterbury som silkevever. Kom hjem «Som følge av de store omveltninger i den tids handel og vandel og ernærte sig ved en liten handel på Strømsø. Han døde i huset hos sin datter Marie Hansen». (E. J. Høeg). G. 1767 i Canterbury med Mary Ann Ray. I slektsregisteret står Rye, som antagelig er feil. Se nedenfor under familien fra Canterbury. Hun var født i Canterbury 1744, d. 18/5 1810 på Strømsø. Slektsregisteret nevner 9 barn, men det var antagelig 12. Av disse skal her nevnes:
 - a 5 *Thomas Arbo* f. 1767, d. på Strømsø 1795. Han kaldtes «den edelmodige og talentfulle mann». Efter ham er Thomas Arbo Høeg oppkallt.
 - b 5 *Elisabeth Arbo* (Betze) f. 1772 (? 1771) død på Tangen 1832 (av kolera). G. m. Johan Wærner f. 1760 på Kongsberg d. på Tangen

1808. Sønnene Thor Wærner og Jens Arbo Wærner var begge g. m. en Arbo og datteren Marie Cathrine var g. m. Hans Jørgen Schwartz f. i Burg på Femmern d. ombord i sitt førende skib i Flekkefjord 5/9 1844, stamfar til familien Schwartz i Drammen. Sønnen *Thomas Arbo Wærner* var forlovet med *Maren Marie Høeg*, men døde på hospital i Newcastle efter et benbrudd.

- c 5 *Anne Cathrine Arbo*. G. m. *Peder Nielsen Høeg*.
- d 5 *Sara(h) Arbo* f. 1774, d. 10/1 1841 i Larvik. Var g. m. kjøbmann på Strømsø, Anders Strøm.
- e 5 *Johannes Arbo* (John) f. 1775, d. 11/8 1824 på Tangen. Førte skib for sin onkel Johannes Arbo. Senere undertollbetjent i Svelvik. Elen J. Høeg skriver at han døde i huset hos sin søster Anne Cathrine Høeg.
- f 5 *Jens Arbo* f. 1779, d. 1792.
- g 5 *Peter Arbo* f. 6/12 1783 på Strømsø, d. der 18/8 1856. Skibsfører i Larvik. 6 barn f. i Larvik.
- d 6 *Jens Arbo* f. 24/7 1822, d. på Tangen 19/11 1854. 3 barn f. i Larvik.
- h 5 *William Arbo* f. 1785 på Strømsø. Sogneprest i Omlid, d. 1855.
- i 5 *Mary Ann Arbo* (Marianne) f. 1787 på Strømsø, d. der 15/7 1833. G. m. skibsfører, senere kjøbmann Jens Hansen, f. i Homborgsund 1773, d. på Strømsø 7/5 1843.

Blandt Ths. Arbo Høeg's papirer var et, skrevet med blyant, som må være avskrift fra en bibel eller et dokument som har vært i Jens Arbo's og senere Mary Ann Hansen's besiddelse:

Familien fra Canterbury.

John Fischer f. 1652 d. 1729, *Silvesta Fischer* d. 1731.

John sønn av John og *Silvesta* f. 1/12 1687. Hans hustru *Mary Shrouts* f. 29/4 1694, d. 1767.

Mary datter av John og *Mary Fischer* blev g. m. *Thomas Ray* og døde 18/12 1756 kun 38 år gammel efterlatende sig 3 små barn John, *Mary* og *Thomas*.

Her er tilføiet: Denne *Mary* er sannsynligvis vår bestemors mormor. Dette stemmer da avskriften antagelig er skrevet av *Karen Arbo*, datter av d 6, *Jens Arbo*.

Her kommer så navnene på *Jens Arbo*s 12 barn med fødselsår, og derefter:

1810, 11te mai døde min kjære hustru *Mary Ann Arbo* født *Ray* mellom 2 og 3 morgen, 65 år 7 måneder og 9 dager gammel.

Jens Arbo.

1818, 12te august døde min uforglemmelige far *Jens Arbo* kl. 11 om formiddagen efter nogen timers upasselighet stille og rolig i sin alders 81 år.

Mary Ann Hansen, f. Arbo.

NAVNET HØEG I NORGE

Navnet Høeg er gammelt og kjennes i Danmark fra middelalderen. Den nu utdøde adelige slekt Høeg i Danmark føres tilbake til en Bo Høeg til Ørum ca. 1350, hvis sønnedatter blev gift med Nils Eriksen av slekten Banner til Skarregård på Mors. Deres sønn Peder tok navnet Høeg. Hans sønn Nils Høeg hadde betydelige stillinger som lensmann og riksråd. Fra disse nedstammer slekter av navnet Høeg, som muligens ennu har holdt sig. En gren tok senere navnet Høegh. Til denne slekt hører den ridder Just Høeg som var vicestatholder i Norge fra 1682 til sin død 1694. Han er begravet ved Vår Frelzers kirke i Oslo. Han hadde ikke etterkommere.

På vår Nils Pedersen Høeg's tid var det i Norge flere familier av navnet Høeg, i Borgund i Sunnmøre, Bergen, Kristiansand, Bryn i Rome-dal og i Drammen. Noget før den tid kjentes navnet i Stavanger.

En slekt Høegh i Norge kan føre sin avstamning tilbake til Schlesvig, hvor det i 1543 levet en mann ved navn Calli Hoeck, hvis etterkommere i 4de generasjon tok opphold i Horsens. Fra disse nedstammer også statsminister Ove Høegh Guldberg.

I 1728 fikk en Peter Høeg bevilling til å drive musikanttjenesten i Fredrikstad, Fredrikshald, Moss og «dessen» distrikt. Han nevnes i Col-lets «Gamle Christianiabileder».

En Nils Pedersen Høeg var i 1700 tallet boktrykker i Kristiansand. (A. Juel).

En foged Søren Pedersen Høeg, d. 1729 var foged i Buskerud fra 1698 til 1728. Hans sønn Peder Sørensen Høeg, slottsfoged i Christiania, døde 1731, uten mannlige etterkommere. Av hans to døtre var den ene Petronelle f. i Christiania 1731 g. m. Gabriel Smith, hvis sønn Anders Gabrielsen Smith ansatte Nils Pedersen Høeg som lærer i Strømsfjer-dingen. Anders Smiths sønn het Peder Høeg Smith.

En skomaker Rasmus Nielsen Høeg blev gift på Bragernes 10/1 1695. Han døde på Strømsø og blev begravet 20/3 1737, 79 år gammel.

En Ellene Rasmusdatter Høeg var g. m. Christen Taysen, skipper, bosatt på Bragernes. Hun blev begravet 11/1 1696.

Det var også andre av navnet Høeg på Tangen. O. R. Sakfører A. Juel skriver om dem at de nedstammer fra Ole Jensen Høeg f. ca. 1682 d. på Tangen begr. 27/3 1764, 82 år gammel. Han tok borgerskap på Tangen 1716, men etter å ha sagt det op «for nogle år siden» tok han atter borgerskap 1752 for å «bruge en liden huusnæring» — altså høkerborgerskap.

Ole Jensen Høeg var gift 3 ganger og hadde efterkommere på Tangen gjennom 3 ledd. De fleste av dem er død på Tangen.

I 1715 tok en Christen Mathiesen Høeg borgerskap på Tangen, men opsa det igjen 1742 og har vel da forlatt byen.

Elen J. Høeg skriver: «Forundelig at her finnes kopi av et dokument fra 1707 hvori finnes navnet Lauritz Høeg og Ole Olsen Høeg som kjøpere av en byggetomt av en Holst som da eiet Kobbervik. Men neppe står vel disse i forbindelse med vårt samme navn eftersom den gamle Høeg skulde være dansk.» Hun nevner dette sammen med andre gamle dokumenter som ennu finnes mens dette er tapt. Som man ser kan det heiler ikke tenkes nogen forbindelse mellom disse to Høeg'er og Ole Jensen Høeg medmindre den skulde gå minst to generasjoner tilbake.

Blandt Peter Høeg's efterlatte papirer fantes et skjøte dateret 22/6 1824 hvori er nevnt en Stine Høeg, enke efter Hans Knudsen Dandserud. Hun er antagelig død det år. Hr. Juel opplyser at Hans Dandserud og Christine Sørensdatter Høeg blev gift på Tangen 15/8 1790 efter kongelig bevilling. De hadde følgende barn: Søren Høeg døpt på Tangen 16/11 1790, d. 18/5 1800. Knut Jørgen Høeg døpt på Tangen 21/7 1799 og Knut Simon døpt på Tangen 11/9 1803. Hvem hun kan ha vært vites ikke. Heller ikke er det mulig å si av hvilken grunn dette dokument er kommet i Peter Høeg's besiddelse, muligens han har fått det som tak-sasjonsmann.

Navnet Høeg er nu sjeldent i Norge. Fullstendig fortegnelse over en annen slekt Høeg er medtatt i «Slekten Kobro» ved sanitetskaptein J. Kobro, Kristiania 1921. Den oppgis å stamme fra urtekremmer i Bergen Balthazar Høeg g. m. Birgitte Marie Smidt. Deres sønn Christian Rasmus Marcus Høeg f. i Kjøbenhavn 11/9 1786 var først urmaker, men tok senere tannlægeeksamen og praktiserte som tannlæge i Bergen. Han var g. m. Kirsten Kobro. — Blandt min fars papirer fant jeg et brev fra skibsmegler P. Mahler i Skjelskør, hvori oppgis: Ar 1751 24/9 ekteviedes pastor Marcus Høeg m. frøken Mette Marie Steeman. 5 barn. Hun døde 1758 og han giftet sig med frøken Else Kristine Lestoe. 13 barn hvoriblant som no. 9 ovennevnte Balthazar, som hadde 4 barn.

(Norsk Slekthistorisk Tidsskrift 1929 s. 143 og 1930 s. 216. Personalhistorisk Tidsskrift 1925 s. 294, 1885 s. 268, 1920 og 1926.)

BORGER BREV FOR PEDER HØEG

Borger Brev for Peder N. Høeg som Seilmager og Høkerie.

No 4 7de 24 Skilling.

Søren Ring kongelig Majestæts Byefoged og Byeskriver samt ene Magistrats Person udi Strømsøe Gjør Vitterlig, at Aar 1795 den 17 Marty fremstillede sig for mig Seilmager Peder Nielssen Høeg som begjærede at aflegge sin alderunderdanigste og Troskabs og borgerlig Eed, og derefter at blive antaget til Borger, som Seilmager, samt tillige at maatte ernære sig af Høkerie og anden smaa Næring paa dette Sted, hvorpaa han blev admitteret til og aflagde sin allerunderdanigste Eed, i henseende Troskab til Kongen, Lydighed mod sin Øvrighed og Skyldighed imod sine Medborgere, og derefter blev han for indbemeldte Profession og Næring i Protokollen indtegnet, thi bliver bemeldte Peder Nielssen Høeg efterdags berettiget til at ernære sig af forbemeldte Haandtering og Høkerie her i Byen, og delagtig gjort udi alle de Privilegier og Rettigheder som denne Byes Borgere i almindelighed enten allerede ere givne eller herefter allernaadigst forundt worder, imod at han efter sin Evne og Leylighed svarer som hans Medborgere de allernaadigst paabudne og extraordinære Skatter, samt forretter Byens personelle Tyngder som hannem efter hans Stand og Vilkaar med Billighed paalagt bliver. —

Til Bekræftelse udstedes dette Borger Brev under Byens Segl og min Haand. —

Strømsøe ut Supra
Ring. L. S.

Ole Dahles borgerbrev datert 21. desember 1767 er omtrent likelydende.

LÆRLINGEKONTRAKT

Copi af Lærlingecontract.

Vi underskrevne Seilmagermester O. A. Høeg og Christian Carlsen, Fader til Julius Christiansen har Dags Dato oprettet følgende Contract med hinanden.

Jeg O. A. H. erklærer herved at have antaget Drengen Julius C. 18 Aar gl. for paa følgende Vilkaar at oplære ham i Seilmagerprofessionen.

1. Julius C. tiltræder sin Lære idag og forbliver hos mig 4½ Aar.
2. I bemeldte Læretid nyder han hos mig Kost og Logi og efter den halve Læretids Forløb en simpel men anstendig Klædning bestaaende af kort Trøie, Vest og Benklæder samt 2 Skjorter og naar han har udstaaet den hele Læretid og i samme opført sig til min Tilfredshed faar han en Svendeklædning bestaaende af Bonjour, Vest, og Benklæder samt 2 skjorter og 1 Klædeshue og et Par Støvler. Desuden skal han til de nødvendige værdags (?) Klæder og Vask udbetales 6 Speciedaler aarligt.
3. Fra han indtræder i Læren og til han har udstaaet denne skal jeg selv (?) have tilbørligt Opsyn med Drengen i enhver Henseende som kan bevirke til hans Fremtids Vel og behandle ham forsvarligt saaledes som Loven om Haandverksvæsenet foreskriver.

Derimod tilstaar jeg Julius C. paa forannævnte Vilkaar at have indgaaet i Lære hos hr. H. og forbinder mig til i de anførte Læreaar at vise mig flittig, tro og lydlig samt udføre hvad der overdrages mig med Villighed og Ufortrødenhed ligesom jeg ikke skal forlade min Mesters Hus for (?) (to eller tre ord uleselige) egne Anliggender undtagen jeg dertil har speciel Tilladelse

af mig Drengens Fader.

og øvrige underskrifter.

Denne kontrakt er antagelig utstедt før 1855, da det blev utstедt en annen lærlingecontrakt hvor lønnen var 10 spd. året.

BREV FRA PEDER WIUM

TIL DATTEREN BERTHE

Kiære Datter.

Ieg vil bruge Pauli ord i sine breve Naade være med eder Fred af Gud Fader og den Herre Jesu Christo Bud glæde eder fordi de glæder os ieg tåker eder hiertelig for tilsente og meget mere for eders Rekomendation ieg ønsker at Gud vil velsigne eder i alt hvad i tager eder for som lovligt er og at Gud vil velsigne og bevare eder fra alt ont og forføriske folk. Steen på Tangen har taget toe mænd til vidne paa de toe som skrev under testamentet at Ingebret var ved sin fulde forstand da det blev skrevet og tinglyst det saa ingen skal gjøre ham noget bryd her- efter da moster sagde til hannem at han skulde give os gamle svarede han det gjør han om han vil, dersom og de er fornøiet med lysene som ieg ike andet troer dem til og de haver nogen som vil ha de lys saa re- komandeer dem til os om det er muligt, faaer Johan hest saa kommer han og inger til eder paa søndag om Gud give dem helse og det bliver gott veir, ieg kan sige de kom vel til pas vi er skyldig Jacob Lorentzen og han truede at stevne os ind for Commissionen men nu betaler vi det vi tiener saa faaer han at tie saa lenge til vi kand betale ham resten. Hvad nyt er angaaende kand Inger fortele om hun kommer hermed slutter ieg med at forblive eders fader til døden

Peder Wium

Strømsøe d 24de Februar 1799

Casen koster 1 //8 og 2 //16 skilling følger tilbage.

(Utenpå).

Bertte Wium

hos H. Captain Lorentzen

til

Holmestrand.

Peder Wium var også lysestøper. Han har bl. a. hatt leveranse av vokslys til Bragernes kirke. 2 alterlys av voks kostet 1765 20 rdl.

(A. Juel)

BREV FRA O. A. HØEG
TIL SØNNENE FREDRIK OG THOMAS I OSLO

24/9 71.

Kjære sønner.

Først har at melde dig min Fredrik at det særdeles glæder mig Du har saa uventet godt bestaaet Din Examen. Jeg haaber næst Guds Hjelp at Du fremdeles uden Bekymring for det daglige kan fortsætte med den øvrige Studeren. Herren hjelpe Dig til Helbred og Kraft dertil som hidtil. Naar Du tiltrenger Penger saa maa Du melde mig det og hvormeget Du nødvendig maa have.

Dig Thomas maa jeg underrette at T. Wærner vil gjerne modtage Dig førstkommende May, før har han intet at forvalte, men paa knap betingelse. Han vil for næste Aar ikke give nogen Løn undtagen et Gratiale til Nytaar, og efterat Formanden har bekommet det Vedaffald han for aaret tiltrenger saavel som Wærner selv til sit Værelse og Kontoret, som skal være hos G. Pay ved Broen, saa skulle Du faa det øvrige Affald hvilket ikke skal være saa ubetydelig efter skaaren Last. Du maa være om Natten der oppe ved Kontoret, thi han vil Du skal være Casserer. Kost maa jeg skaffe dig. Min tomt har han leiet hvorfor jeg skal have 80 spd. Aaret. Jeg vil gjerne Du modtager dette Tilbud, skjøndt noget lidet tillokkende for Din Tid, men han antager ellers en anden og da er der intet mere for Dig at tænke paa. Kan Du blive hos Din Parr til Vaaren mod Kost og Logi saa er det vel, hvis ikke saa kom Hjem og velkommen Hjem.

I være kjærligt fra Eders Fader hilset

O. A. Høeg.

SØVRINE NIELSENS BREVER

Alle kommaer er tilføiet av mig (S. A. H.) Skriften i brevene er så tynn og falmet at tynne streker og prikker omtrent er forsvunnet. — Endel uvesentlig er sløifet.

Brev fra Søvrine Nielsen i Holmestrand til datteren Elen Johanne Høeg.

Min inderlig elskede døtre naade og fred af vor here Christus være hos eder, det er mit eneste og uafsladlige ønske for der ale og lad aldrig det gaa dig af tankene, værer bepyded med ydmyghed thi Gud vil at vi skal ydmyges under hans veldige haand, og det maa skee i de unge óg gode dage at naar onde og gamle komer vi da kan have de rete frugter der af. ieg kunde vel opregne en hel del exemplar for dig men det er over flødigt for dig, thi du finder dem i de velsignede bøger som du har. hvor det gledet mig med dit brev lader sig ey skrive ey heler den be- klemelse ieg gik in med da ieg ey saa der lenger paa veyen, og vor tomt det var over alt, men ingenting var det naar ieg nød den store trøst at du i dit indre var fornøyet, som du inderlig har aarsag til, vær for alting din snilde og veltenkend mand hengiven og glem aldrig den . . . telse du skylder den gamle for hans skyld, thi det er ey sagt os forgieves, staa op for den gamle og ær den graahaared, skøn paa at du har en utretelig vogter ved din side som vil dit vel, og lad hende ingen uret lide, hun har lid ubehageligheder nok, nu bliver du vel kied af at lese min moral lenger, men vid den komer fra et moder hierte. nu om noget husligt, er det dig om at gjøre at faa kleder til seng da skriv derom. Petrine her er enu mang smaating som tilhører dig som skal blive sent naar der gaar bud. er der nogenting som du behøver som er hos mig da maa du endelig skrive derom, da skal ting være til tjeneste, det nye som er fore faldet her siden du reyste er at greager enken er død fra 7 barn som nok ike føler tabet, og gamle matis greager er død som først fik en svær blod- størtning og siden et størt slaud (?) saa han rev sig istøker.

Marie sider inde vær dag og hana sider og syr kiole til lars væyde- man og ieg gaar i huset, er det mulig da sender ieg her med en liden

ret fisk og kurven, det er ey lenger tid maa altsaa hilse først fra hendrik han skriver til dig og reyser til dig vær dag, og idag med det same han vaagnet fortalte han saa dig og Høg i grina. vær du med din snile Høg paa det beste hilset fra os ale og til min dyrebare petrine og peder.

Holmestrand de 26 october 1837

S N.

Søvrine Nielsen til datteren Petrine.

Min snile og kiære Petrine mange tusin tak for al din beviste godhed mod mig saavel denegang som ale tider. Ieg har desvære intet at løne dig med derfor, men den som har vort og er al godheds giver vil vist gienielde dig for alt, thi han alene seer vore hierter, og alt hvad ieg kan for eder er at opsende mine vel uværdige men vel mente bønner for eder ale, at han vil give eder et sind udi Christo saa har vi ale baade free og ro. du og dere ale maa aldeles ike være bekiøremet for mig, da ieg for det Nærværende mangler slet intet og ønsker kun at ieg aldrig maa faa mindre saa er ieg vel fornøyd. ieg har intet andet ønske end ieg havde de velsignede barna deres lit nærmere hos mig, at ieg kunde være dem til lit hielp og hyge, du kan tro ieg savner dem naar vi sider her alene, det var en stor glede ieg havde Elen og høg til følge hid, men havde vi ey komen til at reyst den gang da havde vist ike kundet reyst siden, thi kulden har taget til vær dag. her er saa koldt men gud ske tak ieg har nu god vee og vi brender og døgtig kan du tro, men kuns bare i kamerse ike ikiøkenet siden Elen var hieme, vi er io gudske tak taalelig friske, men hana har faaet en ley hoste men hun er bedre i sine hender, men ieg tør ey lade hende kome i vand med dem nu, agate har vi ey hørt det minste fra siden Elen var der. mange tak for kagene ieg var vel fornøyd med dem, nu maa ieg bry dig med om du vil sende mit vide siørt, du kan tro ieg angrer at ieg ey har faaet en ny kaklovn, ieg tenker saa meget paa der som mistet deres ikiøkenet og bege dere som gaar i saa tynde kleder, nu sender ieg med Ole kurven og schialet og tina med høgs buxer, nu maa du hilse ale barna ieg synes ieg ser vor glade de blev da de fik se mor og far igien, gud bevare dem nu fra at blive forkiølet, sig mig endelig vorledes Emilie har vort, stakels hende som er saa liden og maa gaa paa gulvet og blive saa kal, ieg kiender vor ieg fryser paa mine ben, nu i dete øyeblik kom her to breve med posten et fra Anders og et fra (T?) bege kostet 16 skilling det er saa felt med den svære portoen da det er saa smaatt for penger, idag er hana usel av hoved pine ogsaa hoster hun ret meget, gud være lovet ieg er saa vidt som ieg er, ogsaa har vi intet at gaa ud efter undtagen den ve som vi brender her, og det er en gang om dagen, Elen har vel talt om asylet med Peder gid Peder vilde

tenke over det medens han har det, for alting er io saa ubestendig for os ale, men forsigtighed maa og bør vi bruge saa har vi intet at angre paa om det sker nogen forandring nu ved ieg ey mere dene gang, lev nu vel og vær ale af mig velsignet og hils gamle mor og ale mine, ieg hen lever din moder.

S. N.

Fra Søvrine Nielsen. Utenpå: til Jonfr. Petrine Nielsen af Tangen.

Min Inderlig kiære Petrine tuseind tak for dit for mig kiær komne brev, du kan tro ieg er glad værgang ieg seer fra der at de er ale friske og har guds ord iblant eder som er og bliver det beste af alt, ieg ved ey hvad ieg skal sige om mig selv eler vor ledes det vil blive med mig eler vorlønge det kan vare, ieg har det med den gruelige sveden enten ieg rører mig eler ike, kan ey engang side stile og bine uden ieg bliver dy vaad, saa lenge ieg gaar er ieg taalelig men saa snart ieg sider saa komer sveden, saa ieg ved ey vor ieg vil gjøre af mig, der som du saa mig nu bare ieg sider og skriver vor vaad ieg er. men det er vel ingen raad for det thi det maa vel være kreftenes aftagelse da ieg har liden appetit og liden søvn, ieg har gudsketak ingen nærings sørg thi Jeg mangler intet, gud har paa en siult maade for mig uværdige velsignet min smaa hantering ivinter. Jeg er ey bleven skyldig og har betalt ale skater og nylig kiøbt en tynde brenevin (dette ord er strøket med annet blekk — sikkert Elen J. Høeg's) og har nu 30 M (?) inde saa naar ieg bare kunde nyde noget af det ieg har med hilsen saa er ieg ret fornøyd. du siger du har tengt paa mig for vee, men siden ieg var saa heldig og fik dene ovn og det les kol da har det vort som ingenting, og nu har ieg sat bort baade bierk og asp og furu vee paa gielden og bare brent pine vee og kol, gud ske tak for alt, ike ieg here men dit navn være æret, hana har tre og et halt barn i skole om ugen, saa hun har en mark og 18 om ugen, og di penger skal hun have selv og har haft dem hele tiden saa hun kan bruge dem til sit eget stel, og det gaar ret gaat saa vi er for nøyd bege, vis gud vil ieg skal leve da ønsker ieg ey at du forlader Elene føren de er ferdig med det som er nødvendig, og saa maa du tage Peter med dig for saa kan han blive lit fra vent Elen, og saa kan han være her en tid saa kan en af os følge ham op igien, ieg er fornøyd med vem af dem der kómer, men da han er saa traad paa mora, saa var det gaat at han kom bort en stund. værken du eler Elen maa gjøre skielsmisen for tung men overlade til den gode gud al deres sorg, han styrer alt til det beste, og tenk at du kan kome til hende igien naar det behøves saa lenge du er hieme og det hober Jeg du bliver, thi har gud unt mig lenger liv da er mine krefter ey til at have dete stel som ieg har med hana alene flere

vintrer. og med guds hielp skal du vist ike blive hieme for intet. men alt maa vi sete i guds haand. vi har modtat et gode af ham som saa mange savner. ieg skrev om fredag til Elen i den tanke at der skulde kome nogen men ney, idag er det tirsdag og imorgen venter ieg A saa faar ieg det vel frem, lev nu saa vel og vær hilset fra os ale ieg henlever dih moder

S. N.

Med Elen J. Høeg's skrift er tilføiet: Febr. 1844.

de 24 Februar 1845

Min kiære Elen Mange glade dage har ieg nyt med dig og din omsorg for mit vel. enogsaa i dine barneaar da du maate dele den tunge siebne med mig at savne baade din og min forsørger. da lød fra dine barne leber gid ieg kunde giøre dig hielp, og det gjorde du ufortrøden og uden fordring i den tid da ieg mest behøvde den, og da Siebnen skielte mig ved dig gav mig kaar gud være lovet saa taalelige at ieg har ey trengt til den hielp som ieg den gang gjorde, men ieg har i ale henseender aarsag til at take og velsigne dig for den omsorg du viser mig i at (?) noget for mig, gid du saa sant var mig saa nær mangel gang, ey for at under støtte men for at raadføre som ofte behøves, nu er det da endelig om oven som ieg mener din umage du har haft med for mig saa alt var paa (?) hender. igaar eftermidag fik ieg den op og med det same lagde vi i den og det var ey et korter før kameret var saa varmt som det ey har vært ivinter, foden var akorat pase paa høyden og nu er den vel en halv alen ifra muren med den foreste ende, og den kan lige hel fuld og døren staa aaben og slet ike ryge ind, og ieg kan kare pladen fuld af glør og koge baade van og kafi i den saa ieg er ret glad at ieg har faat den, men du har ey sagt hvad den koster omenskiønt nu tør ieg ey vente af de penger ieg har for skatens skyld, men faar ieg solt den anden saa skal ieg sende dem strax, ieg ønsker nu at du og Høg var her saa kunde di side ved vær deres ende af oven thi nu er det saa stort rom at en stol kan gaat staa inde i krogen, du tengte ieg syntes det var for meget i fragt til Johan men langt der ifra, men han sagde at du havde selv akodert med ham, med fragten og mursten og arbejds løn for at sete den op blev det alt samen en halv daler saa ieg syntes det var let og paa 5 timer var alting istan, men som du vet her er ont for vand og vi bege er usle saa vi fik ey skuret saa her er meget stygt og oven meget fel av al den klining med leer, men naar det bliver mildt i været saa vi kan faa skuret. nu er da Olsen reyst igien, nysom gik op til ham og bad ham gaa og høre sig om arbejde, saa vilde han selv til faticommissionen

om at faa hielp til hende og saa fik først 2 daler og saa skal hun faa 12 daler til husleye, men hun har ey nogen hus faat enu men hielp faar hun da nu saa hun er komet til at bage lit, vilken glede det er paa os for hver dag har vi haft det saa gaat og varmt thi ieg har kiøbt et lest kol og git en daler for som ieg tror er dyrere en en favn vee, og saa sliper ieg at lade den huge eler siære og varmer saa herlig du kan ey tro det. du maa sige mig hvad den koster en gang faar ieg vel betalt den, ieg er gudske tak bedre nu men i forige uge var ieg ret usel saa ieg var bange ieg havde blevet som ifior, ieg har haft uløst baade paa mad og kafi det var mange dage ieg ey kunde lide kafi og havde saa ont for brøstet som var usedvanligt for mig, men saa kom ieg på den tanke det kunde være mosot *) og saa lod ieg mig maale saa havde ieg haft den i 12 uger, men nu tenker ieg med guds hielp det gaar over, hana er ogsaa meget bedre. det er saa langsomt for mig efter barna, saa hurtig som de 5 uger gik som ieg var hos der saa lange synes ieg dise tre har været som ieg har været fra dere, men det maa ey være anderledes. saa vil ieg take gud for dere ale og ned bede hans velsignelse over dere ale, nu må ieg take dig saa meget for det deylige søndags blad hvilken glede ved at lese saa opvækende og trøstende et foredrag der saa inderlig minder os om det korte og ubestandige vi her har at stride med mod det som venter os, lad det ofte og trøste dig derved i nødens og modgangens timer og strebe at gleme det forbigangne, og for alt gled dig i dine snile smaa ieg kan med ret kalde dem ale snile da der intet ont ytrer sig hos nogen af dem, nu maa du hilse dem fra mig det er en duke med til dem vær og en hest til peter og en til vær af peders (resten av brevet som svarer til omtrent en halvpart av det foregående er revet bort)
lev vel og hils til ale vores og vær du altid hilset fra mig som henlever din moder

S. N.

de 24 februar 1845

Min snile Elen ieg vil enu en gang for søge at skrive dig til om ieg kan, ieg er jo gusketak meget bedre imin arm men kan ey faa den saa høit saa ieg kan binde paa mit hoved enu, men der som du viste hvilken værk ieg havde mandag og tirsdag da du var reyst men saa fik ieg uld og varmte havremel paa den saa dalte værken, ieg har ey lagt til sengs gud ske lov thi saa lenge ieg er af senge saa gaar det an da, men stakels

*) Mosot, en sygdom som ytrer sig ved avkrefvelse og matthet. Mo, mot = matt.
(P. Chr. Asbjørnsens Norske Folke- og Huldre-Eventyr).

Petrine hun slider for det hele, gud give hende hilsen og taalmodighed. dine smaa piger er flinke og fri for hoste de er snile og leger saa pent inde nu det blaaser, sa gud unde dig forstan til at omgaa dem med thi de har fortiligt gemyt N (Nicoline) er frøgtsom men M (Mariane) er stiv naar det komer til lit ont som er en natur hos hende, men med det gode er hun baade flink og snil derfor maa du lege merke til dem bege, nu komer da Christofer Selvig som er lit mere greye paa en den anden, ved du nogen sted som er gode gryn da sig ham det hvis ike skal han høre efter selv thi di vi fik er ey ret gode, tror du det kunde bli nogen rug at faa hos Kiær om en tid naar vi faar betalt den vi har, thi nu har vi snart bagt op den første som vel er naar vi bare komer til vaare penger for den, thi naar vi hanterer den da logter det brent rug over hele huset men den siker sig godt baade i brø og kager men er mørk og smager brent, den siste har vi ey malt noget af nu, dene bede ost gir du moster fra mig, er det nu beligt for dig da sen olien med og sig vad den koster, ieg hober at du faar din hat uskad nu, det underste lag af egne er af mine egne som er nylig verpet, bomulden kan du sende ud igien. idag har ieg kiøbt en sau paa 2 pun for 2 mark og 16/ pundet, ieg solte mine 4 ænder for en daler, ieg ved ey mere nu. men er plommer modne da bed maaster om nogen til mig og barna thi nu bliver de ey ristet. hils nu til peder og ale hans de har nu vel følt magrete til sit vile sted, lev nu vel og vær du med ale dine hilset fra os, Maren og Agate har ieg ey seet siden du var her. barna beder at hilse far og mor saa meget, de er snile, og bestemor og tante Maren, gud være hos eder og os saa har vi fre og ro, lev vel fra din moder

S. N.

de 17 September (muligens oktober) 1845.

Snile Elen ieg maa skrive lit da Stofa skal gaa efter midag men med hende vil ieg ey sende penger, men om fredag komer nogen fra Holtan saa skal du faa di vi har, ieg har nok en ti tol daler i kober men dem er fortonge til at faa sent til lans, brødhandelen er stanset noget hos os, vi bager kuns en to tre bagninger om ugen nu men dermed er ieg fornøyd da det var altfor svært for Petrine, gudske tak for ieg har hende, du kan vel aldrig tro vor snil og hygelig hun er bleven med mig, vis ieg ey havde faat hende da hana er saa rent udenfor alt det som hører huset til, iomfru Lene begynte skolen igaar men blev saa usel at dersom hun ey faar hielp saa kan hun ey holde den, hun vilde at hana skulde gaa der og holde den men ieg vet ey om hun kan blive saa bra. barna dine er

flinke og snilde du kan tro de har moro, her om søndags før middag kom Nysoms og Calmeyers og en av Jøren holstes barn og tog dem med sig paa pausetangen saa de kom ey igien foren sen midag, og om efter midagen gik petrine og ieg med dem over fergene og ned den fele mølers klev ved bilit, men gaata (?) var ey hieme saa vi gik tilbage og kom ey hiem før kl. 8, idag liger hana rent tilsengs i stuen og petrine bryger thi ingen var ey at faa. du kan tro ieg strir med Ma (Mariane) med lesningen det gaar traat men dog synes ieg hun er komen sig noget, ieg leser vær dag med hende.

Nu faar ieg fortele dig lit nyt om søndag fik Agata brev fra fru Kasper (fru sogneprest Castberg i Larvik) om hun kunde skafe hende en hus jomfru eler om hun selv vilde kome igien, thi hun haaber at presten skulde faa Sanehere kal (Sandar) og der er en stor preste gaar som de kan holde tol kiør og 3 heste, men vis de ey faar det saa blir de der de er og saa siger hun at de har kuns to af barna hieme og skriver meget venskabeligt og galant men ønsker svar saa hastig som mulig, og da Agata er saa kied der hun er saa var hun resolveret strax at sige op saa nu er hun bestemt til at reyse til laurvig til høsten igien, det var ingen af os som gav vort samtyke dertil men hun selv var ferdig, Gud lade det blive til det beste for hende stakel som skal tomle om efter sit brød. hun skriver dig vel til selv, vil du give maaster dise baand og sige hende at vi har kiøbt et halt pun smør til hende for 8 m, saamers smør, og det skal vi sendt hende med dem om fredag, maa vi da slet ike vente dig med de andre to, Søren sagde at Peter graat saa for han ey fik lov at følge med til mig saa ieg havde saa ont af ham at ieg gierne gaat efter ham naar det ey havde vært saa langt, ieg angrer saa ieg var saa tidlig for dig for nu er det meget vakrere. nu ved ieg ey mere, gud være hos os ale med sin aand og lev vel og vær hilset frå os ale S. N. og skriv om du tror at kome saa kunde vi sende Johanes efter dig

— — —

På dette brev har Elen J. Høeg skrevet: «Min moder Syvrines skrift».

På et stykke av et brev:

. gudskelov vi lever vel, petrine er meget snil og tilfreds saa ieg er rigtig for nøyd, ieg tenkte saa meget paa dig om pinse morgen da huset var rent og tengte vor glad ieg var den tid da du og høg kom til mig, men saa kan ieg nu glede mig i barna dine, vi har nok en del smaa penger at sende men koberet kan vi ey uden der gaar til vans men søl penge tenker ieg sender med E. Holter om taars dag

. . . . Gud bevare dig og ale vores og glem ey din snile peter, gud

give der ale hilsen, saa venter ieg der ale til sant hans tid, ieg tenker vel Peder følger med og tager sine med
lev vel og vær altid hilset fra mig

Holmestrand de 2 juni 1864

S. N.

Min inderlig elskede Elen gud unde mig den glede at faa see nogle faa linier fra dig, da ieg er og bliver i den største uro for dig til ieg faar høre noget fra dig, men for alting anstreng dig ike for nogen ting, thi alt hvad som angaar det huslige kan vi tage ien men liv og hilsen kan vi aldrig kalde tilbage, og tenk paa at du bare er 14 dage hen, vær forsigtig om dig selv om ingen af dine omgivne er det, thi de er ale uerfarne og frøgter ey for følgene af en uforsigtighed, men du som har saa mange om dig som har saa stort krav paa din moderlige omhud maa og bør gjøre alt for at vedligeholde dit kald, ieg var saa tret af kiøringen, du kan tenke vi kom ey hid føren kl 9 og vilte kuns en halv time på aas, men frøs gjorde ieg slet ike, thi ieg var ligesaa svet baade da ieg kom til aas og hiem som da ieg gik hos dig, men en bry hest var det ogsaa støte vonen saa at ieg kiender det nu i min bag, men elers er ieg gud ske tak Rask som ieg var hos dig, gid ieg nu fik dete af sted iaften og kan ieg da sender ieg en par brør med omenskiønt de er gamle og en abelsiin til dig, vi har kiøbt til hana ogsaa. er det dig mulig da sen mig det som ieg fik av . . . Christofersen til at gnide mig med, og skriv saa vad det heder thi ieg glemer det, og saa liger det lit salve i et papir paa hylden efter mig, gud være hos dig og ale dine og tag barne iagt for det skarpe vær lad dem ey kome ikiøkenet og luft ey i kameret, nu må jeg slute, ieg har vel de snese gange været ifra dete thi det er noget bestandig, lev nu vel og hils H og ale barna og M H (Maren Høeg) om du taler til hende og til peder og agata.

tirsdag de 30 mars (Med blyant tilføiet: 1847).

Min kiære Elen ieg skulde for søge om ieg kunde skrive lit om der kom et bud iaften og vi venter efter bud fra dig for at høre om Bmor, her er tomel om kolera, det er gjort færdig hus til at tage mod dem i for ale fatige, gud vær hos os ale, vi fik da endelig brev fra agata idag som du seer. vi er gud ske tak ved det gamle men din Sofie er saa flink og til lige saa snil som hun var blevet et helt aar ældre, thi det er en stor siel-denhed at hun skriger for nogenting. men aldrig nogen dag undtagen hun sier ieg vil hiem til far og mor, og alt det som faare falder som vi kan

sige du maa ey gjøre det da siger io morami sa det, og om aftenen naar k er 8 siger hun ieg vil lege mig, saa kler vi af hende og leger hende i benken ogsaa saavner hun ganske stilt enten vi er ine eler ey og saaver helt til maargenen undertiden til den er 8, du maa være ganske rolig for hende thi ieg er vis paa vis hun lever at hun bliver baade snil og flink og en forstan som er meget over hendes alder, hils peder og sig tak for hans brev men vi holder ey af at vente dem nu, bed en af . . . pigene skrive vis du ey har tid og vær ale hilset fra S. N.

de 19 august 1853

her er somel bestandig.

Min kiære Elen ieg har i hele vinter brugt at skrive dig til men da ieg aldrig er frisk og bestandig misfornøyd med mig selv da ieg ey har krefter til noget, saa maa ieg side her inde lugt thi kulden her lader sig ey beskrive, men gudsketak for alt saa og for vi har haft overflod af ve mad og kleder ieg har aldrig telt maanedene saa flittig som i dene vinter og ventet vær maaned, men det er det same vær morgen men ieg kan ey take gud som ieg gierne vilde af mit hierte at han har givet petrine saa god hilse og kraft til alt sit arbeyde, men du kan tro det var fælt da hun fik den værkefinger i den stærke kulde, hun sad ved ovnen den lengste tid af naten og holt den i tran og varm grød, men vi kan være glad at det gik saa hun var aldeles ilige stiling undtagen at hun ey kunde bage i 3 uger men kiøbte brød hos de store bagere og havde 12 paa daleren, thi da hun ey kunde faa nogen til hielp som kan sete dey og gresle hende til lax, men igaar bagte hun brød og to bagnin kager og da har hun mor olse med sig, ieg er gud sketak taalelig men ful av iegt over alt saa stiv at ieg nepe kan klede mig selv, du kan tro ieg har ønsket mig mange gange hos dig og dine baren men det har io vort naragtig thi ieg er glad vær gang ieg hører og ser at du og dem er friske og du gleder dig idem, nu faar du see turen er komen til Agata stakels hende som saa tidlig skal være saa usel, men ieg er bange for at hun var for tilig frisk og vogede sig for tidlig da hun var i kirken med barnet selv. og da Anders var komen hiem havde et stort selskab til kl 4 om morgenen og der efter var di iet selskap og alt var iden sterke kulde saa det var altfor meget at vaave, Else L var her og hilste mig og fortalte at Thomas var bra igien, ieg lenges nok efter ham og min kiere Sofie, lev nu vel og hils dem ale fra mig og især du med din H paa det beste hilset, ieg hen lever din gamle moder, det er lenge siden ieg skrev saa langt et brev.

16 Martz 1855

S. N.

Holmestrand 27 Novem

min snilde Elen ieg har lenge tenkt paa at skrive dig lit til men ieg er saa aftagende saa gud vet at det bliver vel ike lenge ieg seer at skrive, thi mine briler blir nu saa dume at ieg nepe kan see med dem, gid ieg bare kunde saa gierne ieg vilde skrive et langt brev, du kan ey tro hvor aftagende ieg er, ieg har saa ont i mine ben for at gaa og sider ieg lenge saa bliver ieg stiv, liden søvn faar ieg thi ieg kan aldrig saavne før den er slaat 12, ieg tenker saa meget paa dere ale og drømer ieg da er det noget om dine minste 3, og de er om mig bestanding, men ieg faar vel aldrig see dem mere, thi ieg komer vel ike til dere, ieg har ønsket at H fik et æren herud ieg synes tiden er saa lang, sielden er Maren nede og petrine maa io gaa efter alt det vi skal have, ieg tror ey at Anine bliver lenger en til vaaren, men du maa ey fortele det thi ieg har ey talt med hende paa lenge. men mor lisa Hansens og hun sagde at fru Somerfelt havde vært hos hende og vilde have grete i annes sted. hun skriver vel selv hiem, stine forskels har faat en dater og er meget ? . men den stakels line og Erik har det meget løyt, hun har nu faat den trede lilegut og siger at det har vort vinter i hele somer og er nok meget smaat med deme, gud være hos os ale og give os et sind med Christus saa har vi baade fre og ro thi dete liv er ey at ligne, men over lade det alt til ham som seer best hvad der tiener til vort beste, gud velsigne dig og ale dine. skriv naar du kan og ver fornøyet i dit kal og vær hilset fra mig først og sist, og vær mod dem som du var mod mig saa vil de tenke tilbage paa dig med glede, gud være med dere ale. Else har nok bestemt sig til at blive her i Holmestrand

(Arstall finnes ikke på dette brev.)

LISTE OVER MARIANES UTSTYR

Mariane med sig fra hjemmet den 29. mai 1861.

Liste skrevet av Elen Johanne Høeg.

1 Chiffonnier	21 spd.		
2 nye sengesteder	9 "		
Sengklær til disse kostet tilsammen	36 "	2	— 12
Tepper og kapper til sengen	1 "	3	— "
20 alen fint linlerret til 2 par laken og			
4 stk ditto var	á 21 sk	7 "	2 — 12
80 alen hjemmevevet til 4 par laken og			
6 stk var	á 16 "	9 "	0 — 8
4 duker		2 "	3 — 0
6 nye servietter	á 4 "	1 "	2 — 0
12 håndklær	á 12 "	- 1 "	1 — 0
12 »	á 16 "	1 "	3 — 0
Bommeski og bomullslærret til undertøi tilsammen ...	5 "	3	— 12
Et fint smørliv	0 "	2	— 8
2 hvite skjørt	1 "	4	— 0
2 nattrøier	0 "	3	— 0
6 nye nattkapper, 4 simple og 2 kammerduks lommetørklær	0 "	2	— 2
2 par nye strømper	0 "	1	— 8
Nye everlasting støvler og overtrekk til sko	2 "	0	— 6
Grått ulltøi til kjole	3 "	1	— 8
For, fiskeben og søm for begge kjoler	1 "	1	— 0
Hvite hansker og brudeslør	0 "	2	— 18
Grå moreng til skjørt	1 "	1	— 0
1 sofapute og 1 skammel	4 "	4	— 0
1 sølvpotageskje	7 "	0	— 0
1 sjal og mantille	11 "	3	— 0
		132 spd.	4 — 8

OVERSIKT

- a 1 *Peder Pedersen (Høeg)* Hove i Smørum sogn, Sjælland.
- a 2 *Søren Pedersen Høeg* f. 1663 d. i Ledøje, Sjælland, begr. 28/2 1710, g. m. Anne Nielsdatter, begr. i Ledøje 3/7 1737.
- a 3 *Peder Sørensen Høeg* f. 1690 sannsynligvis i Ledøje, g. m. Helene Marie, Erich Wallins enke.
- a 4 *Niels Pedersen Høeg* døpt 3. juledag 1722 i Sengeløse, Sjælland, d. 23/2 1803 på Tangen, begr. 28/2.
 - 1) g. 1/5 1767 på Tangen m. Maren Dorthea Christophersdatter (Thoen) f. på Bragernes døpt 25/6 1743 begr. 5/3 1785 på Bragernes.
 - 2) g. 27/4 1787 på Bragernes m. Maren Johannesdatter f. ca. 1760 d. 10/12 og begr. 17/12 1828 på Bragernes.
- a 5 *Peder Nielsen Høeg* f. 14/6 1768 på Tangen d. der 16/6 1818.
 - 1) g. 5/3 1795 på Tangen m. Maren Andersdatter, Hows enke f. 1749 på Tangen begr. 8/12 1800.
 - 2) g. 15/3 1801 på Strømsø m. Anne Cathrine Arbo f. 20/1 1773 i Canterburry eller London d. 2/11 1853 på Tangen.
- a 6 *Ole Dahle Høeg* f. 24/5 1802 på Tangen d. der 22/5 1803.
- b 6 *Ole Alsing Høeg* f. på Tangen 18/1 1804 d. der 25/2 1874. g. 21/10 1837 i Holmestrand m. Elen Johanne Nilsen f. 23/11 1819 i Holmestrand d. 14/8 1914 på Tangen.
Stamfar til alle i det følgende nevnte Høeg'er.
- c 6 *Niels Pedersen Høeg* f. 22/6 1806 på Tangen d. der 22/1 1812.
- d 6 *Maren Maria Høeg* f. 23/8 1807 på Tangen d. der 1/3 1894, ugift.
- e 6 *Jens Arbo Høeg* f. 4/11 1809 på Tangen d. der 4/5 1814.
- b 5 *Johannes Nielsen Høeg* f. på Tangen, døpt 8/12 1769 d. der begr. 20/8 1770.
- c 5 *Johannes Nielsen Høeg* f. på Tangen døpt 21/10 1771 d. der begr. 1/3 1772.
- d 5 *Abraham Nielsen Høeg* f. på Tangen døpt 15/5 1773 d. der begr. 31/7 1774.
- e 5 *Maren Carine Høeg* f. på Bragernes døpt 17/10 1782 d. i Strømsfjordingen begr. på Bragernes 19/2 1783.
- f 5 *Maren Christine Høeg* f. på Bragernes døpt 28/4 1790 d. ?
- b 2 *Anders Pedersen Høeg* f. ca. 1668 d. 1700 g. m. Kirstine Adamsdatter Mejer, begr. 3/7 1713 i Roskilde. 2 døtre Cathrine Kirstine og Helene Marie, g. m. a 3.

OLE ALSING HØEG OG ELEN JOHANNE HØEG'S EFTERKOMMERE

- a 7 *Anne Nicoline Høeg* f. 3/8 1839 på Tangen, d. der 19/5 1900, hjemmedøpt 11/8 1839, i kirken 11/1 1840. Faddere: Madame Anne Cathrine Høeg, Jfr. Petrine Nielsen, faren og ungkarl Peder Wium Nielsen.

Hun bodde hele sitt liv hos foreldrene og forestod en tid før branden i 1870 flaggsyningen for seilloftet. Elen J. Høeg skriver: «Elsket og avholdt som hun var av alle de mange hun kjente, hviler hun med takk og velsignelse over sig.»

Ved sin død etterlot hun sig 4000 kr. til det legat som skulde opprettes og kalles «Ole Alsing Høeg og Hustrus Legat», dog skulde søsteren Emilie ha rentene så lenge hun levet. Det øvrige hun etterlot sig fikk søsteren Sophie efter at det var fratrukket, som hun hadde bestemt fattige skulle ha.

- b 7 *Sina Mariane Høeg* f. 15/11 1840 på Tangen, d. på Lysaker 10/12 1922, begravet på Tangen, døpt 25/12 1840. Faddere: Moren, Jfr. Sally Strøm, kjøbmann Jens Hansen, skipper Thor Wærner og ungkarl Johan Schwartz.

Hun kunde lese rent da hun var 4 år gammel.

Gift 29/5 1861 på Tangen m. *Ismar Mathias Pauss* f. 17/6 1835 i Svelvik, døpt 1/1 1836, d. i Oslo 25/9 1907 og begravet på Tangen.

I. M. Pauss var sønn av skipsfører Nicolaus Nissen Pauss f. på Tangen 4/3 1811, d. i Skoger 14/7 1877, og Caroline Lovise Salvesen f. på Tangen 2/9 1812, d. der 15/6 1887. I. M. Pauss var en bror av Peter Høeg's (c 7) første hustru.

For slekten Pauss finnes slektsregister.

Ismar Mathias Pauss var opkalt efter sine besteforeldre *Isach* og *Marie*. Elen J. Høeg kaller ham «Den raske, kjekke svigersønn». Han tok borgerskap som handelsmann i Drammen 8/6 1860. Han be-

gynte kjøbmansforretning i O. A. Høeg's hus på Tangen med butikk i hjørneværelset mot Havnegaten og Skomakergaten og bodde i endel av første etasje. Etter branden 1870 kjøpte han av Skabo nabohuset på den annen side av Skomakergaten og drev sin forretning der til han i 1892 solgte den til svigersønnen Gustav E. Nielsen. Han kjøpte da selv hus på Strømsø, og bodde der til 1896, da han kjøpte en villa på Nordstrand ved Oslo.

I. M. Pauss kom snart over i skibsrederi som han drev sammen med O. A. Høeg og Peter Høeg. Blant annet var han reder for «Hermes» fra 1867, «Normand» fra 1868, «Renen» fra 1870, «Hermod» «Hans Egede», «Medborgeren», «Rifondo», «Rachel» og «Mirjam». I alle disse skib var O. A. Høeg interessert og nærmere opgaver finnes under kapitlet om skibsrederiet. I. M. Pauss var senere også reder for «Askur», «Fram», «Trygve», «Olga», «Astrid» og muligens andre skib. Omkring 1900 trakk han sig tilbake fra skibsrederiet.

13 barn:

a 8 *Lotte Nicoline Louise Pauss* f. 31/7 1861 på Tangen, g. der 14/6 1888 m. *Carl Martin Oluf Jensen* f. 25/3 1853 i Helgeroen ved Larvik, d. 10/12 1931 i Oslo, overtollkontrollør og inspektør i Tønsberg. Han fikk i 1925 kongens fortjenstmedalje i gull for lang og tro tjeneste.

Carl Jensen var sønn av skibsfører, senere tollbetjent på Rødtangen, Nicolai Carl Jensen f. 16/11 1814 i Helgeroen, d. 7/5 1905 på Rødtangen, og Anne Mathea Solbraa d. novbr. 1854 i Helgeroen. N. C. Jensen fikk 84 år gammel kongens medalje i sølv for lang og tro tjeneste. Han førte dampskib på Nordland og Finnmark og en tid på Mjøsen. Han var av ekte sjømannslekt fra Helgeroen. To brødre var skipper og en søster gift med en skipper. Hans far var skipper Nils Jensen, f. ca. 1770 i Helgeroen og d. der 1825, som to ganger var i engelsk krigsfangenskap. Første gang da det skib han førte, «Vennene», blev kapret. Han slapp da fri etter 1½ års fangenskap. Annen gang da han sammen med en barndomskamerat kom på sin tredje tur fra Danmark med korn og flekk. Han var gift med Charlotte Amalie Coch, datter av malermester Coch i Stavern. Hun døde 1863 og var da 83 år gammel. Nils Jensen var sønn av Jens Herø. (Lorentz Berg: Brunlanes, hvor fullstendig slektsoppgave.)

5 barn:

a 9 *Nicolay Paus Jenssen* f. i Nøtterøy 7/5 1889. Disponent ved A/S Norsk Portland Cementkontor i Oslo, g. 19/10 1921 i Oslo m. Helene Selmer f. 2/12 1896 i Oslo, datter av major Johan Chr. Alb. Viebe Selmer f. 14/3 1851 i Oslo, d. der

19/9 1919 og Margrete Jacobsen f. 27/4 1859 i Haugesund.

3 barn:

a 10 *Nicolay Paus Jenssen* f. 30/9 1922 i Oslo.

b 10 *Finn Paus Jenssen* f. 24/12 1923 i Oslo.

c 10 *Dag Paus Jenssen* f. 10/6 1928 i Oslo.

- b 9 *Margit Jenssen* f. 1/12 1890 i Årø sund på Nøtterøy g. 7/2 1923 i Oslo m. høiesterettsadvokat Bernhard Caspari f. 8/10 1885 i Oslo, sønn av dikteren, lektor Carl Theodor Caspari f. i Oslo 13/2 1853 og Catharina Wahl f. i Oslo 1/3 1857 d. der 1915.

2 barn:

a 10 *Carl Theodor Caspari* f. 24/4 1926 i Oslo.

b 10 *Bernhard Caspari* f. 25/4 1927 i Oslo.

- c 9 *Ismar Mathias Paus Jensen* f. 9/2 1893 på Nøtterøy. Farve-
mester ved Skottfoss Papirfabrikk, efter teknisk og praktisk
utdannelse. Nu egen forretning i Oslo.

G. 24/10 1925 i Solum m. Konstansen (Connie) Gjærum f. 24/9 1902 på Skottfoss, datter av snekker John Johnsen Gjærum f. 23/7 1864 i Melum d. 27/11 1927 på Skottfoss, og Maren Randine Enger f. 30/9 1870 i Adalen d. 12/10 1907 på Skottfoss.

1 barn:

a 10 *Karl Johan Jensen* f. 11/1 1927 på Skottfoss.

- d 9 *Arne Marcus Paus Jensen* f. 24/12 1897. Handelsskole og handelsutdannelse i Norge, England og Frankrig. Har nu egen assuranceforretning i Paris. G. 1925 m. Teresita Scavini. Ingen barn.

- e 9 *Karl Louis Paus Jenssen* f. 21/4 1900 i Kragerø. Efter handelsskole i Hamburg 1921 ansatt i tolletaten 2/8 1922 og siden 10/8 1935 tollkontrollør ved jernbanetollstedet i Oslo. G. 2/3 1934 i Oslo m. Else Lilla Busch f. 7/9 1910 i Oslo datter av grosserer Petter Joachim Busch f. 17/6 1878 i Oslo og Sophie Dorothea Mørch f. 14/6 1886 i Fredrikstad.

2 barn:

a 10 *Arne Louis Paus Jenssen* f. 2/4 1935 i Vestre Aker.

b 10 *Karl Joachim Paus Jenssen* f. 24/9 1937 i Oslo.

- b 8 *Olav Eduard Paus* f. 20/3 1863 i Drammen d. 21/11 1928 i Sydney. I 1881 var han i Tyskland og fra 1882 til 1883 i London for å lære sprogene. 24/9 1885 reiste han fra Drammen til Australia og kom til Sydney 26/1 1886. Han hadde først ansettelse hos et skibsmeglerfirma, men begynte 1/8 1892 egen skibsmeglerforretning som han efterhvert drev frem til en stor forretning især

i forbindelse med norske og amerikanske rederier. Han representerte flere dampskibslinjer på Australia. Norsk-Svensk generalkonsul i Sydney til 1905, derefter norsk konsul. Kommandør av St. Olavs ordenen.

G. 4/6 1890 i Sydney m. *Rachel Annie Scott* f. 6/7 1863 i Sydney.

2 barn:

a 9 *Olga Marian Paus* f. 20/7 1891 i Sydney. Eksamen i geologi med utmerkelse 1912 ved universitetet i Sydney. (Bachelor of Arts). G. 1/6 1915 i Sydney m. *William Rowan Browne*, professor i geologi ved universitetet i Sydney.

2 barn:

a 10 *Margaret Rowan Browne* f. 25/11 1916 i Sydney.

b 10 *Helen Rowan Browne* f. 31/8 1919 i Sydney.

b 9 *Claire Henriette Paus* f. 19/4 1896 i Sydney.

G. 28/2 1924 i Sydney m. læge *Alfred Alexander Heath* (Bachelor of Medicine).

2 barn:

a 10 *Genevieve Claire Heath* f. 19/11 1925.

b 10 *Anette Mary Heath* f. 27/10 1928.

c 8 *Alf Paus* f. 13/3 1865 i Drammen d. der 18/4 1869.

d 8 *Isabella Mariane Paus* (Maja) f. 12/1 1867 i Drammen g. 12/1 1891 i Drammen m. *Gustav Edmund Nicolay Nielsen* f. 29/1 1863 i Drammen d. 3/3 1936 i Oslo. Han overtok i 1892 svigerfaren I. M. Paus's forretning, men flyttet senere til Oslo. Han var bror av *Grethe Nielsen* g. m. *Peter Høeg* (c 7).

5 barn:

a 9 *Harriet Nielsen* f. 4/7 1892 i Drammen, lærerinne i Oslo. Lærerinneeksamen ved Holmestrand off. Lærerskole 1916. Var ansatt ved den offentlige blindeskole i Oslo 1918—1925, og ved Dalen Blindeskole i Trondhjem 1925—1929. Stipendiereise til skoler i Sverige og Danmark 1935.

b 9 *Christen Nielsen* f. 17/5 1894 i Drammen.

c 9 *Evald Paus Nielsen* f. 29/10 1896 i Drammen.

d 9 *Erling Nielsen* f. 14/7 1900 i Drammen d. 23/1 1922 i Oslo.

e 9 *Inge Nielsen* f. 21/10 1902 i Drammen. Agent i Oslo, efter teoretisk og praktisk utdannelse i Norge, Tyskland og Amerika.

e 8 *Alf Paus* f. 20/4 1869 i Drammen. Direktør. Firma *Paus & Paus A/S*, Oslo. Var først handelsbetjent hjemme og i Larvik og Oslo, derefter i spedisjons- og befraktningsforretning i Hamburg i 2 år og i samme branche i Paris 2 år samt befrakter i Cardiff og

London i 4 år. Oprettet i 1899 egen forretning i London i tremasse- og celluloseagenturer, som han drev med held i 7 år. Solgte den og reiste hjem til Drammen, hvor han etablerte sin nuværende forretning 1/8 1906. Flyttet firmaet til Oslo i 1914 og omdannet det i 1917 til aksjeselskap med egen kapital kr. 1 000 000. Forretningen omfatter nu cellulose og tremasse, jern og stål, kjemikalier — vesentlig til industrien, maskinrekvisita etc. og er en av de ledende i branchen i Skandinavien og Finland.

G. 30/12 1907 m. Fredrikke Møller (Dikke) f. 31/5 1884 i Halden, datter av bryggerieier Fredrik Møller, Halden, f. 12/8 1842 og Andrea Olsen f. 24/12 1849 i Fredrikstad d. 25/4 1926 i Oslo. 2 barn:

a 9 *Aase Paus* f. 4/5 1909 i Drammen.

b 9 *Olav Paus* f. 17/2 1912 i Drammen. Utdannet hjemme og i England, Frankrig, Schweitz og Tyskland som forretningsmann. Siden 1936 meddirektør i firmaet Paus & Paus A/S.

G. 16/5 1939 i Oslo m. Karen Elizabeth Thomsen (Mouche) f. 12/12 1918 i New York. Utdannet i Tyskland og England og i Oslo ved Statens Kunst-Håndverk Skole. Arbeider som tegner. Datter av disponent i De-No-Fa, Oslo, Carlo Z. Thomsen f. 17/4 1894 i Oslo og Randi Pettersen f. 3/2 1894, datter av konsul Axel Pettersen, firma Gunerius Pettersen.

For familiene Thomsen og Jessen finnes slektsregister.

f 8 *Johannes Paus* f. i Drammen 17/6 1870 d. der 20/6 1870.

g 8 *Harriet Paus* f. 21/8 1871 i Drammen g. 29/11 1890 m. stadslæge i Drammen Emil Martinius Myhre f. i Svelvik 26/11 1853 d. i Oslo 19/7 1924. Ingen barn.

h 8 *Elise Johanne Paus* (Lisken) f. 8/1 1873 i Drammen. Utdannet som lærerinne og ansatt ved Lakkegaten Skole 1901—1908. G. 27/6 1903 i Oslo m. lærer i Oslo Olaf Grunt f. 19/8 1869, sønn av skreddermester Ole Eriksson Grunt, Elverum, f. sept. 1835 d. jan. 1916 og Johanne Embretsdatter f. sept. 1833 og d. sept. 1921. 1 sønn:

Olav Paus Grunt f. 28/5 1904 i Oslo, Cand. philol. Lektor.

i 8 *Olga Alette Paus* f. 13/4 1874 i Drammen d. der 18/4 1874.

j 8 *Bernhard August Paus* f. 18/5 1875 i Drammen d. 1/7 1905 i Ostindien. Forretningsmann.

k 8 *Johannes Paus* f. 9/10 1878 i Drammen. Bosatt i Vancouver, Canada, g. m. islenderinne.

3 barn:

a 9 *Margit Harriet Paus* f. ca. 1919.

b 9 *Elisabeth Paus* f. ca. 1921.

c 9 *May Paus* f. ca. 1924.

l 8 *Andreas Jacob Paus* f. 3/11 1881 i Drammen d. der 4/2 1882.

m 8 *Isak Nicola y Nissen Paus* f. 6/6 1885 i Drammen. Forretnings-
utdannelse i England, Tyskland og Frankrig. Medeier i firmaet
Paus & Paus 1909—1912. Direktør i Paus & Paus A/S 1917—
1920. Direktør i A/S Den Norske Papirfabrik, Drammen, 1919—
1929. Nu direktør i Nicolay Paus A/S, Oslo.
G. 12/5 1910 i Bygdøy m. Else Margrethe Paus. 2 døtre.

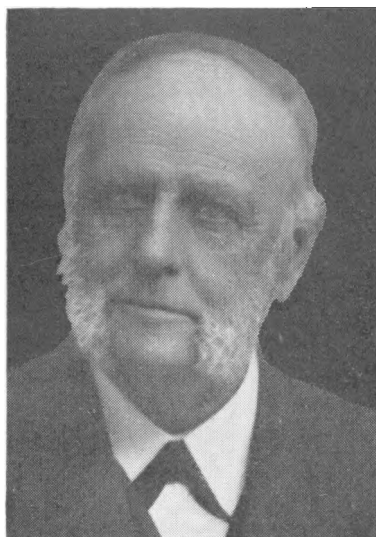
c 7 *Peter Hannibal Høeg* f. 5/2 1842 på
Tangen d. der 11/8 1926. Døpt 20/3.
Faddere: Moren, faren, jfr. Maren Hø-
eg, Ellen Wium Nielsen, Jacob Bull.

Peter Høeg er opkalt efter sine
bestefedre Peder Høeg og Hans Nil-
sen. Hanibal er dannet av de første
bokstaver i *Hans og Nilsen*.

Om sin far Peter Høeg skriver
Johs. Arbo Høeg:

Peter Høeg begynte i lære på
seilloftet 1857 etter sluttet borger-
skole. Han var i 1859 en tur tilsjøs
med Thor Wærners bark «Æran»
og derefter atter på seilloftet. Vå-
ren 1861 reiste han til Altona og
arbeidet der som seilmaker et halvt års tid hos seilmakermester
Timm. Da han reiste fra Altona blev han, 19½ år gammel, tilbudt
stillingen som mestersvenn hos Timm, et tilbud som han måtte avslå
av hensyn til sin videre utdannelse. Det gjaldt for ham å nytte tiden,
da han av brev hjemmefra skjønnte at han trengtes der. Fra Altona
reiste han til London, hvorfra det var meningen å ta hyre til Amerika
for mulig arbeide der. Det blev opgitt på grunn av borgerkrigen 1861
—1865, hvorfor han efter nogen dagers opphold reiste hjem over Hull
—Gøteborg senhøstes 1861.

Han var så hjemme på seilloftet vinteren over, men reiste våren
1862 til Christiania og sydde seil for onkelen Anders Andersen om-
bord i hans bark «Nomaden». Senere på sommeren reiste han til Hol-
mestrand med etpar mann for å reparere og delvis forandre seil for
skipsreder Lorentzens selfanger «Franklin».

Peter Høeg.

Sommeren 1863 begynte skibsfarten og dermed seiltrafikken for alvor. Det første hjemmebyggede skib «Æos» blev bygget av byggmestrene Knudsen og Jørgensen på Holmen. I de følgende år faller så den travleste tid i seilloftets historie. I årene 1860—1880 blev det ved de 6—8 skibsbyggerier i byen bygget henimot 100 skuter av hvilke de fleste blev forsynt med seil fra Høeg's seilloft. Dertil kom reparasjoner for en stor del av byens seilflåte, som da utgjorde omkring 400 skib. Fra seilloftet blev også levert seil til andre deler av landet. Seilloftet beskjeftiget på det travleste 32 personer med arbeidstid fra 6 morgen til 10 aften.

Peter Høeg blev fra 1862 uavbrutt i Drammen og overtok forholdsvis snart ledelsen på seilloftet. Hans far, O. A. Høeg, trakk sig efterhvert tilbake og styrte gården Dagslet. Efter branden 1870 var O. A. Høeg adskillig syk og tildels sengeliggende. Efter hans død 1874 bestyrte Peter Høeg seilloftet for sin mor inntil endelig overtagelse i 1880. Han tok først borgerbrev 14/10 1876 som seilmakermester og handelsmann.

Foruten ledelsen av seilloftet som i den travleste tid 1862—1882 var et av landets største, fikk Peter Høeg efterhånden betydelige direkte interesser i skibsrederi fra 1864 av og hadde fra midt i 80-årene personlig korrespondansen for adskillige skuter. Han hadde skibsparter i og tildels korrespondansen for: «Sylvan», «Renen», «Hermes», «Sofie», «Hans Egede», «Lydianna», «Coalier», «Flora», «Andvake», «Fram», Concordia», «Agnes», «Sif», «Normand», «Mirjam», «Rifondo», «Rachel», «Hermod», «Theodora», «Medborgeren», «G. P. Harbitz», bottlenosefangeren «Elf», «Alette», «Ragna», «Amazonen», «Pisco», «Hildur», dampskib «Sven Haug» m.fl. Han blev dessuten interessert i industrielle foretagender; Solumstranden Teglverk, som han disponerte fra 1898 til 1914, 2 cellulosefabrikker, 2 båtbyggerier, stolfabrikk, isekspert etc. Også i byens bankvesen var han interessert, således i Drammens og Oplands Kreditbank, hvor han var styremedlem fra 1895, og i Drammens Folkebank (senere Drammens Handelsbank) hvor han var direktør fra 1901 til 1917. Videre var han fra 1887 til 1924 medlem av forstanderskapet i Drammens Sparebank. — Han var også i mange år Lloyd's agent.

Peter Høeg var sterkt politisk interessert og blev adskillig benyttet i det offentlige liv. Han var medlem av byens representantskap fra 1882, som representant for høire, og av formannskapet 1884—1904. I denne tid var han 9 år formann i Gassverkskomiteen. Dessuten medlem av havnestyret, skolestyret, forlikskommisjonen etc. I 1892 blev han valgt til medlem av Drammens taksasjonskommisjon og satt som dens formann fra 1894 til 1920. I denne tid gjennomførte

han 3 ganger tiårstakseringen av samtlige byens eiendommer, 1898 1908 og 1918. I perioden 1897—99 var han varamann til stortinget og møtte også som representant. I byens faglige foreningsliv tok Peter Høeg aktiv del. Fra 1876 var han æresmedlem av Drammens Sjømannsforening og fra 1915 også æresmedlem av Drammens Håndverks- og Industriforening.

Peter Høeg var alltid sterkt religiøst og kirkelig interessert. Fra 1889 var han prestens medhjelper, fra 1892 medlem av kirketilsynet, og fra 1898 styremedlem av prestelønningsfondet. Ved siden herav var han sterkt interessert i indremisjonen, og mangeårig formann for avdelingen på Tangen. Tangens bedehus skylder vesentlig ham sin tilblivelse. Videre var han i en årrekke medlem av forstanderskapet for Drammens arbeiderboliger og for en rekke stiftelser og legater.

På sin 80 års fødselsdag, 5/2 1922, blev han overrakt kongens fortjenstmedalje i gull.

Peter Høeg var en kraftig, selvstendig personlighet med en rettlinjet karakter og et myndig vesen. I sine yngre dager vilde han vel nærmest være kalt en hård natur på grunn av de strenge krav han stillet til sig selv og andre.

Han var like til det siste umåtelig arbeidsom, med det som motto at arbeidet heller bør utføres idag enn imorgen. Han innprenet stadig overfor oss barn hvor meget mer tilfredsstillende det er å kunne si: «Jeg har gjort det» enn: «Jeg skal gjøre det». Hans arbeidsevne var også meget stor. Selv i de travleste år skar han personlig alle sine seil og var for størstedelen også sin egen mester-svenn, ved siden av at han utførte alt kontorarbeide, såvel for seil-loftet som for sine øvrige tildels meget omfattende forretninger. I en alder av 83 år vek han heller ikke tilbake for å påta sig det ekstraarbeide og de bånd, som var nødvendig for å skaffe sønnen Peter 1½ års opphold i Amerika for videre utdannelse som seilmaker. En nødvendig forutsetning for å klare en slik arbeidsdag hadde han i sin kraftige fysikk og sin usedvanlig gode helse.

Peter Høeg hadde ved sin gode forstand, sin arbeidsomhet og sin store hukommelse skaffet sig et rikt fond av allsidige kunnskaper. På næringslivets forskjellige områder, i politikk og samfunsspørsmål var han vel orientert. Tiltross for at hans skoleutdannelse var nokså mangelfull, borgerskolen, var hans interesse for og kunnskaper i rene skolefag som sprog, historie og geografi langt over de vanlige.

Han hadde et saklig og sikkert omdømme i de fleste spørsmål. Han besad i utpreget grad sund sans. Hertil kom at han både talte og skrev særdeles lett og klart, likesom han var en saklig og slag-

ferdig debattant. Dette i tillegg til hans solide karakteregenskaper ga ham en sterk posisjon såvel i sine forretninger som i de institusjoner han deltok i.

Med sitt strenge, alvorlige livssyn og sitt barske vesen var Peter Høeg dog langt fra nogen svartseer. Han hadde en sterk sans for humor og satte pris på en god historie eller en vel turnert vending. Han kunde selv være adskillig produktiv på dette område, og hadde en vel utviklet evne til å få sagt hvad han vilde med en kort pointrik bemerkning.

Han var hele sitt liv en interessert seiler, i sine yngre år også regattaseiler. Videre interesserte han sig for havedyrkning, særlig fruktavl, hvor han fant stor tilfredsstillelse i å forbedre trærne ved podning og beskjæring. Haven på Tangen var anlagt av ham ved oppfylling fra snaue fjæren. I sine yngre dager var han meget musikkinteressert og spilte en tid violin i byens teaterorkester. Han sluttet forholdsvis tidlig å spille, men satte alltid pris på å høre god musikk.

Peter Høeg var personlig overordentlig nøisom, og dette satte selvsagt sitt preg på hele hjemmet. Hans livsvaner var enkle og regelmessige, noget han anså for å være en nødvendighet for å bevare en god helse. Om forholdene i hjemmet har sønnen Arne Høeg fortalt i det særskilte avsnitt «Spredte erindringer fra mitt barndomshjem».

Han var i full virksomhet, da han plutselig blev syk i slutten av juli 1926 efter et kort besøk utenbys hos en gammel venn. Hans sykeleie blev kort, bare etpar uker. Hans rolige, tillitsfulle omtale av døden, efterhvert som vi skjønnte at den nærmet sig var det vakreste vidnesbyrd om harmoni mellem livsførsel og tro gjennom hans lange arbeidsfulle liv.

Peter Høeg var gift 2 ganger:

1) 24/12 1871 på Tangen m. *Nicoline Louise Pauss* f. på Tangen 29/4 1842 d. der 25/12 1885. Hun var datter av skibsfører Nicolaus Nissen Pauss og søster av I. M. Pauss.

2) 15/3 1891 på Tangen m. *Grethe Marie Nielsen* f. på Tangen 12/2 1859 datter av kjøbmann på Tangen Christen Nielsen f. på Eiker 19/3 1833 d. på Strømsø 10/11 1898 og Christiane Evensdatter Ekenes f. på Nøtterøy 14/3 1831 d. på Strømsø 16/11 1918. Grethe Høeg drev før sitt ekteskap forretning på Tangen i Havnegaten 98.

13 barn, 8 i første og 5 i annet ekteskap:

a 8 *Johannes Arbo Høeg* f. 9/9 1872 på Tangen d. der 27/12 1886.

Han kom som liten gutt alvorlig tilskade ved et ulykkestilfelle og blev siden aldri frisk. Han hadde lange sykehusophold og led meget før han døde.

b 8 *Ole Alsing Høeg* f. 25/2 1874 på Tangen. Tilsjøes med «Pisco», kaptein Harald Eckersberg 1890. Styrmanneksamen 1893. Kinafart 1894—98. Skippereksamen i Tønsberg 1899. Etter å ha drevet farvehandel i Oslo 1899—1902 drog han atter til Kina, hvor han en kort tid var ansatt i tolletaten, for så å gå inn i et fransk rederi som styrmann. Han blev i 1907 fører av fransk dampskib «Hailan», var derefter hjemme i Norge en tur 1909—12, men har senere stadig vært i Kinafart. Fra 1924 fører av d/s «Tang Shan». I 1923 blev han medeier i miner og plantasjer i Cochinchina og er siden 1927 fransk borger. Bor nu iland og bestyrer sine plantasjer og eiendommer siden 1931. I 1906 fikk han et kinesisk diplom for redning av menneskeliv og i 1908 fikk han av den franske marineminister en gullmedalje for redning av besetningen på et fransk krigsskib.

G. 17/12 1917 i Singapore med *Amelie Vauthier* f. 6/4 1882 i Vosges i Frankrig, datter av maskinmester i Hanoi i Tonkin *Eugene Vauthier* f. i Vosges 1848 d. i Saigon aug. 1916 og *Marie Charlier* f. i Vosges 1850 d. i Bombay 1910.

a 9 *Lucien Harald Alphonse Høeg* f. i Saigon 19/3 1919.

c 8 *Arne Høeg* f. 29/8 1875 på Tangen. Gjennemgikk full læretid hos instrumentmaker Olsen (Kikkert-Olsen) i Oslo, arbeidet derefter et år først som finmekaniker senere som elektromontør ved forskjellige bedrifter i Berlin. Gjennemgikk så Technicum Mittweida og tok avgangseksamen derfra som maskin- og elektroingeniør. Blev midlertidig ansatt ved Kristiania Elektricitetsverk, derefter ved O. Østmos elektriske forretning og senere som bestyrer av Trondhjems Elektriske Bureau i 1900. I 1902 overtok han firmaet for egen regning. I 1908 blev firmaet sammen-sluttet med Norsk A/S Siemens-Schuckert med ham som direktør.

Arne Høeg har tatt adskillig del i byens forretningsliv. På eget verksted utførte han forskjellige apparater efter egen konstruksjon og var den første som fabrikerte elektriske ovner og kokeapparater i Norge, tremasseprøvere, heisespill, igangsetningsapparater for heisemotorer o.s.v. og uttok diverse patenter. I 1915 organiserte han A/S Lade Kraftselskap, hvis styreformann han fremdeles er. I 1918 dannet han A/S Fiskeseparator for utnyttelse av forskjellige nykonstruksjoner på fiskeforedlingsområdet. Han har vært styremedlem i en rekke foretagender: Trondhjems Håndverk og Industribank, Norsk Ståltaugfabrikk, A/S Gråkallbanen, A/S Uglaljan m. fl.

Han var i en periode medlem av Trondhjems bystyre og har deltatt meget i byens foreningsliv. Var i mange år formann i Trøndelag Skogselskap og medlem av Det Norske Skogselskap og konstruerte «Høeg's plantebor» for utflytning av skogsplanter. Arne Høeg har vært formann i Trondhjems Polytekniske Forening, Elektroteknisk Forening, Elektrotekniske Installatørers Forening, Trondhjems Tekniske Skoles Forstanderskap, Trondhjems Rotary Club, Klubbelskapet Harmonien. Medlem av Trondhjems Fagskoles Forstanderskap, medlem av Norsk Arbeidsgiverforenings arbeidsutvalg o.s.v.

G. 15/1 1901 i Trondhjem m. *M a r i e Sofie Cappelen Søholt* f.10/9 1876 i Kristiansund, datter av residerende kapellan i Drammen Johan Andreas Søholt f. i Ørskog på Sunnmøre 15/9 1841 d. på Strømsø 27/7 1910 og Inger Amalie Drolsum f. i Oslo 15/9 1850 d. i Trondhjem 11/3 1929.

5 barn:

a 9 *Thor Høeg* f. 20/11 1901 i Trondhjem. Handelsutdannelse hjemme etterfulgt av et år i Paris og et i Berlin. Nu kontorist.

b 9 *Arne Johan Høeg* f. 11/4 1905 i Trondhjem. 5 års læretid som elektriker, et års arbeide hos Siemens-Schuckert i Berlin, hvorefter 2½ år ved Technicum Mittweida, Sachsen.

G. 22/8 1936 i Trondhjem med Ruth Malthe f. 16/2 1915 i Oslo datter av tannlæge Harald Christopher Malthe f. 23/6 1886 i Trondhjem d. 10/5 1923 på Lillehammer og Jenny Moxness f. 15/8 1890 i Trondhjem.

c 9 *Inger Høeg* f. 1/6 1908 i Trondhjem. Vevutdannelse i Trondhjem. Oslo, Tyskland og Sverige.

G. 4/9 1936 i Trondhjem m. Karl Kristofer Scheen f. 2/6 1891 i Oslo, forretningsutdannelse og handelsskole, nu egen forretning «Papirhuset» i Oslo, sønn av forstmester Jens Helgeberth Scheen f. 30/12 1837 i Vestnes d. 16/8 1897 i Oslo og Ida Pauline Juliane Petersen f. 17/12 1859 i Oslo d. der 4/8 1937.

For familiene Scheen og Petersen finnes slektsregistre.

d 9 *Ole Alsing Høeg* (Ola) f. 2/1 1910 i Trondhjem. Uttjent læretid som gartner. Gartnerskole i Vilvorde ved København, etterfulgt av et år hos gartner Suhr på Amager og 2 år ved skibsreder Klaveness gartneri på Oksenøen Bruk ved Oslo, et år på Skarnes og et halvt år i Tyskland. I 1936 etablerte han eget moderne drivhusgartneri på Strinda ved Trondhjem, basert på dyrkning av tomater.

G. 29/12 1939 m. Ella Gjersøyen Paulsen f. 30/4 1917 i Trondhjem, datter av ekspeditør ved jernbanen Sverre Karl Paulsen f. 18/5 1893 i Trondhjem og Emilie Gjersøyen f. 8/2 1893 i Oslo.

e 9 *Fredrik Arbo Høeg* f. 27/11 1915 i Trondhjem. Elektrikerlære ved Siemens i Trondhjem, derefter et halvt år ved Siemens-Schuckert-werke i Nürnberg, studerer nu på Technicum Mittweida i Sachsen.

d 8 *Ragna Johanne Høeg* f. 17/5 1877 på Tangen d. der 25/2 1878.

e 8 *Peter Nicolay Høeg* f. 3/10 1878 på Tangen. Utdannet som gårdbruker v. Fossnes Landbruksskole. Hadde en tid gården Kamfjord i Ramnes ved Tønsberg og derefter gården Ås samme sted. Senere hadde han Bugården på Nøtterøy. Efter å ha solgt den drev han en tid omsetning av høi og halm sammen med svigerfaren i Skien. Efter separasjon fra sin første hustru flyttet han til Tønsberg hvor han en tid var ansatt ved aksjemeglerkontor. Senere ansatt ved materialkontoret ved Kaldnes mek. Verksted, Tønsberg. Nu vaktmester, bosatt i Nøtterøy.

1) G. 11/4 1904 i Porsgrunn m. *Constance Langerud* f. 29/8 1882 datter av Olaus Langerud f. 29/1 1852 i Lardal og Martine Tufte. Ekteskapet blev opløst 1917.

2) G. 31/5 1922 i Tønsberg m. enke *Jenny Marie Johansen* f. 5/8 1885 i Skien datter av Jacob Olsen Øvrebø f. 23/12 1841 i Siljan og Marie Olsen f. 23/12 1842 i Lardal.

2 barn:

a 9 *Borghild Marthine Louice Høeg* f. 20/8 1905 i Ramnes. Artium 1924. G. 11/12 1926 i Skien m. ingeniør Rolf Inge Nielsen f. 14/5 1898 i Oslo sønn av maskinist E. A. Nielsen f. 4/7 1872 i Holmestrand og Inga Mathilde Nielsen f. 2 8 1875 i Holmestrand.

2 barn:

a 10 *Ragna Bjørg Nielsen* f. 8/10 1930 i Skien.

b 10 *Frank Inge Nielsen* f. 18/7 1937 i Skien.

b 9 *Marit Høeg* f. 1/3 1923 i Tønsberg.

f 8 *Henry Martin Høeg* f. 15/11 1880 på Tangen d. 14/12 1938 i Oslo. Var først kort tid tilsjøs med bark «Concordia». Efter 1/2 års arbeide på seilloftet igjen tilsjøs som seilmaker med fullrigger «Drammen» i Australfart. Styrmannseksamen i Drammen 1900. Skippereksamen i Trondhjem 1903. Efter avtjent verneplikt reiste han 1904 til Kina, hvor han gikk inn som annen styrmann senere første styrmann på fransk postdampskib «Huè». I 1907 blev han første styrmann på «Prometheus» og i 1910 fører

av «Maridal». Fra 1912 fører av Thor Thoresens skib i Den Skandinaviske Østafrikalinje inntil han med «Trolfos» blev skutt isenk i Atlanterhavet i april 1917 av tysk undervannsbåt uten varsel. Han tok dispachøreksamen i 1918 og var siden til sin død ansatt i A/S Norske Alliance, Oslo, som chef for havariavdelingen.

G. 8/8 1914 på Strømsø m. *Margit Kristofa Larssen* f. 10/5 1883 på Tangen, datter av skibsreder Severin Larssen f. 15/10 1844 i Drammen og Mathilde Henriette Eliassen f. 11/6 1843.

3 barn:

a 9 *Henry Martin Høeg* f. 10/9 1915 i Oslo.

b 9 *Per Høeg* f. 20/2 1918 i Oslo.

c 9 *Karsten Larssen Høeg* f. 16/9 1919 i Oslo.

g 8 *Harald Høeg* f. 16/10 1883 på Tangen d. der 28/1 1887.

h 8 *Nicoline Louise Høeg (Nicca)* f. 8/12 1885 på Tangen. Hun mistet sin mor vel 14 dager gammel og blev den første tid pleiet av sin tante Sophie Høeg. Fra 6 års alderen bodde hun hos sin farmor Elen Johanne Høeg. Hun tok 1906 eksamen ved Oslo Handelsgymnasium og var en tid på kontor i Oslo, hvorefter hun reiste til Berlin.

G. 26/8 1910 i Oslo m. ingeniør *Fredrik Georg Gade* f. i Oslo 8/6 1882 d. der 8/12 1935 sønn av Dr. med. Fredrik Georg Gade f. 21/3 1855 i Bergen og Augusta Smith Petersen f. 18/3 1858 i Grimstad. Han studerte en tid i Paris og Berlin og tok sin diplomeksamen som maskiningeniør ved Central Technical College i London. Han var i en årrekke overingeniør ved Nüscke & Co., skibsverft, i Stettin. Flyttet hjem til Norge i 1915 og drev siden konsulentvirksomhet i Oslo.

For familien Gade finnes slektsregister.

5 barn:

a 9 *Fredrik Georg Gade* f. 13/8 1911 i Stettin.

b 9 *Elen Johanne Gade* f. 25/8 1913 i Stettin. G. 9/4 1938 i Garnisonskirken i Oslo m. kontorchef i Filmtekst A/S, Oslo, *Ebbe Jensen* f. 18/10 1906 på Ottarsrud gård, Frogn pr. Drøbak. Han tok artium 1926, krigsskolen 1926—27, vernepliktig officer 1927, handelsgymnasium 1928. Sønn av rittmester og direktør Jens Jacob Jensen f. 12/8 1863 i Oslo og Johanne Petrine Rynning f. 30/7 1869 i Kongsvinger.

For familien Rynning finnes slektsregister.

c 9 *Arne Gade* f. 11/12 1914 i Stettin.

d 9 *Inger Cathrine Gade* f. 22/1 1918 på Nordstrand d. der 27/9 1928.

e 9 *Nicca Høeg Gade* (Lilica) f. 14/2 1920 på Nordstrand.

i 8 *Christiane Johanne Høeg* f. 19/4 1892 på Tangen. På skole frk. Holter og frk. Wulfsberg og derefter på husholdningsskole i Danmark. Var en tid hos søsteren Nicca Gade i Stettin, men forøvrig hjemme til hun blev gift.

G. 26/7 1912 på Tangen m. sogneprest *Peder Bjerkeseth* f. 14/3 1880 i Øre, Nordmør, sønn av gårdbruker *Erik Bjerkeseth* f. 9/12 1840 på Bjerkeset, Øre, og *Kari Tande* f. 20/3 1845 på Nestande, Lesja. Han blev cand. theol. 1909, per. kap. i Strømsø, Drammen, 1910—11, sogneprest i Karlsøy 1911—14, kst. sogneprest i Herrefoss ved Arendal 1914—15, Solum 1915—16, Grimstad 1916—17, res. kappelan i Biri, Snertingdalen, 1917—30 og sogneprest i Modum fra 1930.

4 barn:

a 9 *Erik Bjerkeseth* f. 9/7 1913 på Karlsøy.

b 9 *Marie Bjerkeseth* f. 20/8 1915 i Drammen. G. 26/7 1937 på Modum m. kjøbmann *Ole Buxrud*, Amot, Modum.

1 barn: *F.* 21/1 1939.

c 9 *Peter Bjerkeseth* f. 2/12 1919 i Snertingdalen.

d 9 *Karen Grethe Bjerkeseth* f. 4/8 1928 i Snertingdalen.

j 8 *Johannes Arbo Høeg* f. 27/9 1893 på Tangen. Overingeniør ved Haugvik Smelteverk, Glomfjord. Gjennemgikk full læretid som elektriker hos firmaet Ingeniør Gran, Drammen, og Siemens-Schuckert, Trondhjem, og Berlin 1909—13. Studerte derefter et semester ved Friederichs Polytechnicum, Gøthen, Anhalt, inntil krigen begynte 1914. Tok artium i Drammen 1915, avgangseksamen ved Trondhjems Tekniske Høiskoles elektrotekniske avdeling 1919, og var derefter assistent i elektroteknikk ved N. T. H. under professor *Bragstad* 1919—21. Var fra 1921—23 ansatt som driftsassistent ved Drammens Elektrisitetsverk, 1924—27 som byggeleder sammesteds ved utvidelsene og ombygningen av Labro Kraftanlegg. Blev våren 1927 ansatt som elektroingeniør ved starten av A/S Haugvik Smelteverk, Glomfjord, hvor han blev overingeniør 1928 og driftsbestyrer 1938.

Formann i Nordlands Tenniskrets. Formann i styret for Glomfjord private middelskole. Idrettsmerket i gull.

G. 8/12 1920 i Trondhjem m. *Agnès Harriet Nielsen* f. 30/9 1899 i Kjøbenhavn, datter av fabrikkeier *Isidor Niels Christian Nielsen* f. 13/2 1874 i Kjøbenhavn og *Hanna Margrethe Iversen* f. 30/12 1873 i Kjøbenhavn.

3 barn:

a 9 *Eva Margrethe Høeg* f. 28/10 1921 i Drammen.

b 9 *Knut Høeg* f. 7/5 1924 i Øvre Sandsvær.

c 9 *Nils Høeg* f. 28/3 1932 i Glomfjord.

k 8 *Christen Nielsen Høeg* f. 12/9 1895 på Tangen. Egen forretning i Oslo. Begynte på kontor hos fetteren Alf Paus i Drammen, senere Paus & Paus A/S, Oslo. Gjennemgikk Oslo Handelsgymnasium 1913—15, etter en kort tid på skipsrederkontor var han ansatt hos Paus & Paus A/S til 1938 da han begynte egen forretning. Tjente sin verneplikt ved befalskursus og blev sekondløytnant 1918. Englandsophold 1925.

G. 2/3 1929 i Alesund m. *Margit Brandtzæg* f. 20/4 1901 i Ølen, Sundhordland. Artium. Datter av stadsfysikus Alfred Julius Brandtzæg, Alesund f. i Abelvær, Namdalen 26/3 1867 og Thora Marie Bødtker Grøner f. 12/3 1880 i Volda i Møre.

2 barn:

a 9 *Grethe Høeg* f. 15/2 1930 i Oslo.

b 9 *Marie Louise Høeg* f. 23/4 1935 i Oslo.

l 8 *Ellen Høeg* f. 28/1 1898 på Tangen. Industriskole. Tysklandsophold 1915. Telegrafistinne ved jernbanen i Drammen 1916—21. Medlem av styret i Drammens Høire og Frisinnede Kvinners Klubb og i Drammens Sanitetsforening.

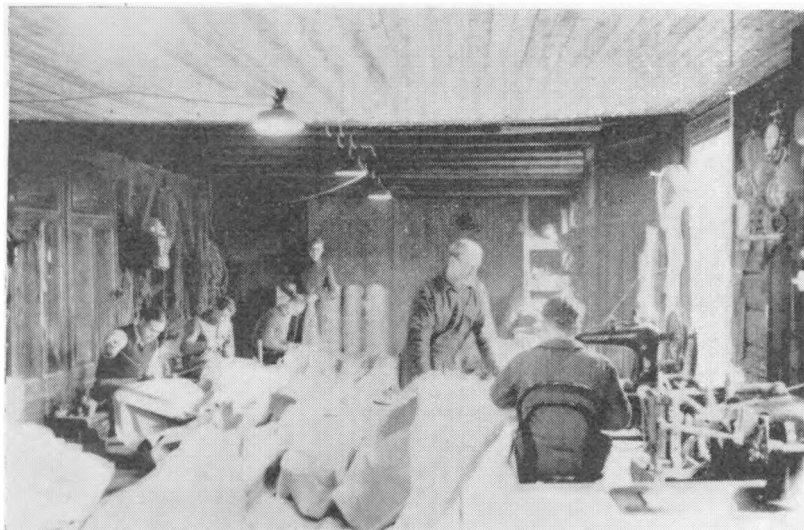
G. 22/4 1922 på Tangen m. *Daniel Georg Danielsen* f. 31/12 1894 i Oslo, sønn av trelasthandler Anders Danielsen f. 2/4 1845 i Wärmland d. 27/4 1919 på Bekkelaget ved Oslo og Johanne Matha Pedersen f. 30/3 1857 i Nordre Land. Ansatt ved konfeksjonsfabrikk i Oslo til 1913, derefter i detaljforretning i ett år. Kom så til Drammen som chef for herreavdelingen i en forretning. I 1917 startet han egen forretning i Drammen i herrekonfeksjon som han fremdeles driver.

Georg Danielsen begynte fri-idrett i 1916 og deltok i flere stevner i løpet av sommeren. I september samme år satte han ny norsk rekord i tresteg på Frogner Stadion med 14,49 m. og deltok i stevner i Stockholm og Bergen hvor han tok to 1ste premier og en 2den. I oktober deltok han i det såkalte Amerika-stevne og fikk atter 1ste premie i tresteg. Høsten 1917 blev han skandinavisk mester i tresteg i triangelmatchen mellom Norge, Sverige og Danmark og fikk 2den premie i høidesprang, men same år pådrog han sig en kneskade som hindret videre deltakelse i stevner.

2 barn:

a 9 *Ellen Danielsen* f. 14/9 1923 i Drammen.

b 9 *Aase Danielsen* f. 3/5 1926 i Drammen.

Interior fra seil loftet 1939.

m 8 *Peter Høeg* f. 19/12 1899 på Tangen. Seilmaker i Drammen. Etter middelskole begynte han på seil loftet nyttår 1916, var derefter 1 år tilsjøs med bark «Alcyon» av Drammen fra høsten 1916, og arbeidet så på seil loftet til høsten 1918, da han gjennomgikk $\frac{1}{2}$ års kurs på Wangs handelsskole i Oslo. Etter $\frac{1}{2}$ års verneplikt i marinen 1919 arbeidet han igjen på seil loftet uavbrutt til våren 1925 da han reiste til Amerika for videre utdanning som seilmaker, særlig med henblikk på yachtseil. Sin svenneprøve avla han i Oslo 7/5 1924. Arbeidet som seilmaker forskjellige steder i New York, N. Tonawanda, Boston, Fall River. Fra siste sted blev han kalt hjem på grunn av farens sykdom, men nådde først hjem dagen etter hans død. Han overtok seil loftet 15/8 1926 og løste sitt håndverksbrev 3/9 samme år.

Formann i Drammens Høireforening. Medlem av Drammens bystyre siden 1928 og formannskapet fra 1938. Mangeårig formann i Drammens Seilforening og 1934—38 medlem av styret i Kongelig Norsk Seilforening.

G. 7/11 1931 i Drammen med *Rønnaug Steenseth* f. 19/12 1907 i Drammen datter av tømmerchef ved Krogstad Cellulosefabrikk *Per Steenseth* f. 31/1 1870 på Nedre Eker og *Emma Horne* f. 16/6 1876 i Kongsberg.

2 barn:

a 9 *Peter Hannibal Høeg* f. 4/9 1933 på Tangen.

b 9 *Kaare Høeg* f. 2/4 1938 på Tangen.

d 7 *Olefine Emilie Høeg* f. 18/10 1843 på Tangen d. der 13/1 1911. Døpt 15/11 1843. Faddere: Enkemadam Severine Nielsen fra Holmestrand, Petrine Nielsen, skibsfører Ole Wærner, seilmakersvenn Peder Wium Nielsen og faren.

G. 22/12 1878 på Tangen m. *Carl Lauritz Nærum* f. 22/12 1833 på Bragernes (i kirkeboken står 24/12) d. i Holmestrand 8/5 1899, sønn av farvemester Ole Larsen Nærum f. i Rygge 1801 og 2den hustru Flisabeth Eriksdatter Thorsgaard f. i Ringebu 1805.

Elen J. Høeg skriver: «Emilie var den kvikkeste. Hun arbeidet hjemme inntil 1865, da hun tok plass hos de dannete, kjære oberstløytnant Schrøders i Holmestrand. Fruen var ualmindelig flink og Emilie fikk stor nytte av de 3 år hun var der». Hun blev derefter husbestyrerinne for kjøbmann og fetevaregrosserer i Drammen C. L. Nærum. E. J. Høeg skriver 24/5 1878: «Idag mottok jeg ganske uventet et brev fra Nærum, hvori han begjærer å få Emilie til hustru,» og 27/5: «Iftermiddag blev dette innvilget. Gud være med dem.» — Det gikk ikke så enkelt og greit for sig med en forlovelse dengang som nu. De andre barn blev spurt på råd. Svaret fra Fredrik Høeg og Ths. Arbo Høeg, som begge bodde i Larvik, finnes. Den 23/12 1878, dagen efter brylluppet, skriver hun: «Så holdt vi da i G. navn bryllup. Vielsen foregikk kl. 2½. Huset var festlig oplyst og middagsbordet pent og vel besatt med god mat og dessert. Men ennskjønt vi var mellem 50 og 60 mennesker her, så var her dog meget tyst og stille, da brudgommen og hele hans familie er meget stillferdige folk. Emilie har altså forlatt oss. Gud være med henne».

C. L. Nærum eiet gården Lærpe som han solgte 1875 for 5500 kr. uten avling og redskap. I den hårde nedgangstid omkring 1878—79 gikk det galt med hans tidligere gode forretning. Ths. Arbo Høeg skriver: «Alle hans tratter kom tilbake på ham.» Han reiste til Danmark og fikk akkord med sine kreditorer på 33 $\frac{1}{3}$ 0/0. 18/4 1883 flyttet han til Oslo og begynte som grosserer i fetevarer, men sluttet i 1897 og flyttet 1899 til Holmestrand. Han var da syk og døde der. Emilie Nærum flyttet i 1902 til sin mor i Drammen og bodde hos henne til sin død.

2 barn:

a 8 *Ole Andreas Nærum* f. 17/9 1879 i Drammen. Forretningsmann, først i Oslo, fra 1902 i ulandet. Nu ansatt i Liverpool. G. 2 ganger:

1) 8/3 1902 m. Kaspara Olsen. Ekteskapet oppløst 1908. Ingen barn.

2) april 1908 i England m. Lucy Reeves f. i London.

1 barn:

a 9 *Mirjam Nærum* f. 17/7 1909 i England.

b 8 *Carl Lauritz Emil Nærum* f. 16/8 1886 i Oslo. Først i forretning i Drammen. Fra 1906 til 1910 ved kontor i London og 1910—13 i Australien. Ansatt ved tollvesenet i Sandefjord til 1916, da han blev assistentkasserer ved Kreditbanken i Sandefjord til 1931. I 1934 blev han revisor ved Sandefjord Trygdekasse hvor han fremdeles er ansatt.

G. 15/8 1913 i Oslo m. *Ella Svensen* f. 12/5 1888 i Drammen datter av tollbetjent i Drammen senere tollkasserer i Sandefjord
Matheus Andreas Svensen f. 30/9 1859 i Drammen d. 15/7 1918 og *Elly Pauline Eduardsen* f. 31/8 1864 i Drammen.

2 barn:

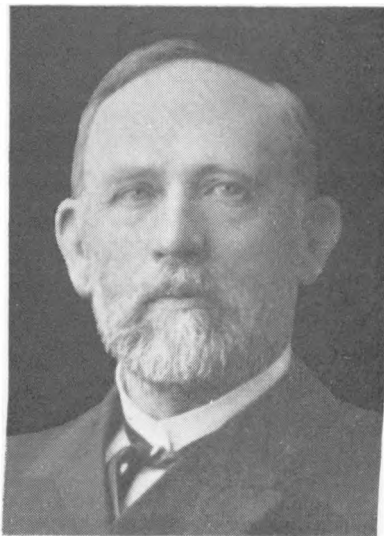
a 9 *Ester Emilie Nærum* f. 7/5 1917 i Sandefjord.

b 9 *Karin Nærum* f. 5/5 1922 i Sandefjord.

C. L. Nærum og *Emilie Nærums* pleiedatter *Hilda* f. *Leffmann* f. 15/8 1867 g. 29/5 1889 m. I. M. *Breda Grønneberg*. Ekteskapet opløst. Flere barn.

c 7 *Johan Fredrik Arndt Høeg* f. på Tangen 18/3 1847 d. i Alesund 30/5 1909, døpt 13/5 1847. Faddere: *Madame Petrea Nielsen*, Jfr. *Agathe Nielsen*, skibsfører *Peter Bugge*, handelsbetjent *Thomas Schwartz* (senere grosserer i *Fredrikstad*) og *Peter Lorentzen* (forretningsfører for fru *Solberg* på *Kobbervik*).

Han begynte som gutt i lære på seilloftet hvor han blev til 1865, da han tok tilsjøs med «*Vesta*», kapt. *Kolderup*. Med dette skib gjorde han blandt annet en tur på *Middelhavet*. Kom hjem 1866, reiste atter ut med «*Medborgeren*» på *England*. Han tok styrmannseksamen i *Drammen* 1867 og gikk ut som annenstyrmann med «*Hermes*». Før tilsjøs til 1868, da han kom hjem med det forsett å bli prest. Han leste til artium først med sogneprest *Berg* i *Drammen*, derefter med sogneprest i *Holmestrand*, senere biskop *Bugge*, og på *Gjertsens* skole i *Oslo* vinteren 1870—71. Han tok artium med laud 1871, og annen eksamen 1872 med *precetris*, og embedseksamen 1877 med

Fredrik Høeg.

Han tok artium med laud 1871, og annen eksamen 1872 med *precetris*, og embedseksamen 1877 med

laud. I sin studietid var han en tid lærer ved Nissens skole. Efter avlagt embedseksamen var han fra 16/2 1878 lærer i Larvik og fra 1/11 1878 annenlærer ved Den Tordenskjoldske skole i Holmestrand, med en lønn av 500 spd. om året. Han blev bestyrer av denne skole fra høsten 1880. Den 22/5 1885 blev han utnevnt til sogneprest i Nissedal og 9/4 1896 til sogneprest i Skodje. I 1906 blev han sogneprest i Ålesund og prost i Nordre Søndmør prosti. Han tok avskjed 1/3 1909 på grunn av sykdom.

Han holdt sin demispreken i Slotskapellet 3/2 1878. Hans mor Elen J. Høeg, broren Peter og søstrene Nicoline og Sophie var tilstede.

Med sitt lyse og åpne sinn var han elsket av alle.

Om sin far, Fredrik Høeg, skriver skolebestyrer Hans Høeg:

I en liten notisbok, hvor bestemor (Elen Johanne) har gjort endel optegnelser med gotisk skrift fra 1863 og utover, har hun gitt følgende karakteristikk av sine tre sønner:

«Fra fødselen av var han (Peter) et rolig og godt barn og gav mig intet bryderi i oppdragelsesårene. Senere blev der en liten forandring foranlediget ved påvirkning av en annen anskuelse enn den han i hjemmet var vant til. Herre min Gud! Gjør hvad *jeg ikke kan*. Send ham din gode And, der kan styre og veilede ham gjennom livet!»

«Fredrik var av en fyrigere karakter. I de første år meget interessant ved sin barnlige oppfinnelsesevne. Gjenstridig blev han heller ikke senere; thi et eneste alvorsord var nok. Derfor hadde den ubehagelighet han voldte i sine skoleår kun sin grunn deri at han heller vilde være fri og bruke sine legemskrefter sammen med kamerater enn han vilde lese og løpe ærinder. Efter den periode har han atter vært elskelig for oss alle. Gud være med ham!»

«Hvad skal jeg så sige om Thomas? Vil han nu som voksen gjøre sig så elsket som han gjennom de 20 år han har levet, har vært det av hvert lem av familien, da kan der intet mere ønskes i den henseende. Ti han har uten avbrytelse vært vennlig, nøisom, stiltiende og flittig til alle sine foresattes tilfredshet, og av den grunn aldri skulde (?) hjembringe uten gode anmerkninger fra skolen. Min Gud! Ta nu også ham i din varetekt og bøi hans hjerte til en sann gudsfrykt! Amen.»

Lenger ute i samme notisbok omtaler hun pånytt Fredrik uten å ta sine andre barn med: «Min Johan Fredrik Arnt var i sine barneår kvikk og livlig, men hadde ikke stor lyst til skoletvangen, hvorfor han av sin far fikk tillatelse til å forlate den fortidlig. Da han sommeren 1862 blev fri, gjorde han sin første sjøtur til London. Blev så konfirmert om høsten. På verkstedet i vintermånedene og gikk om våren ut igjen med et skib til Antwerpen. Ved hjemkomsten begynte han igjen på seilloftet

og blev der til 1865.» Hun omtaler så kort hans tur med «Vesta» 1865—1867 og forteller at han tok styrmannseksamen og fortsetter: «Skjønt han ei hadde videre lyst på sjølivet, gikk han dog ut igjen — men på denne reise tapte han aldeles både mot og lyst, så han lovet det skulde bli den siste. Mismodig og tvilrådig begynte han atter på seilmakerprofessjonen; men følte sig heller ikke skikket til å fortsette der, hvorfor hans mismot tiltok så han synlig vantrivdes; hvorfor han efter fleres tilskyndelse og megen betenkning besluttet sig til å lese til artium.»

Som det av det siste fremgår har Fredrik vært den av brødrene som har hatt vanskeligst for å finne sin plass i livet. 22 år var han blitt før han tok fatt på den lange forberedelse til det som skulde bli hans livsgjerning. Og i denne tid har han vaklet frem og tilbake mellem seilloftet og skibsdekket uten å føle sig hjemme nogen av stedene.

På familiegruppen av 1859 (?) som viser ham som 12 års gutt, ser han ut som en ekte skøiergutt. Det han selv fortalte fra sine guttedager, tyder også på at han hadde liten lyst til arbeide, men også megen trang til lek og moro. Broren Thomas omtalte hans forunderlige evne til å gjøre sig usynlig nettop når faren hadde bruk for ham. I sine senere år beklaget han ofte at han ikke hadde benyttet ungdomsårene bedre.

Bestemor nevner som grunn til at han endelig brøt overtvert og tok fatt på lesningen, at han tapte både mot og lyst på de tidligere håndteringer. Hun har her neppe trengt til bunds i det som egentlig var årsaken til hans endrede beslutning. Den ligger nok på en annen kant.

Broren Peter har fortalt et trekk som sikkert viser den riktige vei. Han og Fredrik lå en tid sammen i et rum i en sidebygning. Det hendte at han våknet om natten og opdaget at Fredriks plass var tom. Søkte han så efter ham kunde han finne ham et eller annet sted på kne i bønn. Fra annet holdt er fortalt om ham at han sammen med søsteren Nicoline var den eneste av familien som den gang besøkte møtene som holdtes i «Lokalet» skrås over gaten.

Det er dog ikke mulig i Fredrik Høeg's liv å peke på et bestemt tidspunkt som kan betegnes som en åndelig gjennombruddstid. Det synes som det hele har modnes skrittvis og langsomt. Hans utviklingshistorie markeres mere ved de ytre avgjørelser som blev truffet enn ved sterke åndelige brytninger. Man må se de forskjellige valg han traff i livet som resultater av det som gjennom lengere tid var modnet i hans indre.

Da han som 18 års gutt forlot seilloftet for å gå tilsjøs, er det derfor sikkert ikke først og fremst fordi han mislikte arbeidet der; men fordi han vantrivdes i det rå selskap blant folkene. Riktignok bød sjømannslivet ikke i så henseende på lysere kår. Det var vel snarere verre. I den dagbok han førte på sin tur med «Vesta» omtaler han hvordan der i ruffen en dag efter en landlov i en utenlandsk havn var «et stygt leven,

banden og rått snakk igjen». Og senere en dag: «Samme råde snakk igjen». Og som motsetning: «Ak, hvor hyggelig når jeg sitter alene og leser Guds ord». Og videre: «Dette skrevet på vakten fra 11 til 12 (natt) og nu op med bibelen».

Resultatet blev at han i lengden ikke orket sjømannslivet mere enn livet på seiloffet. Det var ikke uten store betenkeligheter at han bestemte sig til å bryte over tvert og begynne artiumslesningen 22 år gammel. Hans far så i det hele ned på embedsveien som levebrød og fremholdt de store utgifter ved utdannelsen. Det var derfor med de strengeste formaning om å utvise sparsommelighet at han tok fatt, og pengene blev kun ydet ham som lån. Til tross for den mest gjennomførte økonomi — hans månedsbudgett dreiet sig om Kr. 40,00 — fikk han intet utbetalt ved den første utdeling — 1881 — da de andre søsken fikk Kr. 8000,00 hver.

En tid bodde han sammen med søsteren Sophie mens denne gikk på lærerineskole. En tid også med broren Thomas. En liten kobber suppe kasserolle som stadig var i bruk på hybelen forteller noksom om det nøisomme levesett. Fredrik blev da også ved det iherdige arbeide som han drev studiene med og den spartanske kost, skinnmager. Hans kosthold var så tarvelig at han i middagstiden ofte stengte sin dør for at ikke nogen skulde overraske ham ved silden og potetene. Spiste han middag ute var det jevnlig på «Dampen».

At han tilbragte så lang tid som 6 år i Kristiania for å gjøre sig ferdig med teologisk embedseksamen, tyder på at studiene ikke falt ham lett. Alt overfladisk og lett kjøpt arbeide var ham imot. Hans brever f. eks. var alltid skrevet med klar og fast hånd uten overstrykninger og rettelser. Embedsprotokollen var mønstergyldig ført.

Som eldre leste han lite. Han gav sig god tid med hver bok. Videnskapelig studium drev han ikke; men arbeidet alltid med sine tekster efter den greske original. Lørdag kvell var helt viet prekenstudiet. Han lot sig aldri lokke til å gå ut på den tid. I de første år skrev han sine prekenord til annet, i de senere år benyttet han kun løse lapper med en kort disposisjon.

Prestegjærningen tok han ikke straks fatt på. Han gikk veien om skolen. Først var han lærer ved en pikeskole i Larvik, og derefter først lærer, senere bestyrer av Den Tordenskjoldske Middelskole i Holmestrand. Som skolemann hadde han sikkert mange betingelser. Hans elever har alltid omtalt ham med stor anerkjennelse. Men det var dog prestegjærningen han følte sig kallet til, og i 1885 søkte og fikk han Nissedal, dengang meget avsidesliggende sognekall. Om vinteren var det 11 mils kjøring enten man ønsket å komme til Skien, Arendal eller Tvedestrand. Her blev han fra 1885 til 1896 under meget tarvelige økonomiske forhold. Prestegjeldet innbragte kr. 1800; det meste i naturalier, som kunde

være så som så hvad kvaliteten angikk. Den lille, magre prestegård på 1 hest og 4-5 kyr bragte årlig pengeutlegg til tjenerhjelp og nyanskaffelser. Og presten måtte overta poståpnerstillingen for med de Kr. 200 den innbragte å få endene nogenlunde til å møtes.

I åndelig henseende var opholdet i Nissedal ikke så lite av en modningstid for ham, da der i 80 årene gikk sterke vekkelser over bygden. Det var ofte ikke så lett å være prest i den tid, men utvilsomt fikk han i disse år et friere syn på legmannsarbeidet innen kirken, og la heller ikke skjul på dette f. eks. overfor biskop Heuch, som dengang ennå var mot legmannsvirksomheten.

Årene i Skodje 1896—1906 var mere jevne arbeidsår. Naturen var blid og vakker, men det fuktige havklima slet slemt på hans svake hals. Mors helse var i disse år ofte så klein at det så ut som enden ikke var langt borte. Imidlertid hadde han fått et lyst og godt humør, så han ved en munter spøk kunde live op i mangen tung stund. Jeg var jevnlig borte og trakk stadig vekslers på den heller ikke her særlig rikelige gage, Kr. 2800. Min søster var også hjemmefra etpar vintre. Det var kun ved den største økonomi i husholdningen at det greide sig igjennem fra år til år, men det gikk også der med nøisomhet og gudsfrykt og bønn om Herrens velsignelse.

Da Alesunds store sognekall blev ledig, søkte han dette efter biskop Erichsens opfordring, og fikk det. Han flyttet dit 1906. Det var en slem tid å komme til byen i. To år efter den store brand som praktisk talt hadde lagt alt i aske. Der var på mange måter ennå uordnede og oprevne forhold, og forholdet mellem de fri virksomheter og kirken var temmelig spent. Dette slet slemt på kreftene og da han i 1907 måtte ta en blæreoperasjon, gjenvant han ikke mere sin gamle kraft, selv om han stod i gjerningen til nyttår 1909. Derefter fulgte et 5 måneder langt sykeleie, som han bar med stor tålmodighet, og hvorfra han frimodig vidnet om sin Frelser for dem som besøkte ham.

Fredrik Høeg blev g. 5/8 1879 i Fjære med sin kusine *Severine Marie Andersen* f. 11/6 1856 i Fjære d. 8/11 1935 i Oslo, datter av skibskaptein Anders Bie Andersen f. 16/4 1821 i Fjære d. 13/7 1904 i Skodje og Inger Agathe Nielsen f. 16/10 1821 i Holmestrand d. 13/12 1861 i Grimstad. Hun var søster av Elen J. Høeg. A. B. Andersen førte i sin lengste sjøfartstid briggen «Nomaden». I 1850 førte han barkskibet «Nordpolen» og var med det en tur til Amerika med emigranter. «Sylvan» førte han på sin siste sjøreis da han kom inn som havarist ved Kragerø i sept. 1875. Han var visstnok hovedeier av «Sylvan».

4 barn:

a 8 *Hans Nielsen Høeg* f. 23/12 1881 i Oslo. Bestyrer av Kristelig Gymnasium, Oslo. Artium i Alesund 1900, vernepliktig officer 1901, filologisk embedseksamen 1907 med norsk, tysk, historie og geografi som fag. Samme år ansatt i midlertidig lærerpost ved Alesunds høiere almenkskole, 1908 adjunkt sammesteds, 1912 forflyttet til Drammen, 1913 kalt til lærer ved Kristelig Gymnasium, som begynte høsten samme år. Fra 1921 bestyrer av skolen.

Blant frivillige hverv av forskjellig slags kan nevnes: Fra 1914 medlem av Santalmisjonens Landsstyre, formann 1917—37. Medlem av Lutherstiftelsens direksjon fra 1921, av det frivillige kirkeråd fra 1931 og av Oslo bispedømmeråd fra 1934. Han har vært med ved stiftelsen av og i ledelsen for de Nordiske — og norske — student- og gymnasiastmøter som begynte 1921. For tiden formann i Landsrådet for Norges kristelige student- og gymnasiastlag. Formann i komiteen for Nordmarkskapellet, reist 1933. I 1938 formann i forstanderskapet for Det Teologiske Menighetsfakultet.

Studerte 1905—6 tysk og historie ved universitetet i Leipzig. Foretok i 1922—23 på Santalmisjonens vegne en reise til misjonsmarkene i India. Har deltatt i konferanser for internasjonalt studentarbeide på bibelsk grunn i Norge, Sverige, Finland, Budapest og Cambridge 1939. Etpar kortere besøk i England.

Litterær virksomhet: «Billeder fra India og vårt Misjonsarbeide der». (1923). På Lutherstiftelsens forlag: «Fortellinger fra det gamle testamente» bearbeidet efter engelsk. A. G. Joelson: «Barnas morgenandakt», oversatt fra svensk. «Hverdagskristendom», «De helliges samfund», «Gransk skriftene» i 6 bind. På Lundes forlag, Bergen: Høeg og Svarstad: «Lesebok for norsk ungdom». «Frithjofs saga» oversatt til nynorsk. Ydet en rekke bidrag vesentlig av oppbyggelig art til «Dagen», «Santalen», «For Fattig og Rik» og Kristelig Pressekontor.

G. 4/11 1908 i Strømsgodset m. *A a g o t Elise Bjercknes* f. 22/5 1885 i Strømsgodset, datter av gårdbruker Martin Bjercknes f. 7/4 1841 i Eiker d. 10/2 1931 i Strømsgodset og Marthine Hafsrød f. 2/2 1848 i Hoff d. 24/1 1934 i Strømsgodset.

Se slektsregister for «Familien Krum» av E. Krum-Hjersing. «Sandsværfamilien Bjercknes» av T. O. Gran, samt «Hvem er i slekt med H. N. Hauge» av Joh. Bergwitz.

5 barn:

a 9 *Else Høeg* f. 10/2 1910 i Alesund. Artium 1928, de forberedende prøver ved Universitetet samt Engelsk som bifag.

Englandsophold. G. 15/10 1935 på Slemdal i Aker m. Anders Malme f. 21/5 1908 i Øre, sønn av lærer Anton Tomasen Malme f. 29/12 1881 i Fræna og Anne Johanne Lønset f. 14/12 1882 i Eide.

Anders Malme tok artium 1929 og er cand. theol. fra 1934. Han er siden 1935 misjonær i Santalmisjonens tjeneste i Assam, India.

- b 9 *Inger Marie Høeg* f. 19/12 1911 i Ålesund. Artium 1930. Assistent ved Universitetets anat. inst. Englandsophold. Røde Kors søster og jordmorutdannelse.
- c 9 *Borghild Høeg* f. 12/5 1913 i Drammen. Artium 1932. Englandsophold. husmorskole. vevskole.

Side 127

- b.8. *Arnold Høeg* f. 13/1 1884 i Holmestrand
d. 21/1 1890 i Nissedal.

d 9 *Johan Fredrik Arnt Høeg* f. 16/7 1916 i Vestre Aker d. der 30/3 1931.

e 9 *Jan Martin Høeg* f. 6/4 1931 i Vestre Aker.

~~d 8 *Johanne Høeg* (Aja) f. 18/3 1890 i Nissedal. Utdannet som syke-~~

c 8 *Agathe Johanne Høeg* f. 17/8 1885 i Nissedal d. der 14/9 1885.

d 8 *Johanne Høeg* (Aja) f. 18/3 1890 i Nissedal. Utdannet som sykepleierske ved Lovisenberg sykehus i Oslo. Ansatt i Trygdekassen i Oslo 1918—1938. Fra 1938 forstanderinne ved Misjonsskolen for kvinner i Oslo. Hun stiftet 1921 Sykepleierskenes Misjonsring og har den hele tid vært dens formann. Hun er også redaktør av foreningens blad «Misjonsringen» som begynte å utkomme 1931.

- f 7 *Hanna Cathrine Sophie Høeg* f. 24/8 1850 på Tangen d. der 13/8 1904 døpt 13/10 1850. Faddere: Moren, Jfr. Petrine Nielsen, blokkmaker Hans Schabøe, skomaker Hans Edv. Nielsen og vever Johan Guttormsen. Ugift.

Hun gikk på Nissens pikeskole i Oslo. Etter eksamen med gode karakterer blev hun guvernante på Sälboda bruk i Värmland hos bruksbestyrer Falch som hadde en sønn som hun førte frem til middelskoleeksamen. 1877 kom hun til familien Wager i Hillringsborg i Värmland hvor hun blev til 1879. I 1880 blev hun lærerinne ved Latinskolen i Drammen med en lønn av kr. 900 om året, men måtte

Englandsophold. G. 15/10 1935 på Slemdal i Aker m. Anders Malme f. 21/5 1908 i Øre, sønn av lærer Anton Tomasen Malme f. 29/12 1881 i Fræna og Anne Johanne Lønset f. 14/12 1882 i Eide.

Anders Malme tok artium 1929 og er cand. theol. fra 1934. Han er siden 1935 misjonær i Santalmisjonens tjeneste i Assam, India.

b 9 *Inger Marie Høeg* f. 19/12 1911 i Ålesund. Artium 1930. Assistent ved Universitetets anat. inst. Englandsophold. Røde Kors søster og jordmorutdannelse.

c 9 *Borghild Høeg* f. 12/5 1913 i Drammen. Artium 1932. Englandsophold, husmorskole, vevskole.

G. 23/3 1938 i Ris m. Johan Magnar Lyche f. 16/4 1911 i Øre, Nordmøre. Sønn av gårdbruker Ingvald Marius Lyche f. 19/2 1883 i Øre og Marie Magdalena Hungnes f. 15/2 1879 i Bolsøy d. 10/10 1932 i Sunndalen. Johan Lyche tok artium 1931, landbrukskandidat 1935, stipendiereise i Danmark, Sverige og Finland. Konsulent for Norges jordbruksklubber. Fra 1/1 1939 bestyrer av Indremisjonsselskapets jordbrukskole på Tomb i Råde.

d 9 *Johan Fredrik Arnt Høeg* f. 16/7 1916 i Vestre Aker d. der 30/3 1931.

e 9 *Jan Martin Høeg* f. 6/4 1931 i Vestre Aker.

~~d 8 *Johanne Høeg* (Aja) f. 18/3 1890 i Nissedal. Utdannet som syke-~~

c 8 *Agathe Johanne Høeg* f. 17/8 1885 i Nissedal d. der 14/9 1885.

d 8 *Johanne Høeg* (Aja) f. 18§3 1890 i Nissedal. Utdannet som sykepleierske ved Lovisenberg sykehus i Oslo. Ansatt i Trygdekassen i Oslo 1918—1938. Fra 1938 forstanderinne ved Misjonsskolen for kvinner i Oslo. Hun stiftet 1921 Sykepleierskenes Misjonsring og har den hele tid vært dens formann. Hun er også redaktør av foreningens blad «Misjonsringen» som begynte å utkomme 1931.

f 7 *Hanna Cathrine Sophie Høeg* f. 24/8 1850 på Tangen d. der 13/8 1904 døpt 13/10 1850. Faddere: Moren, Jfr. Petrine Nielsen, blokkmaker Hans Schaboe, skomaker Hans Edv. Nielsen og vever Johan Guttormsen. Ugift.

Hun gikk på Nissens pikeskole i Oslo. Efter eksamen med gode karakterer blev hun guvernante på Sälboda bruk i Värmland hos bruksbestyrer Falch som hadde en sønn som hun førte frem til mid-delskoleeksamen. 1877 kom hun til familien Wager i Hillringsborg i Värmland hvor hun blev til 1879. I 1880 blev hun lærerinne ved Latinskolen i Drammen med en lønn av kr. 900 om året, men måtte

slutte da hun blev medtatt efter en influensa. Siden var hun hjemme og styrte huset for sin mor.

Elen J. Høeg skriver: «Ualmindelig begavet» og dette bekreftes også av andre, som sier hun var begavet og kunnskapsrik og en meget ansett lærerinne. Etter hennes død skriver moren: «Hele familien sørger over hennes bortgang, men jeg allermost, da hun var min støtte og rådgiver i alt, da hennes karakter var sterk og sjelsevnene mer enn almindelig store».

g 7 *Thomas Arbo Høeg* f. 21/11 1852 på Tangen d. 13/2 1930 i Larvik. Hjemmedøpt 5/12 1852, holdt av sin bestemor Søvrine Nielsen, døpt i kirken 3/7 1853. Faddere: Moren og faren, Jfr. Fegth, F. C. Pettersen og Peder Nielsen Wium.

Elen J. Høeg skriver i sin omtale av barna: «Så er det den gjennom flittige og alltid tilfredse Thomas, der var alles yndling og en solstråle i hjemmet. Han burde etter min mening og ønske hatt en fyldigere utdannelse. Skolens rektor foreslog også dette for far, men han syntes ikke om embedsstanden. Thom. blev konfirmert 1869 og kom til nytte ved ildsvåden 1870.»

Han har selv fortalt at han dengang hadde stor lyst til å studere. Han var sterkt interessert i astronomi og geografi og disse interesser beholdt han livet gjennom.

Han gjennomgikk Drammens Lærde og Realskole fra 4de fellesklasse hvor han i 1864 kom inn på prøve nederst i klassen, men i alle de øverste klasser inntok plassen som no. 1. Etter full gjennomgang av reallinjen demittertes han i 1869 med hederlig vidnesbyrd og fine karakterer. Han var så et års tid på svogeren I. M. Paus' kontor til høsten 1870, da han fikk plass hos trelasthandler H. H. Parr i Oslo som volontør, uten lønn, men senere med middag hos familien. Kontoret var først i Gamlebyen, men senere i Fuhrs gård, hvor nu Grand Hotel ligger. Fra 1871 blev han budt 5 spd om måneden og kosten som tidligere mot «å møte på tomten så tidlig som de tidligste arbeidere om morgenen». Chefen var vanskelig å komme ut av det med, og han sluttet der ved utgangen av 1871 etter ordre av sin far etter en episode.

En tid etter at han var kommet til Oslo flyttet han sammen med broren Fredrik. De levde et ytterst sparsomt og forsiktig liv. Hans regnskapsbøker fra den tid finnes ennu. Det gikk jevnt dag for dag med middag på dampkjøkkenet til 8 skilling, kun avbrutt ved sjeldne festlige anledninger av en 12 skillings middag. Det synes som om de fikk det meste av kosten forøvrig hjemmefra. I de få brev som er

bevart takker de for sendinger med rull, pølse, kaker og fløte, men dette var nok kun sjeldne lyspunkter i den daglige ytterst enkle kost. Den eneste fornøielse han den gang undte sig var en sjelden konsert og regelmessige sjøbad om sommeren. —

Fra Oslo kom han som kontorist til farens fetter Thv. Wærner som nettop hadde begynt trelastforretning i Drammen. Forretningen viste sig ikke levedyktig, og han tok da en plass som bød sig hos Knutsen & Herlofson i Larvik, hvor han tiltrådte 16/4 1875. Dette firma hadde en betydelig forretning som

Ths. Arbo Høeg.

skibsredere og skibsmeglere, dampskibsekspedisjon, kullhandel, is- og trelasteksport, bottlenosefangst etc. Den første tid i Larvik var preget av ensomhetsfølelse og han lengtet hjem. Han søkte sig hjem til Drammen, men blev holdt tilbake ved at hans chefer, som var meget tilfreds med ham, flere ganger ga ham pålegg i lønnen. Fra 1878 fikk han andel i forretningens fortjeneste. Så kom broren Fredrik til Larvik for en tid til hans store glede. Etterhvert fikk han venner og festet rot i Larvik, men hele livet gjennom så lenge moren levet forsømte han aldri en leilighet til et besøk i hjemmet i Drammen, selv om det bare var mellom to tog eller for en aften og natt på vei til eller fra Oslo.

Omkring 1880 var han en kort tid i Arendal og fikk undervisning av dispachør, da det var tale om opprettelse av dispachørstilling i Larvik.

Knutsen & Herlofson gikk konkurs 1886, vesentlig som følge av en bankfallitt i Arendal. Ths. Arbo Høeg overtok da forretningen, som han siden drev til sin død hovedsaklig som skibsmegler og dampskibsekspeditør, kullhandler og assuranceagent. Inntil 1902 hadde N. Grove Knutsen en part i forretningen. I tidens løp var Ths. Arbo Høeg reder for følgende skib og dampskib: seilskibene «Sjøridderen», «Pyllades», «Haabets Anker», «Jarl», «Inga», «Ugland». «Bergslien», «Veritas» og «Yrsa», kystrutebåtene «Pioner» og «Kystfareren», dampskib «Jon Sigurdsson» og motorskibene «Eyfjord», «Aasta» (6 uker) og «Lardal».

Den 17. august 1888 kjøpte han Storgaten 48, et stort toetasjes

trehus med stor have i terrasser bak huset. I 1889 flyttet han kontorene dit og i 1890 tok han annen etasje som privatbolig. Ved overtagelsen av forretningen kjøpte han også Storgaten 36, en stor tomt med stallbygning og kullskur. Til denne tomt hørte også have. (Pindehaven — efter postmester Pind). I 1915 kjøpte han sommervilla Frednes ved Viksfjord.

Han var meget med i det offentlige liv og ofret meget tid og arbeide for kommunen. Han var medlem av bystyret fra 1892 til 1925 da han ba sig fritatt. Størsteparten av denne tid var han i formannskapet. Ordfører 1905—07 og 1918. Av de mange kommunale komiteer som han i lang tid var medlem av kan nevnes: Komiteen for Lågendalsbanen, for Frederikshavnruuten, vannverkskomiteen, budgettkomiteen og fattigstyret. Medlem av tilsynskomiteen for Drammen—Skiensbanen. Overformynder. Mangeårig medlem av den kirkelige fattigpleie og kirkens forstanderskap, senere menighetsrådet.

I perioden 1922—24 var han stortingsmann for høire.

Under krigen 1914—18 var han formann for byens provianteringsråd fra dets opprettelse til dets avvikling, samt medlem av den komite som blev opnevnt for å fastsette taksten for De-No-Fa's store beholdninger av hvalolje og fett ved statens overtagelse av disse.

Han satt i mange år i Larviks Sparebanks direksjon og var senere til sin død ordfører i dens representantskap. Varamann til styret i Norges Banks Avdeling i Larvik og tjenestegjorde som sådan i lange perioder.

Han var sterkt interessert for byens fremgang og med på å opprette flere av de industrielle bedrifter, bl. a. det private elektricitetsverk, Gassverket, Larviks Kassefabrikk og Norwegian Toy Factory. Han var medlem av styret i flere av disse samt i Larviks Dampreperbane. I Norsk Impregneringskompani A/S var han representantskaps ordfører fra dets opprettelse til sin død. Formann i Larvik Telefonselskaps styre fra 1893 til 1921. Formann i Norsk Landstelefonforening.

Han var russisk vicekonsul fra 1889 til 1913 og ridder av St. Stanislaus ordenen. Innehaver av kroningsmedaljen i sølv. Æresmedlem av Larviks Handelstandsforening, som han var formann for 1897—1900, 1911—12 og 1914 og representerte på de fleste landsmøter fra 1898 til 1928.

Som yngre var han medlem av Larviks Skytterlag og aktiv turner fra han kom til Larvik til han var omkring 45 år, da en benskade hindret ham i å fortsette. Han var i en årrekke formann i Larviks Turnforening, som utnevnte ham til sitt første æresmedlem og overrakte ham sin æresmedalje i gull.

Han var en ivrig havedyrker og drev sine to haver i byen mønsterverdig med interessert hjelp av sin hustru. For utstillet frukt hadde han 3 medaljer og 2 æresdiplomer, og for syltet og kandisert frukt fikk hun flere førstepremier.

Ths. Arbo Høeg var en allsidig begavet mann. Tiltross for at han kun hadde vært i utlandet på korte forretningsreiser talte og skrev han utmerket engelsk og tysk, hadde godt kjennskap til fransk og talte hollandsk med skipperne på kontoret. Hans arbeidsevne og energi var usedvanlig stor, og han hadde en egen evne til hurtig å få overblikk over en situasjon eller sak, selv om den var meget innviklet. Han hadde selv alle tråder i sin forretning i sin hånd. Lenge etter at han var blitt bundet til sykeleiet fulgte han med i forretningens gang og holdt sig underrettet om alt som foregikk.

Ths. Arbo Høeg var en god taler. I knappe, klare vendinger ga han uttrykk for hvad han hadde å si. Han arbeidet sig alltid grundig inn i en sak, gjorde sig op en mening om den og gikk ikke på akkord. Disse egenskaper var det som gjorde ham så vel skikket til deltagelse i kommunestyret og de mange komiteer og foreningsstyrrer. Han fikk motstandere hvad synspunkter angår, men blev respektert, for de forstod at han holdt på hvad han anså for rett.

Han var en hjemmets mann, og når han om aftenen ikke var optatt av møter, søkte han alltid å ha en hyggelig stund med mor og oss barna. Men når vi var sendt i seng, tok han arbeidet frem og satt ofte med det til midnatt eller senere om nødvendig. Klubblivet lå ikke for ham, men han møtte gjerne på de særskilte møteaftener. Han så selv hvad hygge kortspillet kunde gi og mente det hørte med for oss barna å lære det, men advarte alltid mot overdrivelse og spill om penger. Han største ønske var å skaffe oss barn den beste utdanning for den livsstilling vi valgte oss, og han skydde ingen utgift når det gjaldt å nå dette mål.

For oss stod han fremdeles i sin fulle kraft — åndelig — omenn legemskreftene var tatt litt av i de par siste år, da han blev syk av rosen og måtte tilsengs. Vel et år var han syk, leilighetsvis oppe, men somoftest i seng i lange perioder. Interessert fulgte han med i alt til det siste, men kreftene avtok. Han led ikke under store smerter, men sykdommen bragte mange plager som han bar med stor tålmodighet, og det falt oss vanskelig å forstå at dette var slutten på det lange og virksomme liv.

G. 2 ganger:

1) 12/6 1883 i Larvik m. *Emilie Malling* f. i Oslo 12/6 1862 d. i Larvik 28/5 1884, datter av tollkasserer i Larvik, tidligere ekspedisjonssekretær i Revisjonsdepartementet, Harald Malling f. i Kjøben-

havn 16/8 1812 d. i Larvik 25/8 1892 og Georgine Ferdinandine Wulf f. 8/7 1830 i Bjelland d. 20/6 1902 i Oslo. Om Emilie Høeg skriver Elen J. Høeg: «Avholdt av alle som lærte henne å kjenne. Stille, fordringsfri og kjærlig».

2) G. 17/8 1888 i Larvik m. *Sigrid Bugge* f. 17/8 1862 i Larvik, datter av skibsmegler og reder Nils Magnus Bugge f. 27/7 1819 i Larvik d. 22/8 1894 i Hedrum og Anna Fritzine Høyer f. 18/7 1821 i Larvik d. der 23/2 1901. Begge av gamle Larviksslekter. Hun var 1883—4 i Cardiff hos skibsmegler Tellefsen, en forretningsforbindelse av hennes far. Senere en kort tid på byfogdkontoret i Larvik.

Se «Larviks Historie»: Familiene Bugge, Bøckman og Falkenberg, slektsregister for familien Bugge og privat slektsregister for familien Høyer.

a 8 *Emilie Høeg* (Milli) f. 30/4 1884 i Larvik. Var i England et år og senere i Tyskland for å lære sprogene. Etter å ha vært hjemme en tid fikk hun 1/5 1900 ansettelse i Brand- og Livsforsikrings-selskapet Svea's generalagentur for Norge i Oslo og har vært der siden kun avbrutt av en kort tid ved formannskapsekretariatet i Oslo.

b 8 *Sigurd Arbo Høeg* f. 21/9 1889 i Larvik. Skibsmegler. Dansk vicekonsul i Larvik. Etter et år ved farens forretning gjennomgikk han Oslo Kommunale Handelsgymnasium. Var et halvt år ved bank i Larvik og reiste derefter til Glasgow som volontør ved kontor. Kom så til Newcastle hvor han i 1½ år var ansatt i trelastforretning, hvorefter han reiste til Frankrig for å lære sproget. Fikk etter ½ års tid i Frankrig plass ved skibsmeglerkontor i Hamburg, hvor han blev i 1½ år. Sommeren 1912 reiste han til Kapkolonien og var der i 2 år som sekretær ved hvalfangststasjon i Saldanha Bay. Kom hjem våren 1914 med tanke på å reise ut igjen til plass som var stillet i utsikt ved skibsmeglerkontor i Cape Town, men blev hindret av krigen. Tok i 1916 dispachøreksamen med karakteren «meget godt» og var samtidig i et år ansatt ved sjøassuranseselskap i Oslo. Kom hjem til Larvik 1916 og begynte i farens forretning. Er siden våren 1930 sammen med broren Ths. Arbo Høeg innehaver av det av faren oprettede firma Ths. Arbo Høeg & Co, hvis hovedforretning nu er dampskibsekspedisjon, agentur for de fleste norske dampskibslinjer på utlandet, kullforretning og assurance.

Formann i Larvik Handelstandsforening 1932—37 og fra 1939. — Medlem av Norges Handelsstandsforbunds styre 1933—38 og råd fra 1932.

G. 4/5 1918 i Sandefjord m. *T ø k k Helene Klaveness* f.

der 5/1 1897 d. 15/5 1937 (pinseften) og begravet i Larvik, datter av forfatteren Thoralf Klaveness f. 12/4 1866 i Sandar d. 2/2 1937 begr. i Sandar, tidligere redaktør av bladet Vestfold i Sandefjord, og Hilda Christine Hansen Freberg f. 30/9 1867 i Sandar d. der 20/3 1903.

For familien Klaveness finnes slektsregister.

2 barn:

a 9 *Thomas Arbo Høeg* f. 29/4 1920 i Larvik.

b 9 *Stein Høeg* f. 16/7 1925 i Larvik d. der 30/10 1925.

- c 5 *Fritz Magnus Arbo Høeg* f. 14/1 1892 i Larvik. Ingeniør ved Norsk Hydro, Rjukan. Artium i Larvik 1910. Etter et års arbeide hos fetteren Arne Høeg i Trondhjem studerte han ved Norges Tekniske Høiskole i Trondhjem og blev uteksaminert som kjemiker 1916. Han fikk straks derefter ansettelse ved Norsk Hydro på Rjukan hvor han fremdeles er. Som medlem av De Norske Elektrisitetsverkers oljekomite reiste han 1926 med stipendium til Stockholm, Berlin, Zürich, Paris, London og Newcastle. Dekorert med Norges Tekniske Høiskoles Idrettsforenings hederstegn for aktivt arbeide for studentenes idrettsliv. Æresmedlem av Høiskolens Kjemikerforening for arbeide for å skaffe studentene feriearbeide på Rjukan. Formann for Østtelemarks Skikrets 1919—1921. Formann i forskjellige grupper av idrettsforeningen «Rjukan». Fra 1938 formann i foreningens hovedstyre. Turnveteran fra 1937 — etter 36 års aktiv turning.

G. 27/10 1919 i Trondhjem m. *Edel Hylleborg Grubbe Bøckman* f. 29/11 1896 i Trondhjem, realartium 1916, datter av stadsfysikus i Trondhjem Marius Friman Dahl Bøckman f. 23/8 1846 i Håland d. 1/12 1928 i Trondhjem og Wencke Elisabeth Dietrichson f. 23/1 1854 i Skogn. Edel Høeg har i en rekke år vært medlem av styret i og tildels formann for Rjukan Høirekvinnens Klubb.

Se slektsregistre for familiene Bøckman og Dietrichson.

4 barn:

a 9 *Sigrid Arbo Høeg* f. 26/9 1920 på Rjukan.

b 9 *Nils Magnus Arbo Høeg* f. 9/5 1922 på Rjukan.

c 9 *Wencke Elisabeth Arbo Høeg* f. 24/11 1925 på Rjukan.

d 9 *Ove Høeg* f. 24/8 1929 på Rjukan.

- d 8 *Ellen Johanne Høeg* f. 21/5 1893 i Larvik. Lærerinne i Larvik. Artium 1911. Studieophold i Paris og Lausanne 1912—13 og ved St. Ronan's School, Berwick-upon-Tweed og Croydon ved London, hvor hun arbeidet ved det offentlige bibliotek. Var senere i 2 år ansatt ved Det Deichmannske Bibliotek i Oslo. Etter se-

parasjon 1923 flyttet hun med barna til Larvik. Tok i 1926 lærerinneeksamen i Oslo. Hun fikk samme år ansettelse som vikar ved folkeskolen i Larvik og blev ansatt som lærerinne i 1929.

Formann i Larvik Hørekvinnens Klubb fra dens stiftelse 1932 til 1938. Medlem av Larvik skolestyre fra 1932.

G. 3/5 1919 i Larvik m. løytnant *Abraham Johan Christensen* f. 19/12 1891 i Larvik, d. 10/3 1940, sønn av skibsfører Niels Theodor Christensen f. 10/4 1851 på Brekke i Brunlanes d. 13/1 1920 i Hedrum og Iverine Laurencie Johnsen f. 17/1 1856 i Larvik d. 6/1 1935 i Hedrum. Familien Christensen er fra Anvik i Brunlanes. Se Lorentz Berg: «Brunlanes».

Abraham Christensen gjennomgikk krigsskolen og den militære høiskole. I 1918 var han i Frankrig og gjennomgikk et halvt års kurs ved Ecole Militaire Superieur i St. Cyr for å forberede sig for deltagelse på fransk side som offiser i verdenskrigen. Da Russland 30. november 1939 angrep Finnland meldte han sig straks som frivillig og falt ved Märkäjärvi. Han fikk det ettermele av sin regimentssjef at han falt for Finnlands og Nordens frihet, han var en heder for de norske frivillige.

3 barn:

a 9 *Knut Høeg* f. 10/2 1920 på Kullebund. Artium 1939.

b 9 *Liv Høeg* f. 11/12 1921 på Kullebund.

c 9 *Jean Thomas Høeg* f. 20/3 1923 i Larvik.

- e 8 *Thomas Arbo Høeg* f. 8/11 1894 i Larvik. Skibsmegler, fransk vicekonsul i Larvik. Efter et år i Larvik Sparebank gjennomgikk han Oslo kommunale toårige Handelsgymnasium og fikk deretter plass som volontør i Norges Banks Avdeling i Larvik, hvor han var et år. Han var så i Cardiff 1914—16 på skibsmeglerkontor. Kom hjem og var ved farens kontor i Larvik og samtidig reder for dampskib «Gurli», som solgtes i 1918. Han reiste da til Frankrig hvor han var et år, først i Honfleur, senere i Rouen på skibsmeglerkontor. Kom derfra hjem til farens forretning som han i 1930 overtok sammen med broren S. Arbo Høeg.

Formann i lange perioder i Larviks Sjømannsforening og i Larviks Sjømannshjem. Formann for Larviks Sjøfartsmuseum. Viseformann i Larviks Borgerlige Velgerforening. Medlem av bystyret siden 1932 og av formannskapet siden 1935.

G. 7/5 1921 i Larvik m. *Ellen Marcussen* f. 28/8 1898 i Larvik, datter av grosserer Erik Marcussen f. 16/9 1866 i Larvik og Agnes Marie Stangebye f. 8/10 1876 i Larvik.

3 barn:

a 9 *Per Arbo Høeg* f. 28/2 1922 i Larvik.

b 9 *Tom Arbo Høeg* f. 9/4 1926 i Larvik.

c 9 *Erik Arbo Høeg* f. 9/4 1926 i Larvik.

f 8 *Ove Fredrik Arbo Høeg* f. 25/11 1898 i Larvik. Konservator ved Videnskapselskapets Museum i Trondhjem.

Artium 1917. Embedseksamen våren 1923 *med innstilling* med botanikk som hovedfag og kjemi, zoologi og paleontologi som bifag. Blev ansatt som assistent ved Universitetets Botaniske Have 1920 efter ca. 1½ års vikariat og hadde denne post hele studietiden. Ansatt 1923 som konservator ved Tromsø Museum, men kom ikke til å tiltre. Fungerte en tid som amanuensis ved Universitetets botaniske laboratorium og blev derefter 1924 ansatt som konservator ved Universitetets paleontologiske museum. Fra 1/2 1926 ansatt som konservator og bestyrer av den botaniske avdeling ved museet i Trondhjem.

Han har foretatt adskillige studiereiser, ofte med stipendium, således i Finmark 1920 og i Danmark 1923. Deltok i 1924 som paleontolog i den statsunderstøttede norske Svalbard-ekspedisjon. Opholdt sig våren og sommeren 1925 ved Naturhistoriska Riksmuseet i Stockholm for å studere fossile planter og våren 1926 bl. a. ved den biologiske stasjon i Rovigno d'Istria ved Adriaterhavet og ved Naturhistorisches Staatsmuseum i Wien, vesentlig for å studere fossile alger, begge år med støtte av Gustav Bruuns legat. I 1928 atter på Spitsbergen som medlem av professor Th. Vogts ekspedisjon. Gjorde fra april 1929 til april 1930 en Afrikareise med støtte av Forskningsfondet, Nansenfondet og Museet i Trondhjem, vesentlig for å studere og samle fossile planter. Opholdt sig mest i Syd Afrika, men reiste også gjennom Rhodesia, Congo og Tanganyika-distriktet til Daar-es-Salaam. Møtte som representant for Norge ved internasjonal geologkongress i Pretoria. Sommeren 1930 i England og høsten 1932 i Russland som deltager i geologkongresser. Studiereise 1933 til Tyskland, Holland og Paris. Egen ekspedisjon til Spitsbergen 1939.

Studerte først lav og skrev etpar avhandlinger på dette felt, men gjorde fra 1924 de fossile planter til sin spesialitet, senere også norske plantenavn fra bygdemålene.

Visepreses i direksjonen for Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Museet, Trondhjem.

Gift 2 ganger:

1) 7/7 1923 i Larvik m. *Elisabeth Cathrine Blom* (Lisbeth) f. 29/8 1898 i Vardø d. 23/4 1927 i Trondhjem. Begravet i Larvik. Datter av distriktslæge i Larvik Hans Andreas Blom f. 19/5 1861

i Gjerpen d. 22/6 1922 i Larvik og Constanse Magdalene Jensen f. 30/11 1875 i Vardø.

2) G. 18/4 1934 i Trondhjem. m. *Ellen Susanne Fridrichsen* f. i Hegre, Øvre Stjørdal, 6/3 1900, datter av sogneprest og prost Jacob Skavlan Fridrichsen f. i Drammen 16/3 1852 d. i Skogn 29/6 1915 og Maria Johnson f. 21/7 1865 i Lille Elvdal. Ellen Fridrichsen var første gang g. m. ingeniør Georg Heidenreich Johnson d. 9/8 1928.

1 barn:

a 9 *Anne Cathrine Høeg* f. 29/6 1936 i Trondhjem.

g 7 *Petra Marie Anette Høeg* f. 10/3 1860 i Drammen d. der 20/5 1926. Døpt 24/6 1860. Faddere: Moren, Jfr. Anne Noline Høeg, Instrumentmaker Peder Wium Nielsen, Handelsmann Ismar M. Pauss og Peter H. Høeg.

G. 15/4 1885 i Larvik m. skibskaptein *Harald Eckersberg* f. 6/1 1852 i Drammen d. der, en fetter av I. M. Pauss og av Peter Høeg's første hustru, sønn av skibsfører Hartvig Friderich Eckersberg f. på Tangen 9/6 1813 d. 17/3 1893 på Strand prestegård ved Stavanger og Hanna Andrea Pauss f. 5/9 1815 på Tangen d. 19/1 1889 på Strand Prestegård.

Harald Eckersberg førte først fra januar 1883 sin fars skib «Xenophon» som blev solgt i London, derefter «Pisco» som forliste i Bahia 1894 og «Idun» fra 1895 til 1897 samt dampskibet «Svend Haug» fra 1898 til 1902, da han kjøpte et moderne kaffebrenneri i Oslo som han drev til 1910. Han hadde en tid agenturforretning i rå-tobakk i Oslo, men solgte den 1912. Han og hustruen flyttet da til Drammen, hvor de bodde i 2den etasje i Elen J. Høeg's hus, som de overtok og moderniserte efter hennes død.

Marie Eckersberg fulgte sin mann tilsjøs i 14 år, kun avbrutt av enkelte besøk i hjemmet. Hun døde av leversyke som følge av en tidligere tropesygdom.

Ingen barn.